

Analiza diplomskih studija sestrinstva u Republici Hrvatskoj

Žilić, Ivana

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, School of Medicine / Sveučilište u Zagrebu, Medicinski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:105:889653>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-16**

Repository / Repozitorij:

[Dr Med - University of Zagreb School of Medicine Digital Repository](#)

Sveučilište u Zagrebu
Medicinski fakultet
Sveučilišni diplomski studij Sestrinstva

Ivana Žilić

Analiza diplomskih studija sestrinstva u Republici Hrvatskoj

DIPLOMSKI RAD

Zagreb, 2023.

Sveučilište u Zagrebu
Medicinski fakultet
Sveučilišni diplomski studij Sestrinstva

Ivana Žilić

Analiza diplomskih studija sestrinstva u Republici Hrvatskoj

DIPLOMSKI RAD

Zagreb, 2023.

Ovaj diplomski rad izrađen je na katedri Socijalne medicine i organizacije zdravstvene zaštite pod vodstvom izv.prof.dr.sc. Ognjena Brborovića i predan je na ocjenu u akademskoj godini 2022/2023.

Popis kratica

AZVO – Agencija za znanost i visoko obrazovanje

ECTS - Europski sustav prijenosa i prikupljanja bodova

EFN - Europska federacija udruga medicinskih sestara

EU – Europska Unija

HKMS – Hrvatska Komora Medicinskih Sestara

HUMS – Hrvatska Udruga Medicinskih Sestara

ICN - Međunarodno vijeće medicinskih sestara

NN – Narodne novine

RH – Republika Hrvatska

SAD – Sjedinjene Američke Države

WHO, SZO – Svjetska zdravstvena organizacija

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. RAZVOJ SESTRINSKE PROFESIJE	2
2. 1. Sastavnice profesije.....	3
2. 2. Razvoj školovanja medicinskih sestara u Hrvatskoj do usklađivanja sa Bolognom	5
2. 3. Uloga nacionalne profesionalne udruge u razvoju sestrinske profesije u Hrvatskoj.....	7
2. 4. Stručna glasila	8
2. 5. Razvoj sestrinstva u Republici Hrvatskoj u 21. stoljeću	9
3. DIPLOMSKI STUDIJ SESTRINSTVA	11
3. 1. Uvođenje sveučilišnog diplomskog studija sestrinstva u Republici Hrvatskoj	12
3. 2. Diplomski studij sestrinstva u Republici Hrvatskoj	14
3. 3. Kompetencije magistre sestrinstva.....	16
4. ANALIZA DIPLOMSKIH STUDIJA SESTRINSTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ	17
4. 1. Svrha istraživanja	17
4. 2. Ciljevi istraživanja	17
4. 3. Metodološki pristup	18
4. 4. Rezultati.....	21
4. 4. 1. ANALIZA PREDAVAČA PREMA PROFESIJI	21
4. 4. 1. 1. Ukupna analiza predavača prema profesiji.....	24
4. 4. 2. ANALIZA NOSITELJA KOLEGIJA PREMA PRIPADNOSTI PROFESIJI	26
4. 4. 3. ANALIZA KOLEGIJA DIPLOMSKIH STUDIJA SESTRINSTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ	28
4. 4. 4. ANALIZA KOMPETENCIJA SVEUČILIŠNIH I STRUČNIH DIPLOMSKIH STUDIJA SESTRINSTVA	49
4. 5. Rasprava	71
4. 5. 1. OGRANIČENJA ISTRAŽIVANJA	75
4. 5. 2. OSVRT NA CILJEVE ISTRAŽIVANJA.....	75
4. 6. Zaključci	78
4. 7. Zahvale.....	80
5. LITERATURA	81
PRILOZI.....	85
Prilog 1: Kurikulumi diplomskih studija sestrinstva u RH	85
Prilog 2: Kompetencije diplomskih studija sestrinstva u RH	114
Životopis	135

Sažetak

Analiza diplomskih studija sestrinstva u Republici Hrvatskoj, Ivana Žilić

Prema Agenciji za visoko obrazovanje i znanost, sestrinstvo je regulirana profesija u Republici Hrvatskoj. Nove kompetencije medicinske sestre mogu steći dodatnom edukacijom (horizontalna razina) ili višim stupnjem obrazovanja (vertikalna razina). Otvaranjem sveučilišnog diplomskog studija sestrinstva u Republici Hrvatskoj obrazovanje medicinskih sestara u Republici Hrvatskoj ostvarilo je izjednačavanje sa obrazovanjem diljem Europske Unije. Za razvoj sestrinstva kao discipline i profesije ključna je pojava kritične mase visokoobrazovanih i motiviranih sestara koje će svojim znanstvenim i stručnim radom doprinijeti generiranju novih spoznaja te boljitku zdravstvene skrbi na korist bolesnika i zajednice, ali i medicinskih sestara kao profesionalaca i same struke. U Republici Hrvatskoj je aktivno 16 diplomskih studijskih programa sestrinstva, 5 specijalističkih i 11 sveučilišnih. Programi se razlikuju te se unatoč ukupnom velikom broju kolegija (N=522), samo tri kolegija pojavljuju na svim studijskim programima. Od ukupnog broja predavača (N=521) na sveučilišnim studijima, zastupljenost predavača - medicinskih sestara je 19% (N=97), dok je na specijalističkim studijima od ukupnog broja predavača (N=173) zastupljenost predavača - medicinskih sestara 14% (N=25). Od ukupnog broja nositelja kolegija (N=198) na sveučilišnim studijima medicinskih sestara je 4% (N=8), a na specijalističkim studijima od ukupnog broja nositelja kolegija (N=116) medicinskih sestara je 11% (N=13). Četiri osnovne kompetencije magistre sestrinstva definirane su Zakonom te nisu zastupljene na svim diplomskim studijima sestrinstva. Kroz izvedbene planove i elaborate prepoznato je 8 kompetencija koje su zastupljene na studijima, no također ne na svima.

Ključne riječi: profesija, sestrinstvo, kurikulum, magisterij, magistra sestrinstva, predavač, kompetencija, diplomski studij, sveučilišni studij, stručni studij

Summary

Analysis of graduate university studies of nursing in Republic of Croatia, Ivana Žilić

According to the Agency for Science and Higher Education, nursing is a regulated profession in the Republic of Croatia. New competencies for nurses can be acquired through additional education (horizontal level) or higher level of education (vertical level). With the opening of university graduate nursing programs in Croatia, the education of nurses in Croatia has been equated with education throughout the European Union. For the development of nursing as a discipline and a profession, the appearance of a critical mass of highly educated and motivated nurses, whose contribution will enable new evidence based scientific knowledge, and for the improvement of health care for patients and the community, as well as for nurses as professionals, is crucial. In Republic of Croatia, there are sixteen active graduate nursing programs, 5 specialist programs, and 11 university programs. The programs differ, and despite the total number of courses (N=522), only three courses appear in all study programs. Of the total number of lecturers (N=521) in university studies, the representation of lecturers - nurses is 19% (N = 97), while in specialist studies, of the total number of lecturers (N = 173), the representation of lecturers - nurses is 14% (N =25). Out of the total number of course holders (N=198) in university nursing studies, 4% (N=8) are nurses, and in specialist studies, from the total number of course holders (N=116), nurses are 11% (N=13). The four basic competencies of the master's degree in nursing are defined by law and are not represented in all graduate studies in nursing. Through the curricula, 8 competencies were recognized, which are represented in the studies, but also not in all of them.

Keywords: profession, nursing, curriculum, Master's degree, Master of Science in Nursing, lecturer, competency, graduate study, university study, specialist study

1. UVOD

Prvi pisani tragovi o začecima sestrinstva sežu u doba Rimskog Carstva kada je u svakom gradu bila smještena bolnica u kojoj su skrb pružali liječnici i tadašnje medicinske sestre. U Srednjem vijeku su skrb bolesnima pružali redovnici i redovnice. Tijekom 10. i 11. stoljeća bolnice su smještene u crkve i samostane, gdje su časne sestre najprije skrb pružale samo vjernicima. Sveukupno je u Njemačkoj između 1200. i 1600. godine otvoreno više od 150 bolnica, što je za rezultat imalo iznimnu potražnju za časnim sestrama koje bi skrbile o bolesnima. U 17. i 18. stoljeću, najviše uslijed protestantskog djelovanja, zatvaraju se mnogobrojne crkve te se drastično smanjuje potreba za časnim sestrama te dolazi do stagnacije razvoja sestrinstva (1).

Utemeljiteljicom profesionalnog sestrinstva smatra se Florence Nightingale (1820.-1910.), obrazovana kćer bogatih britanskih roditelja, koja je odlučila postati medicinska sestra. Njega stranaca, bilo u bolnicama ili u njihovim domovima, tada se nije smatrala respektabilnom karijerom za dobro odgojene dame. Nightingale je vjerovala da bi dobro obrazovane žene, koristeći znanstvena načela i obrazovanje o zdravim životnim stilovima, mogle dramatično poboljšati skrb za bolesnike. Štoviše, vjerovala je da sestrinstvo pruža idealan neovisni poziv pun intelektualne i društvene slobode za žene, koje su u to vrijeme imale malo drugih mogućnosti za karijeru. Ona je promatranjem i proučavanjem zdravstvenih problema i predlaganjem koncepata za njihovo rješavanje uz primjenu specifičnog znanja začetnica sestriinske discipline (2).

U svojoj knjizi *Notes on hospitals* izdanoj 1859. godine potiče raspravu o poboljšanju organizacije bolničkog sustava. Danas je gotovo nemoguće zamisliti sanitarne uvjete koji su bili prisutni u bolnicama tog vremena, uvjeti su bili toliko loši da je pacijentima savjetovano da se ne operiraju jer će biti izloženi infekcijama. Prvi odjeljak bio je fokusiran na sanitarne uvjete i konstrukciju građevina, a bazirao se na 2 dokumenta koji su prezentirani 1858. na sastanku Nacionalnog udruženja za promociju socijalnih znanosti u Liverpoolu (National Association for the Promotion of Social Science in Liverpool), a uključivali su podatke iz 15 bolnica. Knjiga *Notes on nursing* (1859.) pisana je kao svojevrsni priručnik za prevenciju bolesti u kućnim uvjetima. U knjizi su sadržane teorijske i filozofske ideje prevencije bolesti u praktičnoj primjeni. Nightingale je smatrala da bolest ne bi trebala biti popraćena patnjom. *Notes on nursing* postala je kamen temeljac profesionalizacije sestrinstva. Prvo izdanje otisnuto je u 15 000 primjeraka i rasprodano je u mjesec dana. Od tada se knjiga nije prestajala tiskati.

Nije zadržala autorska prava na knjigu pa se knjiga vrlo brzo distribuirala po cijelom svijetu i na raznim jezicima (3).

Škola Nightingale School of nursing otvorena je u sklopu bolnice St. Thomas u Borough High Street 24. lipnja 1860. godine. Ta će škola biti prva ustanova za osposobljavanje sestara, a koje nije bilo povezano sa vjerskim zajednicama. Florence Nightingale definira sestru kao osobu koja pruža njegu, a ne kao osobu kojoj je zadužena za kućanske poslove. Pokušava zamijeniti postojeće djelatnike bolnice St. Thomas sa izučenim sestrama. Piše članu odbora Vijeća bolnice, Johnu McNeilu, da joj je primarni cilj oformiti školu koja bi od sestara načinila profesionalce. Nadala se da će sa dovoljnim brojem educiranih sestara u budućnosti biti moguće reformirati postojeću praksu i poboljšati zdravstvenu njegu. Njena vizija ostvariti će se 1865. godine., u radničkim ambulantomama Liverpoola (3).

Počeci regulatornog sestrinstva sežu u 1919. godinu kada je sestrinstvo regulirano registrom pri Royal College of Nursing u Velikoj Britaniji (4).

2. RAZVOJ SESTRINSKE PROFESIJE

Zanimanje je skup poslova i radnih zadaća (radnih mjesta) koji su svojim sadržajem i vrstom organizacijski i tehnološki toliko srodni i međusobno povezani da ih obavlja jedan izvršitelj koji posjeduje odgovarajuća znanja, sposobnosti i vještine. Dok je profesija disciplinirana skupina pojedinaca, profesionalaca, koji se pridržavaju etičkih standarda i koji se ističu kao posjednici posebnog znanja i vještina u široko priznatom sklopu učenja proizašlom iz istraživanja, obrazovanja i usavršavanja na visokoj razini te ih javnost prihvaća (5). Stoga svaka profesija može biti zanimanje, ali svako zanimanje nije profesija.

Profesije imaju tendenciju biti autonomne, što znači da imaju visok stupanj kontrole nad vlastitim poslovima. Profesionalci su autonomni u onoj mjeri u kojoj mogu samostalno prosuđivati o svom radu. To obično znači slobodu izražavanja svoje profesionalne prosudbe. Koncept autonomije obuhvaća ne samo prosudbu, već i vlastiti interes i kontinuirani proces kritičke evaluacije profesionalne etike i procedura unutar same profesije (6).

Prema Direktivi Europske unije o priznavanju stručnih kvalifikacija (2005/36/EZ), profesionalci su "oni koje na temelju relevantnih stručnih kvalifikacija obavljaju u osobnom, odgovornom i profesionalno neovisnom svojstvu, oni koji pružaju intelektualne i konceptualne usluge u interesu naručitelja i javnosti". Prema Europskoj komisiji, slobodne profesije su

profesije koje zahtijevaju specijaliziranu obuku i koje reguliraju "nacionalne vlade ili profesionalna tijela" (7).

2. 1. Sastavnice profesije

Glavne prekretnice koje mogu označiti da se zanimanje identificira kao profesija uključuju:

- 1) zanimanje s punim radnim vremenom
- 2) osnivanje obrazovne ustanove
- 3) osnivanje sveučilišne škole
- 4) osnivanje stručne udruge
- 5) osnivanje nacionalnog udruženja profesionalne etike
- 6) uspostavljanje zakona o licenciranju (8)

Profesionalizam podrazumijeva 4 bitna atributa (9):

1) Znanstveni autoritet

Sustavno zaokružena teorija, predstavlja osnovni razlikovni element između profesija i ostalih zanimanja, što se ne odnosi samo na vještine, već na poznavanje teoretskih osnova i njihova primjena u praksi. Daljnja istraživanja, razvitak teorije i usvajanje novih znanja pretpostavka je održanja i napretka profesije.

2) Altruizam

Altruizam je prema definiciji razumijevanje za interese drugoga, požrtvovnost koja se iskazuje prema drugome, spremnost da mu se na razne načine pomogne; nesebičnost (10).

3) Etika

Etički kodeks medicinskih sestara na hrvatskom jeziku prvi puta je izdala Hrvatska udruga medicinskih sestara (HUMS) 27. travnja 1995. i otisnut je u Sestrinskom glasniku. Nakon toga na mrežnim stranicama HUMS-a nalazimo prijevode kodeksa Međunarodnog vijeća medicinskih sestara (eng. International Council of Nursing, ICN). Zadnji prijevod je revidiran kodeks ICN-a iz 2012. godine. Hrvatska komora medicinskih sestara (HKMS) 2005. godine objavljuje također Etički kodeks.

„Etičkim kodeksom medicinskih sestara utvrđuju se: osnovna načela profesionalnog ponašanja medicinske sestre, odnos prema pacijentu, suradnja s timom zdravstvene njege, poštivanje profesionalne tajne, trajno usavršavanje, poštivanje ugleda staleža, zaštita pacijenta od rizika, osiguranje od odgovornosti, način rješavanja etičkih pitanja i odnos prema drugim medicinskim sestrama.“ (11.)

4) Autonomija

Autonomija sestrinske profesije može se definirati kao sposobnost i pravo na samostalno donošenje odluka i samostalno djelovanje u skladu svojih profesionalnih kompetencija, ali u interaktivnom odnosu s bolesnikom te drugim zdravstvenim i nezdravstvenim profesijama poštujući njihov identitet, integritet i autonomiju. Razvoj autonomne sestrinske profesije uključuje dobro teorijsko i praktično utemeljenje svih aspekata profesije, korištenje znanja i spoznaja iz vlastita područja, ali i područja drugih znanosti (12).

Profesije se samoreguliraju statuarnim tijelima čije članove može imenovati struka ili zakonodavno tijelo. Prijedlozi za uvođenje ili poboljšanje zakonske regulative struka može pozdraviti kao zaštitu klijenata i povećanje svoje kvalitete i ugleda ili kao ograničavanje pristupa profesiji i time omogućavanje viših naknada (13). Osim reguliranja pristupa profesiji, profesionalna tijela mogu uvjetovati ispite osposobljenosti i nadzirati poštivanje etičkog kodeksa. Može postojati nekoliko takvih tijela za jednu profesiju u jednoj zemlji ili samo jedno. Obično se od pojedinaca prema zakonu zahtijeva da budu kvalificirani od strane lokalnog stručnog tijela prije nego što im se dopusti bavljenje profesijom (13).

U današnje vrijeme obuka za zanimanje uključuje stjecanje diploma i certifikata te je rad omogućen nakon stjecanja licence za rad. Učenje novih vještina koje su potrebne kako se profesija razvija naziva se kontinuirano obrazovanje. Standarde postavljaju države i stručne udruge (13).

U Hrvatskoj možemo pratiti razvoj sastavnica profesije od 1921. godine kada je osnovana prva Škola za sestre pomoćnice u Zagrebu.¹

Moguće je zaključiti da sestrinstvo u Hrvatskoj ima sve sastavnice koje obilježavaju profesiju. Treba istaknuti da je ukidanjem Više škole za medicinske sestre Medicinskog fakulteta 1959. godine prekinut slijed razvoja obrazovanja sestara na sveučilištu za što će se stvoriti prilika tek 2010. godine. U tom razdoblju od pedeset godina sestre će, kako bi stekle

¹ Od osnutka Škole do 1945. godine za medicinsku sestru koristi se naziv sestra pomoćnica.

sveučilišno obrazovanje, završavati studije pedagogije, sociologije, psihologije i edukacijsko – rehabilitacijski studij.

2. 2. Razvoj školovanja medicinskih sestara u Hrvatskoj do usklađivanja sa Bolognom

Osnutak Škole za sestre pomoćnice u Zagrebu označio je početak profesionalizacije sestrinstva u Hrvatskoj. Škola je osnovana na temelju naredbe Zdravstvenog odsjeka za Hrvatsku, Slavoniju i Međimurje br. 859/1921. od 27. siječnja 1921. godine. Prema istoj naredbi može se iščitati i podatak da je školska godina trebala trajati godinu dana, od 15. siječnja 1921. godine, do 15. siječnja 1922. godine. Velik interes redovnica, koje su već radile u bolnicama i provodile njegu bolesnika, u svezi pokretanja formalnog obrazovanja rezultirao je promjenom nastavnog plana te odvajanjem školovanja u dva usmjerenja: socijalno-medicinski smjer i bolničarski smjer. Teorijska nastava iz njege bolesnika održavala se za oba smjera zajedno, a na socijalno-medicinskom smjeru dodatni naglasak bio je na socijalno medicinskom radu (14).

Prilikom osnutka, Škola je smještena u prostore Zakladne bolnice pod državnom upravom u Zagrebu, a dr. Vladimir Čepulić imenovan je ravnateljem škole. Jelka pl. Labaš Blaškovečka bila je imenovana prvom predstojnicom i ujedno je bila prva školovana medicinska sestra u Hrvatskoj (15).

Škola je 1924. preimenovana u Kraljevsku školu za sestre pomoćnice u Zagrebu. Najprije je trajala 1,5 godinu, zatim od 1924. / 25. do 1930. / 31 traje dvije godine. Škola za sestre pomoćnice pripojena je Školi narodnog zdravlja 18. travnja 1930. Od školske godine 1930. / 31. do 1945. / 46. škola traje tri godine. Kurikulum se sastojao od teorijskog dijela koji se održavao u Školi te praktičnog djela obuke u bolnicama, klinikama, zdravstveno socijalnim ustanovama u Zagrebu i u selima Banovine Hrvatske. Škola je 1930. godine dobila izjednačenje sa srednjoškolskim obrazovanjem. Podizanjem razine obrazovanja nastavnice počinju predavati Njegu bolesnika, Povijest sestrinstva, Etiku sestre, Prehranu i dijetetiku te Patronažni rad (14, 16).

Sestre nastavnice školovale su se postdiplomski najčešće uz pomoć Rockefellerove fondacije, a svaka se specijalizirala za određeno područje (17).

Viša škola za medicinske sestre osnovana je 1953. godine inicijativom Andrije Štampara. Nastala je spajanjem Škole za sestre pomoćnice sa Medicinskim fakultetom u Zagrebu. Viša škola uključivala je obrazovanje u području zdravstvene njege i zdravlja opće

populacije te se od sestara po završetku očekivala samostalnost u promociji zdravlja, prevenciji bolesti i pružanju zdravstvene njege. Medicinske sestre su na tom programu također bile nastavnice. Stalno zaposlenih nastavnica bilo je 7, a uz njih su još 26 nastavnica bile zaposlene na pola radnog vremena. U tom razdoblju ravnateljica je bila dr. Ana Stajanko - Jakaša koja je završila Školu za sestre pomoćnice 1936. godine, a nakon toga je diplomirala na Medicinskom fakultetu u Zagrebu. Nakon Više škole u Zagrebu, otvorene su i Više škole u: Splitu, Osijeku, Rijeci i Puli, te škola za sestre pomoćnice u Šibeniku. U razdoblju od 1953. do 1961. godine u Zagrebu je diplomiralo je 185 studentica. Zakon o školama donesen 7. srpnja 1959. godine ukinuo je sustav obrazovanja medicinskih sestara na Visokim školama za medicinske sestre, nakon čega visoka škola ponovno postaje srednja škola te su uvjeti za upis ponovno bili završena osmogodišnja osnovna škola (18).

Usporedno sa Višom školom, otvoren je postdiplomski studij za diplomirane medicinske sestre. Upis na postdiplomski studij bio je moguć sestrama sa tri godine radnog iskustva, a program je trajao tri semestra. Studij je bio namijenjen medicinskim sestrama na rukovodećim pozicijama te medicinske sestrama- nastavnicama (19). Uz teorijsku nastavu studij je obuhvaćao praktičnu nastavu kroz boravak na klinikama i ekscurzijским posjetima vrtićima, bolnicama, domovima i lječilištima (20).

Viša škola u Zagrebu ponovno je otvorena 1966. godine u trajanju od četiri semestra i imala je dva usmjerenja: bolničarski i patronažno-dispanzerski. Kasnije su uvedena još dodatna tri usmjerenja: ginekološko – opstetričko, oftalmološko te dijetetičarsko usmjerenje. Odvajanje usmjerenja u školi dovelo je do uže specijalizacije te gubitka širine razumijevanja cjelokupnog profesionalnog korpusa u sestrinskom zvanju. Nastavnici su bili profesori s Medicinskog fakulteta, a medicinske sestre sa završenom Višom školom i višegodišnjim iskustvom mogle su biti nastavnice instruktore. Poseban program za sestre na oftalmologiji otvorio se 1968. godine, a zatvoren nakon četiri upisane generacije. Podružnice Više škole u Zagrebu otvorene su 1980. godine u Splitu i Osijeku. Pravo upisa na studij u redovnom programu ukinuto je 1979. godine te su se na studij mogle upisati samo kandidatkinje koje su bile u stalnom radnom odnosu. Viša škola se 1984. godine ponovno spaja sa Medicinskim fakultetom te djeluje kroz nekoliko smjerova: bolnička sestra, dispanzersko-patronažni smjer, ginekološko-opstetrički smjer, oftalmološki smjer i dijetetičarki smjer. Od 1986. godine obrazovanje traje dvije godine te je ponovno omogućeno redovno studiranje nakon srednje škole. Glavni predmet u srednjim medicinskim školama 1991. godine postaje Zdravstvena njega, koja je činila 24% satnice. Viša škola u Zagrebu odvaja od Medicinskog fakulteta kao zasebna ustanova 1996. godine. Studij 1999. godine traje tri godine sa većinskim stručnim predmetima, dok srednja škola i dalje traje

četiri godine, no sa većinski opće obrazovnim predmetima. Poseban plan i program za više škole za medicinske sestre u Republici Hrvatskoj (RH) izdan je 2005. godine i bio je usklađen sa Münchenskom deklaracijom, Svjetskom zdravstvenom organizacijom (SZO), World Health Assembly rezolucijom i Sektorskim direktivama Europske unije, a ujedno se i Visoka škola preimenuje u Zdravstveno veleučilište (17).

2. 3. Uloga nacionalne profesionalne udruge u razvoju sestrinske profesije u Hrvatskoj

S oblikovanjem i razvojem struke javila se potreba da se sestre pomoćnice organiziraju u strukovno društvo kako bi lakše i vjerodostojnije mogle predstavljati i promicati svoj status, ideje i potrebe (16). „Za sada nije pronađen dokument koji bi svjedočio o točnom datumu osnutka Organizacije diplomiranih sestara Škole za sestre u Zagrebu, kao prvoga strukovnog društva, ali iz dva dostupna dokumenta može se zaključiti da su sestre počele raspravu o osnivanju svoje strukovne organizacije između 1927. i 1928. Izmjenom naziva države, Organizacija diplomiranih sestara Škole za sestre u Zagrebu mijenja naziv i udružuje se s postojećim društvima u Ljubljani i Beogradu kako bi ostvarila uvjete za članstvo u ICN-u. Jugoslavenski savez sestrinskih društava (JSSD) osnovan je 6. lipnja 1929. u Zagrebu i iste godine primljen je u članstvo ICN-a. Savez vjerojatno mijenja naziv i organizacijsku strukturu na prvom kongresu koji je 1930. održan u Beogradu. Dolazi do promjene imena u Jugoslavensko društvo diplomiranih sestara (JDDS) koje je sastavljeno od sekcija prema formiranim banovinama,, (21). Hrvatske sestre bile su udružene u Sekciji Zagreb, a 1934. godine novi naziv bio je Sekcija za savsku banovinu. Uslijed političkih promjena, 18.08.1940. osniva se Društvo diplomiranih sestara pomoćnica Banovine Hrvatske koje više nije član JDDS, a 1941. mijenja naziv u Društvo diplomiranih sestara pomoćnica Nezavisne Države Hrvatske (21).

Nakon II Svjetskog rata udruga mijenja naziv u Društvo diplomiranih sestara Narodne Republike Hrvatske. Savez društava sestara Jugoslavije osnovan je 1954. godine kada je i ponovo pridružen ICN-u. Udruga mijenja naziv nakon promjene naziva države i od 1969. godine društvo nosi naziv Društvo medicinskih sestara i tehničara Socijalističke Republike Hrvatske (SRH). Nakon toga 1977. godine donesena je odluka da se organiziraju regionalna društva s mišlju da se potakne i organizacijski olakša okupljanje sestara u svim dijelovima zemlje i udruga mijenja naziv u Savez društava medicinskih sestara i tehničara SRH. Od 22. svibnja 1992. mijenja naziv u Hrvatsko udruženje medicinskih sestara, a 1995. godine u

Hrvatska udruga medicinskih sestara sa održanim članstvom u ICN-u. Stoga je HUMS udruga koja ima povijesno značajnu slijednost. Uloga HUMS-a kroz povijest bila je stručno usavršavanje, briga za radno pravni status medicinskih sestara i utjecanje na zakonske okvire koji su se odnosili na medicinske sestre (21). Danas je HUMS usmjeren na provedbu edukacije svojih članova u cilju poboljšanja kvalitete zdravstvene njege i sugovornik je u pitanjima koja se tiču sestrinstva. Član je ICN-a i Europske federacije udruga medicinskih sestara (EFN).

Društvo za povijest sestrinstva Hrvatske udruge medicinskih sestara osnovano je 19. ožujka 2013. godine. U planiranju svojih aktivnosti Društvo se vodilo idejom da se praktična vrijednost poznavanja povijesti sestrinske profesije globalno, ali i na nacionalnoj razini, ogleda barem u četiri elementa: profesionalnoj socijalizaciji, profesionalnoj valorizaciji, prepoznatljivosti u javnosti i prepoznatljivosti u znanstvenoj zajednici. Svojim je aktivnostima u posljednjih deset godina doprinijelo aktualizaciji proučavanja povijesti Hrvatskog sestrinstva koja čini važnu sastavnicu u razumijevanju prošlih nastojanja i shodno tome planiranju budućeg razvoja (22). Do kraja 20. stoljeća HUMS je bio jedina profesionalna organizacija. HUMS će potaknuti osnivanje Hrvatskog strukovnog sindikata medicinskih sestara – medicinskih tehničara 1. svibnja 1991. godine, koji će biti zadužen zastupanje radničkih prava medicinskih sestara i tehničara.

Hrvatska komora medicinskih sestara osnovana je 17. rujna 2003. godine na inicijativu HUMS-a i Ministarstva zdravlja kao regulatorno tijelo za sestrinstvo u Republici Hrvatskoj, a iste godine donesen je i prvi Zakon o sestrinstvu. HKMS provodi nadzor, izdaje licencu za rad te štiti etička načela u radu (23).

Danas u Hrvatskoj postoji i tridesetak sestrinskih stručnih društava koja se bave određenim segmentom sestrinske djelatnosti.

2. 4. Stručna glasila

Prvi časopis Vjesnik Sekcije za Savsku banovinu Jugoslavenskoga društva diplomiranih sestara pomoćnica izdan je 1932. godine od strane zagrebačkih sestara. Časopis Jugoslovenskog društva diplomiranih sestara pomoćnica sekcija Zagreb naziva Sestrinska riječ počinje izlaziti 1933. godine, sa urednicom Lujzom Janović Wagner. Sekcija za savsku banovinu je bila izdavač do 1937., a nakon toga je izdavač do kraja izdavanja časopisa, 1940. godine, bilo Jugoslavensko društvo diplomiranih sestara (21).

Glasilu nije izlazilo od 1940.-1942., a nakon toga je izlazilo od 1942.-1945. godine. Od 1953. godine glasilo nastavlja izlaziti kao Vjesnik Društva diplomiranih sestara, a od 1955.-1961. kao Vjesnik medicinskih sestara. Između 1969. - 1989. godine izlazi kao Vjesnik medicinskih sestara i medicinskih tehničara Socijalističke Republike Hrvatske. Od 1995. časopis mijenja naziv u Sestrinski glasnik (24).

Osim Vjesnika sekcije HUMS-a pokreću Bilten Pulmološkog društva, koji izlazi od 1975. do 1989. godine, časopis Psihijatrijska njega Neuropsihijatrijske sekcije koji je izlazio 60-tih godina 20. stoljeća te časopis Sestra i obitelj kao glasilo Sekcije za primarnu zdravstvenu zaštitu koji je izlazio polovicom 70-tih godina (24).

Danas u Republici Hrvatskoj, osim Sestrinskog glasnika, izlaze: informativno glasilo Plavi fokus (Hrvatska komora medicinskih sestara), znanstveno - stručni časopis Croatian Nursing Journal (Zdravstveno veleučilište i Hrvatska komora medicinskih sestara), stručni časopis Moj Glas (Klinička bolnica Sveti Duh), stručno informativno glasilo Shock (Hrvatsko društvo medicinskih sestara anestezije, reanimacije, intenzivne skrbi i transfuzije) te znanstveno stručni časopis Nursing Education and Science (Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek).

2. 5. Razvoj sestrinstva u Republici Hrvatskoj u 21. stoljeću

Autorice Krajnović i Franković su 2006. godine predložile polazišne osnove suvremenoga razvoja sestrinstva u Hrvatskoj. Naglasile su važnost očuvanja monopola nad rutinskim poslovima, neophodan razvoj obrazovne vertikale i usklađivanje obrazovanja s Europskom Unijom (EU). Istaknule su potrebu razvoja sestrinstva utemeljenog na znanstvenim spoznajama te vrednovanja ishoda zdravstvene njege. Naglašavaju kako je potrebno izraditi kompetencije te specifične nastavne planove i programe te promijeniti klasifikaciju zvanja i prema razinama obrazovanja, ukinuti zabranu zapošljavanja, izmijeniti sistematizaciju te osigurati uvjete za obrazovanje. Kao tadašnje probleme u sestrinstvu navode: veliki broj sestara sa dvadeset i više godina radnog iskustva, mali broj visokoškolskih ustanova, siromašne nastavne programe, neadekvatne upisne kvote, nemogućnost napredovanja u struci, siromašna raznolikost radnih mjesta, nepostojanje stručne literature i časopisa, malo sestara sa znanstvenim stupnjevima, usmjerenost strukovnom umjesto znanstvenom usavršavanju i nepostojanje statističkog praćenja obrazovanja medicinskih sestara (25). Dokument HUMS-a

Strateški okvir razvoja sestrinstva u RH 2008 - 2014 napisan je kao smjernica za izradu Strateškog plana razvoja sestrinstva u Hrvatskoj. U njemu su naglašena tri glavna strateška područja razvoja sestrinstva: sestrinska praksa, obrazovanje sestara i istraživanje u sestrinstvu. Za svako područje navedena su prioritetna područja za provedbu aktivnosti, primjerice: osiguranje uvjeta za potpunu obrazovnu prohodnosti, cjeloživotno obrazovanje i stručno usavršavanje, osiguranje uvjeta za provedbu sestrinskih istraživačkih projekata i izradu stručne literature iz područja sestrinstva. U dokumentu je navedeno kako su sestrinstvo i zdravstvena njega od nacionalne važnosti jer su potrebe za uslugama u tom području svakodnevno u porastu i pružanje kvalitetne zdravstvene zaštite sve je veći izazov. Bez pažljivog planiranja i kritičkog promišljanja teško će se pratiti potrebe i mogućnosti Republike Hrvatske u osiguranju dostupnosti kvalitetne zdravstvene njege (26).

Najvažnije Direktive za područje zdravstva, a time i za medicinske sestre su Direktive o priznavanju stručnih kvalifikacija Direktiva 2005/36/EZ i Direktiva 2013/55/EU. Cilj Direktive o priznavanju stručnih kvalifikacija je pojasniti, pojednostaviti i modernizirati postojeće direktive te objediniti odredbe o reguliranim profesijama liječnika, stomatologa, medicinskih sestara, veterinarara, primalja, farmaceuta i arhitekata jednim zakonodavnim okvirom (27).

RH je potpisivanjem Bolonjske deklaracije 2001. godine uvela reformu i Bolonjski proces u visokoškolske ustanove. Glavni ciljevi bolonjskog procesa su: promicanje mobilnosti studenata, profesora, znanstvenika i administrativnih djelatnika; prihvaćanje sustava temeljenog na preddiplomskoj, diplomskoj i poslijediplomskoj razini studija; uvođenje dodatka diplomi (Diploma Supplement) kako bi se promicalo zapošljavanje europskih građana i međunarodna konkurentnost europskog sustava visokog obrazovanja; uvođenje Europskog sustava prijenosa i prikupljanja bodova (ECTS); promicanje cjeloživotnog učenja i obrazovanja; stvaranje mogućnosti za fleksibilnije načine učenja što uključuje i postupke za priznavanje prethodnog učenja; razvoj nacionalnih kvalifikacijskih okvira kompatibilnih s usvojenim kvalifikacijskim okvirom za europsko područje visokog obrazovanja; uspostavljanje čvršćih veza između Europskog prostora visokog obrazovanja i Europskog istraživačkog prostora; promicanje zapošljivosti; jačanje socijalne dimenzije; promicanje europske suradnje u osiguravanju kvalitete u cilju razvijanja usporedivih kriterija i metodologija; promicanje europske dimenzije u visokom obrazovanju u smislu razvoja nastavnih programa i međuinstitucionalne suradnje (28).

Najnovija reforma sestrinskog obrazovanja započela je sa upisom učenika akademske godine 2010. / 2011. Trenutna direktiva koja je važeća u RH nalaže srednjoškolsko obrazovanje za medicinsku sestru općeg smjera u trajanju 5 godina, odnosno 2 godine općeg obrazovanja i 3 godine, odnosno 4600 sati stručnog obrazovanja. Preddiplomski studij traje 3 godine ili 6 semestara, a diplomski studij 4 semestra ili 2 godine.

Višu razinu sestrinskog obrazovanja moguće je ostvariti na veleučilišnom ili sveučilišnom programu za stjecanje diplome prvostupnice/ka sestrinstva, dok se visoka razina ostvaruje kroz diplomski sveučilišni studij sa stjecanjem diplome magistre sestrinstva ili specijalistički stručni studij sa stjecanjem diplome diplomirane medicinske sestre specijalista, odnosno od 2022. godine magistre sestrinstva (29).

3. DIPLOMSKI STUDIJ SESTRINSTVA

Sveučilišno obrazovanje za medicinske sestre u Sjedinjenim Američkim Državama (SAD) započelo je 1923. osnivanjem Škole za medicinske sestre na Sveučilištu Yale. Sveučilišno obrazovanje za medicinske sestre počelo je u potpunosti funkcionirati u SAD-u tijekom 1950-ih godina. Za svrhe visokoškolske nastave, prvog diplomskog i poslijediplomskog studija sestrinstva otvoreni su studiji na učiteljskim fakultetima u SAD-u. Odnosno prve medicinske sestre - nastavnice obrazovale su se od 1899. godine. Doktorski studij iz obrazovnog područja na Sveučilištu Columbia medicinske sestre mogle su upisati 1924. godine (18).

Alfred Whitney Griswold, tadašnji predsjednik Sveučilišta Yale, podržao je odluku da se na diplomskom studiju mogu studirati ranije priznate znanstvene discipline, ali ne i discipline koje zahtijevaju stručnu spremu na preddiplomskom studiju te 1956. prekida magisterij. Magisterij znanosti ponovno je pokrenut 1959. Neki od prvih diplomanata bile su Virginia Henderson, Ida Jean Orlando i Ernestine Wiedenbach (18).

3. 1. Uvođenje sveučilišnog diplomskog studija sestrinstva u Republici Hrvatskoj

Otvaranjem sveučilišnog diplomskog studija sestrinstva u RH obrazovanje medicinskih sestara u RH ostvarilo je izjednačavanje sa obrazovanjem diljem EU. Za razvoj sestrinstva kao discipline i profesije ključna je pojava kritične mase visokoobrazovanih i motiviranih sestara koje će svojim doprinosom omogućiti nove znanstvene spoznaje, a za boljitak zdravstvene skrbi za bolesnike i zajednicu, ali i za medicinske sestre kao profesionalce. Diplomski studij most je prelaska između prvostupništva i viših znanstvenih zvanja, koja su omogućena po završetku diplomske razine studija. Medicinske sestre su najbrojniji članovi zdravstva, a samim time njihova razina obrazovanja i znanja znatno utječe na rezultate zdravstvene skrbi. Medicinske sestre - magistre veliku ulogu imaju i u edukaciji učenika/studenata te na taj način i indirektno utječu na podizanje kvalitete zdravstvene skrbi (19).

Poticanje medicinskih sestara na visoko obrazovanje ostvaruje se i omogućavanjem studiranja na doktorskim studijima (30). Profesionalni razvoj sestrinstva odvija se sukladno svim društvenim i životnim karakteristikama zajednice, kao što su: psihološki, fizički i socijalni faktori. Medicinske sestre su se profesionalnim rastom i razvojem, napretkom u akademskim znanjima i primjenom znanstvenih činjenica uzdigle u akademskoj zajednici. U mnogim zapadnoeuropskim zemljama, kao i u SAD-u, medicinske sestre sa visokim stupnjem obrazovanja potpuno su neovisne o drugim zdravstvenim stručnjacima te se smatraju jednakim znanstvenim i kliničkim stručnjacima kao što su i liječnici specijalisti (31). Znanje osigurava medicinskim sestrama sigurnost u autonomnom djelovanju u svakodnevnom radu. Zadovoljne i educirane medicinske sestre ključne su za psihičko, fizičko, emocionalno i socioekonomsko zdravlje stanovništva te za poboljšanje opće percepcije sestrinstva, a koje je ključno za boljitak discipline i zadovoljstvo medicinskih sestara. Edukacijom se ostvaruju dodatne vještine, znanja, kompetencije, prava, obveze i stav prema profesiji (32).

Teorije sestrinske prakse omogućavaju autentični identitet sestrinstva i autentičnu sestrinsku praksu. Sukladno tome pojavljuje se potreba za kompleksnom i sofisticiranom izobrazbom medicinskih sestara na akademskoj razini.

Akademski obrazovane medicinske sestre potrebne su sestrinstvu kao istraživačice. Otkrivanjem novih znanstvenih spoznaja, medicinske sestre-istraživačice osiguravaju sestrinstvu primjenu činjenica u praksi koje polazište imaju u znanosti, a ne u pretpostavkama ili prijenosom informacija usmenim putem. Tim doprinosom ubrzavaju proces

profesionalizacije sestrištva i usklađuju znanstveni aspekt sestrištva sa globalnom razinom. Osim toga, visokoobrazovane medicinske sestre optimalne su edukatorice i mentorice medicinskim sestrama. Medicinske sestre edukatorice mogu se pronaći u stajalištu budućih medicinskih sestara i prenijeti im iskustveno znanje i podučiti ih istinskim vrijednostima i temeljima struke. Obrazovane medicinske sestre, primjenom teorija i modela sestrištva značajno utječu na kvalitetu skrbi za bolesnika i ishod liječenja. Uz iskustveno znanje, obrazovanje medicinskim sestrama omogućuje holističko podučavanje uz upotrebu teorijskog znanja i kliničke prakse. Sestrištvo ne počiva samo na teorijskim znanjima, već je izgrađeno na praktičnoj primjeni i istinskoj ljubavi prema čovjeku, a to su elementi koje može prenijeti netko tko je iste osjetio i primijenio. Medicinske sestre početnice posjeduju teorijsko znanje proizašlo iz školovanja, no oskudno u kliničkoj praksi. Nesigurne su u radu i nemaju manualne vještine, kao ni cjelokupni pogled na pacijenta i njegove potrebe. Medicinske sestre- edukatori ih osposobljavaju za samostalan rad i napredak prema samostalnom profesionalcu. Medicinske sestre- početnice imaju potrebu za posebnim savjetima i uputama iskusnijih kolega kako bi bolje percipirale i provodile individualiziranu njegu bolesnika. Uz edukatora poboljšavaju im se kognitivne, psihomotorne i emocionalne vještine. Obrazovanje medicinskim sestrama pruža osiguravanje kompetencija. Medicinske sestre u procesu osposobljavanja, odnosno učenice i studentice, u medicinskim sestrama-edukatoricama vide svoju budućnost u sestrištvu te učeći prema njihovom iskustvenom znanju osnažuju put ka profesionalcima. Medicinske sestre-edukatorice, primjenom stečenih znanja i vještina osmišljavaju specifične i individualizirane programe usavršavanja i obrazovanja medicinskih sestara. Postavljajući medicinske sestre na pozicije edukatora medicinskim sestrama, pridaje se na važnosti autoritetu i autonomiji medicinskih sestara, a ujedno se sestrištvo priznaje kao akademska profesija (33).

3. 2. Diplomski studij sestrinstva u Republici Hrvatskoj

Nove kompetencije medicinske sestre mogu steći dodatnom edukacijom (horizontalna razina) ili višim stupnjem obrazovanja (vertikalna razina).

Pri Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu 2006. godine otvaraju se specijalistički diplomski stručni studiji Menadžment u sestrinstvu i Javno zdravstvo, a 2009. godine Kliničko i Psihijatrijsko sestrinstvo. Na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu se 2011. godine upisuje prva generacija budućih magistra sestrinstva, a 2010. na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Osijeku. Otvaranju prvog sestrinskog sveučilišnog studijskog programa doprinijela je i prva dekanica Medicinskog fakulteta u Zagrebu, prof.dr.sc. Nada Čikeš, dr. med. U svojem radu naglašavala je važnost i nužnost edukacije medicinskih sestara kao stupa zdravstva (34).

Medicinski fakultet, sa dekanicom Nadom Čikeš i HKMS, sa predsjednicom Brankicom Rimac potpisali su 20. 5. 2008. sporazum o sveučilišnom obrazovanju sestara na Medicinskom fakultetu (35). Direktivom EU 2005/36/EZ o programu Sveučilišnih diplomskih studija sestrinstva iz 2009. godine dogodile su se promjene u školovanju medicinskih sestara u RH. Sveučilišni studij usporediv je sa studijskim programima drugih zemlja članica EU, primjerice jer svi traju dvije godine i po završetku studija studenti ostvaruju 120 ECTS bodova (19).

U Republici Hrvatskoj sveučilišni diplomski studiji sestrinstva odvijaju se na:

- 1) Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu
- 2) Hrvatskom katoličkom sveučilištu
- 3) Fakultetu za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku sa podružnicama u Svetoj Nedjelji i Slavonskom Brodu
- 4) Sveučilištu Sjever
- 5) Fakultetu zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci
- 6) Sveučilištu Juraja Dobrile Pula
- 7) Sveučilišnom odjelu zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu
- 8) Odjelu za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru

Specijalistički stručni diplomski studiji odvijaju se na:

- 1) Zdravstvenom veleučilištu Zagreb
- 2) Sveučilištu u Dubrovniku (28) (Tablica 1).

Nadopuna Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (36) donesena je 2022. godine kojom su izjednačeni statusi diplomiranih medicinskih sestara na specijalističkim stručnim studijima sa magistrama sestrinstva sa sveučilišnih diplomskih studija, no razlike u tituli su i dalje prisutne jer sveučilišne magistre ispred titule mag.med.techn. imaju prefiks univ., odnosno titula sveučilišne magistre je univ. mag. med. techn., dok je titula stručne magistre mag. med. techn.

Tablica 1: Popis sveučilišnih i specijalističkih diplomskih studija sestrinstva u RH, poredani prema godini upisa prvih studenata

Naziv studijskog programa	Mjesto izvođenja	Naziv nositelja	Godina upisa prve godine	Naziv ustanove izvođača	Tip programa	Vrsta programa	Trajanje	ECTS	Broj upisnih mjesta
Javno zdravstvo	Zagreb	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu	2006	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu	Stručni	Specijalistički diplomski stručni studij	2	120	40*
Menadžment u sestrinstvu	Zagreb	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu	2006	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu	Stručni	Specijalistički diplomski stručni studij	2	120	50*
Kliničko sestrinstvo	Zagreb	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu	2009	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu	Stručni	Specijalistički diplomski stručni studij	2	120	40*
Psihijatrijsko sestrinstvo	Zagreb	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu	2009	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu	Stručni	Specijalistički diplomski stručni studij	2	120	40*
Sestrinstvo	Osijek	Sveučilište Josipa Jurja Srossmayera u Osijeku	2010	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek	Sveučilišni	Diplomski sveučilišni studij	2	120	30
Sestrinstvo	Zagreb	Sveučilište u Zagrebu	2011	Medicinski fakultet	Sveučilišni	Diplomski sveučilišni studij	2	120	50
Sestrinstvo	Split	Sveučilište u Splitu	2012	Sveučilišni odjel zdravstvenih studija	Sveučilišni	Diplomski sveučilišni studij	2	120	35
Sestrinstvo	Zagreb	Hrvatsko katoličko sveučilište	2015	Hrvatsko katoličko sveučilište	Sveučilišni	Diplomski sveučilišni studij	2	120	84
Sestrinstvo - Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja	Rijeka	Sveučilište u Rijeci	2015	Fakultet zdravstvenih studija	Sveučilišni	Diplomski sveučilišni studij	2	120	19
Sestrinstvo - menadžment u sestrinstvu	Rijeka	Sveučilište u Rijeci	2015	Fakultet zdravstvenih studija	Sveučilišni	Diplomski sveučilišni studij	2	120	22
Kliničko sestrinstvo	Dubrovnik	Sveučilište u Dubrovniku	2015	Sveučilište u Dubrovniku	Stručni	Specijalistički diplomski stručni studij	2	120	25
Sestrinstvo	Slavonski Brod	Sveučilište Josipa Jurja Srossmayera u Osijeku	2016	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek	Sveučilišni	Diplomski sveučilišni studij	2	120	60
Sestrinstvo	Zadar	Sveučilište u Zadru	2016	Sveučilište u Zadru	Sveučilišni	Diplomski sveučilišni studij	2	120	30
Sestrinstvo - menadžment u sestrinstvu	Varaždin	Sveučilište Sjever	2018	Sveučilište Sjever	Sveučilišni	Diplomski sveučilišni studij	2	120	80
Sestrinstvo	Sveta Nedjelja	Sveučilište Josipa Jurja Srossmayera u Osijeku	2019	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek	Sveučilišni	Diplomski sveučilišni studij	2	120	60
Sestrinstvo	Pula	Sveučilište Jurja Dobrile u Puli	2022	Sveučilište Jurja Dobrile u Puli	Sveučilišni	Diplomski sveučilišni studij	2	120	63

*najčešće se ne prijavi dovoljan broj studenata te se upisuje samo studij Menadžmenta u sestrinstvu

3. 3. Kompetencije magistre sestrinstva

Temeljem kompetencija koje stječu sa završetkom studija magistri sestrinstva imaju mogućnost napredovanja u menadžmentu sestrinstva. Povezivanje vodećih zadaća u zdravstvenom sustavu i unapređenje menadžmenta izazov je za nove visokoobrazovane stručnjake s na doktorskom studiju značajna je za poboljšanje stupnja kvalitete sestrinstva u Hrvatskoj. To znači i daljnje napredovanje u sva znanstveno nastavna zvanja skroz do redovnog profesora u reizboru (19).

Magistra sestrinstva uz kompetencije medicinske sestre opće zdravstvene njege i prvostupnice sestrinstva osposobljena je za:

- (1) edukaciju medicinskih sestara sukladno propisima o visokom obrazovanju,
- (2) provođenje znanstvenog rada
- (3) organizaciju i upravljanje osobljem, materijalnim sredstvima te sustavima podrške zdravstvene njege i upravljanjem sustavom kvalitete zdravstvene njege na svim razinama zdravstvene zaštite i socijalne skrbi te na poslovima koji uključuju sestrinsku djelatnost
- (4) upravlja sustavom kvalitete zdravstvene/sestrinske njege i procjene razvoja zdravstvene njege (37)

4. ANALIZA DIPLOMSKIH STUDIJA SESTRINSTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

4. 1. Svrha istraživanja

Svrha istraživanja je prikazati sličnosti i razlike dostupnih javnih podataka diplomskih studija sestrištva u Republici Hrvatskoj. Podaci se odnose na sveučilišne diplomske studije sestrištva i na specijalističke stručne diplomske studije sestrištva. Metodološki okvir analize podataka ogleda se u odabiru službenih podataka studija. Fakulteti imaju javno dostupne podatke o vrstama studija, kompetencijama, kurikulumima, predavačima, nositeljima kolegija, broju ECTS-a, opisu ishoda učenja, trajanju studija, datumu osnivanja/upisa prve generacije i upisnoj kvoti. Neki fakulteti nemaju javno dostupne sve navedene podatke. Podaci iako prikazani u nekoliko formata na mrežnim mjestima omogućuju usporedivost te prepoznavanje sličnosti i razlika između studijskih programa. Podaci koji su korišteni u analizi i sa kojima je baratano su isključivo javno dostupni podaci, navedeni u referencama. Zbog neovisnog razvoja sveučilišta i veleučilišta prepostavili smo da postoje razlike između specijalističkih stručnih i sveučilišnih diplomskih studija pa smo ih odvojeno analizirali i uspoređivali.

4. 2. Ciljevi istraživanja

Opći cilj

- Opisati i usporediti kurikulume diplomskih studija sestrištva u RH.

Specifični ciljevi

- Analizirati nositelje kolegija i predavače na diplomskim studijima sestrištva prema profesiji, općenito i prema vrsti studija (specijalistički stručni/ sveučilišni).
- Opisati kolegije na diplomskim studijima sestrištva, općenito te ovisno o vrsti studija (specijalistički stručni/ sveučilišni).
- Klasificirati kolegije po područjima.
- Usporediti stečene kompetencije po završetku diplomskih studija sestrištva temeljem *core* kurikuluma odnosno izvedbenih planova i elaborata.
- Utvrditi prisustvo Zakonom propisanih kompetencija u kurikulumima.
- Izdvojiti *core* kompetencije diplomskih studija sestrištva u RH.

4. 3. Metodološki pristup

Analiza podataka zahtijevala je odabir metoda deskriptivne statistike s obzirom da je potrebno veliku količinu podataka opisati jednim pojmom ili nazivom. Slijedom navedenog u radu su korištene tablice i grafikoni prilikom opisivanja podataka. Za svaku od skupina podataka korištena je metodologija prikupljanja, usklađivanje podataka i metoda klasifikacije. Zajedničko svim tablicama su studijski programi i poredak studijskih programa u usporedbi.

Diplomski rad analizira podatke koji se odnose na naziv fakulteta, vrstu studijskog programa, nazive kolegija, opise ishoda učenja kolegija, kompetencije, opise kompetencija, elaborate i planove studija, predavače, nositelje kolegija.

Predavači i nositelji kolegija analizirani su i klasificirani prema profesiji, te su klasificirani u tri kategorije: medicinske sestre, liječnici i ostale profesije. U ostale profesije svrstani su: psiholozi, edukacijski rehabilitatori, pedagozi, teolozi, ekonomisti, novinari, sanitarni inženjeri, fizioterapeuti, politolozi, sociolozi, nutricionisti, pravnici, bibliotekari, biolozi.

Na nekim fakultetima je za svaki kolegij dodijeljen jedan nositelj, a na nekim kolegijima su po dva nositelja kolegija. Neki od nositelja kolegija su nositelji nekoliko kolegija. Za potrebu usporedbe nositelja kolegija prema profesiji, svaki nositelj kolegija uzet je u analizu jednom, unatoč tome što je mogući nositelj do 13 kolegija.

Kolegiji su analizirani, klasificirani te uspoređivani. To je učinjeno prikupljanjem podataka, analizom sličnosti u nazivu i analizom sličnosti u ishodima učenja. Na studijima nisu prisutna ista nazivlja kolegija, stoga su izrađene nazivne varijacije kolegija koji imaju slične nazive ili jednake ishode učenja kako bi se mogla učiniti usporedba. U radu su prikazani formirani nazivi kolegija te su u opisu svakog formiranog kolegija navedeni kolegiji koji su svrstani u taj kolegij, klasificirani prema studiju na kojem je kolegij prisutan. Nakon prepoznavanja najzastupljenijih kolegija, prikazani su u tablicama od najzastupljenijeg (14 ponavljanja) do najmanje zastupljenog (7 ponavljanja).

Isti način korišten je za usporedbu kompetencija prema izvedbenim planovima i elaboratima koje su u tablicama prikazane od najzastupljenije kompetencije (13 ponavljanja) do najmanje zastupljene (8 ponavljanja). Osim toga, kompetencije su uspoređivane i prema zastupljenosti Zakonom propisanih kompetencija, najprije kroz djelomično prepoznati *core* kurikulum, a zatim i prema izvedbenim planovima i elaboratima studija.

U okviru teorijskog dijela korišteni su podaci iz stručne i znanstvene literature, a koji se odnose na povijest sestrinstva, povijest obrazovanja medicinskih sestara, obrazovanje medicinskih sestara u RH, profesionalizaciju sestrinstva, profesionalne udruge i glasila medicinskih sestara te etički kodeks medicinskih sestara. U okviru istraživanja korištene su brojne metode, a kao glavni izvor podataka korišteni su Zakoni o sestrinstvu u RH (referenca 23, 37, 43), Kurikulumi diplomskih specijalističkih i sveučilišnih studija (reference 44-59), dokument o kompetencijama medicinskih sestara (referenca 37) te podaci o obrazovanju medicinskih sestara u RH (referenca 36).

Opisi korištenih metoda:

1. Metoda prikupljanja podataka – veliki dio podataka prikupljeno je putem Internet pretraživanja, a što se odnosi na elaborate, planove i opise studija (reference 44-59)
2. Induktivna metoda – analizom posebnih i pojedinačnih činjenica dolazi se do općeg zaključka o predavačima, kolegijima i kompetencijama
3. Metoda sinteze – povezivanje izdvojenih podataka iz elaborata, planova studija i opisa studija u smislene cjeline, a koji se odnose na kompetencije
4. Metoda klasifikacije – podjela kolegija na klase ili kategorije ovisno o imenu kolegija ili opisu kolegija i kompetencija
5. Metoda komparacije – uspoređivanje prisutnosti ili odsutnosti kolegija i kompetencija istih ili srodnih značenja utvrđivanjem njihovih sličnosti i razlika te usporedba predavača i nositelja kolegija prema profesiji
6. Matematička metoda – primjena matematičke logike, matematičkih formula i općeg matematičkog načina zaključivanja u znanstveno istraživačkom radu, a koji se odnose na broj kolegija, kompetencija, predavača, nositelja kolegija

Vremenski okvir: Rad je pisan između 01.11.2022. i 29.09.2023.. Podaci o studijima su izuzeti u periodu od 01. 11. 2022. do 01. 04. 2023. za akademsku godinu 2022./2023. te su moguća odstupanja ukoliko je došlo do korekcija ili nadopuna podataka nakon navedenog datuma.

4. 4. Rezultati

U radu je analizirano 16 diplomskih studija sestrinstva u RH, od kojih su prema tipu programa 5 stručnih i 11 sveučilišnih studija; odnosno prema vrsti programa 5 specijalističkih diplomskih stručnih studija, a 11 diplomskih sveučilišnih studija.

4. 4. 1. ANALIZA PREDAVAČA PREMA PROFESIJI

Na studijima su zastupljeni predavači različitih profesija. Analizirani su u tri kategorije: medicinske sestre, liječnici te ostale profesije. U ostale profesije svrstani su: psiholozi, edukacijski rehabilitatori, pedagozi, teolozi, ekonomisti, nastavnici, novinari, sanitarni inženjeri, fizioterapeuti, politolozi, sociolozi, nutricionisti, pravnici, bibliotekari i biolozi (Tablica 2). Najveća zastupljenost predavača medicinskih sestara je na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod (40%), a najmanja zastupljenost na Sveučilištu u Splitu i Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu, diplomski specijalistički studij Psihijatrijsko sestrinstvo (6%). Za 30 kolegija nisu navedeni nositelji niti predavači na kolegiju (Tablica 3).

Tablica 2: Usporedba predavača prema profesiji na diplomskim studijima sestrinstva u RH

FAKULTET		Medicinske sestre (%)	Liječnici (%)	Ostali (%)
SVEUČILIŠNI STUDIJI				
1	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod	40	24	36
2	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku	37	19	44
3	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja	23	60	17
4	Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	21	60	19
5	Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru	16	45	39
6	Sveučilište Sjever	14	40	46
7	Hrvatsko katoličko sveučilište	13	45	42
8	Sveučilište Juraja Dobrile u Puli	13	23	64
9	Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu	12	50	38
10	Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja	11	53	36
11	Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu	6	46	48
STRUČNI STUDIJI				
1	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo	17	26	57
2	Sveučilište u Dubrovniku	12	68	20
3	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu	26	32	42
4	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo	12	61	27
5	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo	6	63	31

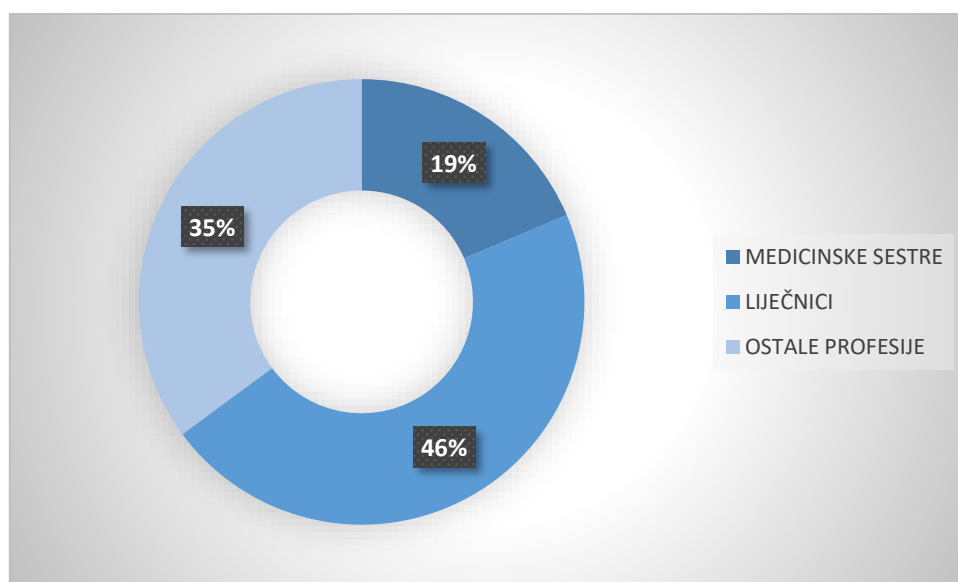
Tablica 3: Broj kolegija na diplomskim studijima sestrinstva u RH za koje nisu navedeni nositelji ni predavači

FAKULTET		BROJ KOLEGIJA BEZ NOSITELJA I PREDAVAČA
SVEUČILIŠNI STUDIJI		
1	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod	0
2	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku	0
3	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja	0
4	Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	0
5	Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru	4
6	Sveučilište Sjever	0
7	Hrvatsko katoličko sveučilište	0
8	Sveučilište Juraja Dobrile u Puli	2
9	Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu	0
10	Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja	0
11	Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu	0
STRUČNI SPECIJALISTIČKI STUDIJI		
1	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo	1
2	Sveučilište u Dubrovniku	0
3	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu	2
4	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo	18
5	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo	3

4. 4. 1. 1. Ukupna analiza predavača prema profesiji

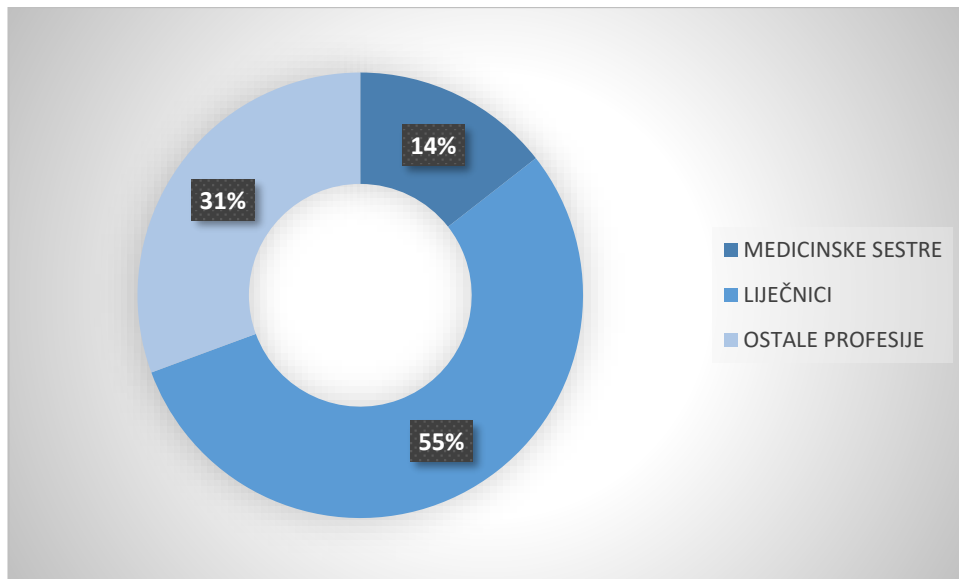
Na studijima su zastupljeni predavači različitih profesija. Analizirani su u tri kategorije: medicinske sestre, liječnici i ostale profesije.

Ukupan broj predavača na sveučilišnim studijima iznosi 521, od kojih su 241 liječnici, 97 medicinskih sestara te 183 ostalih profesija. U ostale profesije svrstani su: psiholozi, edukacijski rehabilitatori, pedagozi, teolozi, ekonomisti, novinari, sanitarni inženjeri, fizioterapeuti, politolozi, sociolozi, nutricionisti, pravnici, bibliotekari, biolozi, i sl. Stoga ukupni postotak profesija predavača na sveučilišnim diplomskim studijima iznosi: liječnici (46%), medicinske sestre (19%) te ostale profesije (35%).

Grafikon 1: Ukupni postotak predavača prema profesiji na sveučilišnim diplomskim studijima sestrinstva u RH

Ukupan broj predavača na stručni specijalističkim studijima iznosi 173, od kojih su 95 liječnici, 25 medicinskih sestara te 53 ostalih profesija. U ostale profesije svrstani su: psiholozi, edukacijski rehabilitatori, pedagozi, teolozi, ekonomisti, novinari, sanitarni inženjeri, fizioterapeuti, politolozi, sociolozi, nutricionisti, pravnici, bibliotekari, biolozi, i sl. Stoga ukupni postotak profesija predavača na stručnim specijalističkim diplomskim studijima iznosi: liječnici (55%), medicinske sestre (14%) te ostale profesije (31%).

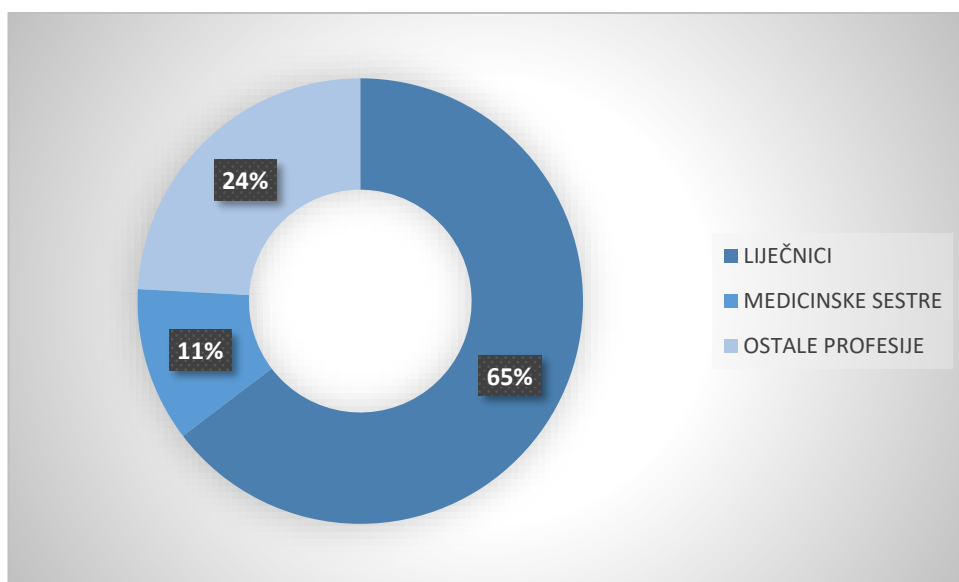

Grafikon 2: Ukupni postotak predavača prema profesiji na stručnim specijalističkim diplomskim studijima sestrinstva u RH

4. 4. 2. ANALIZA NOSITELJA KOLEGIJA PREMA PRIPADNOSTI PROFESIJI

Nositelja kolegija na specijalističkim stručnim studijima je ukupno 220. Na nekim fakultetima je za svaki kolegij dodijeljen jedan nositelj, a na nekim kolegijima su po dva nositelja kolegija. Neki od nositelja kolegija su nositelji nekoliko kolegija. Primjerice, na Zdravstvenom veleučilištu jedna nastavnica je navedena kao nositelj 13 kolegija na četiri studijska programa Zdravstvenog veleučilišta, a tri su nastavnika nosioci svaki po 8 kolegija.

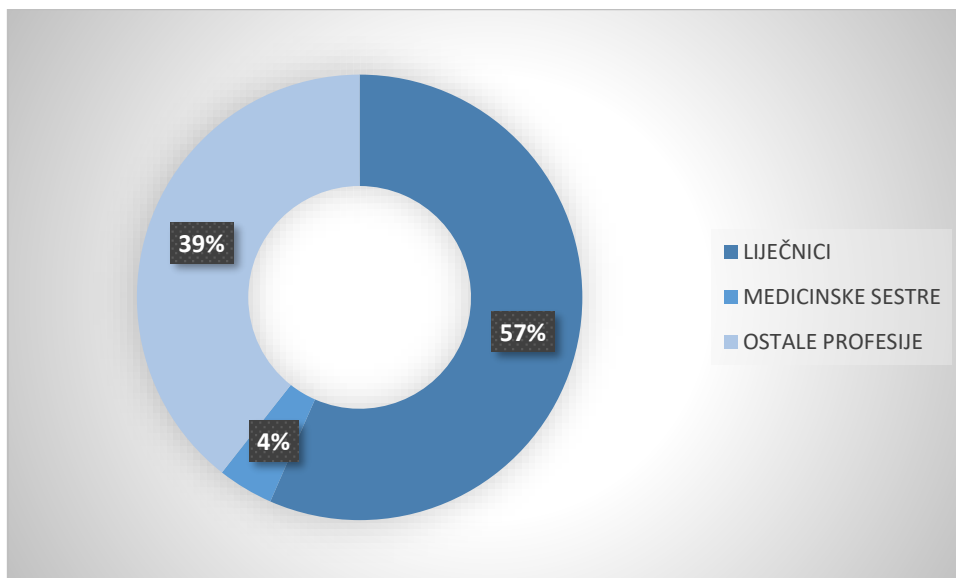
Za potrebe usporedbe nositelja kolegija prema profesiji, svaki nositelj kolegija uzet je u analizu jednom, unatoč tome što je mogući nositelj do 13 kolegija. Stoga konačan broj nositelja kolegija iznosi 116, od kojih je 75 (65%) liječnika, 13 (11%) medicinska sestra, a ostalih 28 nositelja kolegija pripada ostalim profesijama (24%).

Grafikon 3: Ukupni postotak nositelja kolegija prema profesiji na specijalističkim stručnim studijima u RH

Nositelja kolegija na sveučilišnim diplomskim studijima je ukupno 325. Na nekim fakultetima je za svaki kolegij dodijeljen jedan nositelj, a na nekim kolegijima su po dva nositelja kolegija. Neki od nositelja kolegija su nositelji nekoliko kolegija. Primjerice, na tri studijska programa Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera naveden je isti nastavnik kao nositelj 12 kolegija, jedan kao nositelj 8 kolegija i jedan kao nositelj 9 kolegija.

Za potrebe usporedbe nositelja kolegija prema profesiji, svaki nositelj kolegija uzet je u analizu jednom, unatoč tome što je mogući nositelj do 13 kolegija. Stoga konačan broj nositelja kolegija iznosi 198, od kojih je 112 (57%) liječnika, 8 (4%) medicinskih sestara, a ostalih 78 nositelja kolegija pripada ostalim profesijama (39%).

Grafikon 4: Ukupni postotak nositelja kolegija prema profesiji na sveučilišnim diplomskim studijima u RH

4. 4. 3. ANALIZA KOLEGIJA DIPLOMSKIH STUDIJA SESTRINSTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Prema definiciji, kolegij čine predavanja iz određenog predmeta na visokim školama.

Kurikulum, kurikulum (hrv. naukovna osnova ili naukovni uputnik), je nastavni plan i program. Naziv dolazi iz latinske riječi curriculum te objašnjava što i zašto se uči, kada i kako se uči te gdje se uči određeno gradivo. Precizno definira ciljeve, zadaće, sadržaje, organizaciju, metode i određene strategije nastavnog programa (36).

Studiji su analizirani i uspoređivani prema kurikulumima sveučilišta i veleučilišta, odnosno prema izvedbenim planovima i elaboratima za akademsku godinu 2022./2023 (Prilog 1).

Nadopuna Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (36) donesena je 2022. godine kojom su izjednačeni statusi diplomiranih medicinskih sestara, na specijalističkim stručnim studijima, sa magistrama sestrinstva sa sveučilišnih diplomskih studija.

4. 4. 3. 1. ANALIZA BROJA KOLEGIJA DIPLOMSKIH STUDIJA SESTRINSTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Ukupan broj kolegija na sveučilišnim diplomskim studijima nastao zbrojem svih kolegija na studijima iznosi 307, sa isključenjem razlikovnih kolegija koji se upisuju ukoliko je student završio preddiplomski veleučilišni studij, što znači da student koji je završio sveučilišni preddiplomski studij prilikom upisa ne pristupa istima. Najveći broj kolegija zastupljen je na Fakultetu zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja, ukupno 33, od kojih je 18 obaveznih kolegija, a 15 izbornih. Najmanji broj kolegija zastupljen je na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, ukupno 21, od kojih je 12 obaveznih kolegija, a 9 izbornih.

Ukupan broj kolegija na stručnim specijalističkim diplomskim studijima nastao zbrojem svih kolegija na studijima iznosi 215. Najveći broj kolegija zastupljen je na studiju pri Zdravstvenom Veleučilištu u Zagrebu, studij Kliničko sestrinstvo, no taj studij je specifičan jer student ne upisuje sve kolegije, već na drugoj godini, ili trećem semestru, izabire modul koji će upisati, a samim upisom modula pohađa isključivo predviđene kolegije za pojedinačni modul. Ukupan broj kolegija sadržan na ovom studiju je 101, od kojih je 13 kolegija obavezno na prvoj godini, 6 izbornih kolegija, a ostalih 82 kolegija raspoređeni su po modulima. Najmanji broj kolegija zastupljen je na Zdravstvenom Veleučilištu u Zagrebu, studij Javno zdravlje, ukupno 22, od kojih je 14 obaveznih kolegija, a 8 izbornih (Tablica 4).

Tablica 4: Usporedba broja kolegija na diplomskim studijima sestrinstva u RH

FAKULTET		BROJ OBAVEZNIH KOLEGIJA	BROJ IZBORNIH KOLEGIJA
SVEUČILIŠNI STUDIJI			
1	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod	8	16
2	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku	9	17
3	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja	8	16
4	Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	12	9
5	Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru	18	10
6	Sveučilište Sjever	18	13
7	Hrvatsko katoličko sveučilište	10	22
8	Sveučilište Juraja Dobrile u Puli	24	4
9	Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu	23	8
10	Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja	18	15
11	Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu	24	5
STRUČNI STUDIJI			
1	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo	14	8
2	Sveučilište u Dubrovniku	13	30
3	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu	13	10
4	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo	13+82	6
5	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo	18	8

4. 4. 3. 2. NAJZASTUPLJENIJI KOLEGIJI SVEUČILIŠNIH I STRUČNIH DIPLOMSKIH STUDIJA SESTRINSTVA

Na studijima nisu prisutna ista nazivlja kolegija, stoga su izrađene nazivne varijacije kolegija kako bi se mogla učiniti usporedba (Tablica 5 i Tablica 6).

- 1) Kolegij **Menadžment/kontrola kvalitete** uključuje kolegije:
 1. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod*: Kvaliteta rada u sestrinstvu
 2. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku*: Kvaliteta rada u sestrinstvu
 3. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja*: Kvaliteta rada u sestrinstvu
 4. *Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu*: Osiguranje kvalitete rada u sestrinstvu
 5. *Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru*: Planiranje i upravljanje u sestrinstvu, Menadžment u zdravstvu, Sustav kvalitete u sestrinstvu
 6. *Sveučilište Sjever*: Menadžment u zdravstvu, Vještine vođenja i organizacije rada u sestrinstvu, Sustavi upravljanja kvalitetom u zdravstvu
 7. *Hrvatsko katoličko sveučilište*: Osnove menadžmenta u sestrinstvu, Sigurnost bolesnika i upravljanje rizicima u zdravstvenoj skrbi, Supervizija i kvaliteta u zdravstvu
 8. *Sveučilište Juraja Dobrile u Puli*: Upravljanje ljudskim resursima, Upravljanje promjenama u zdravstvu, Upravljanje rizičnim situacijama u procesima liječenja i zdravstvene njege, Osnove modernog upravljanja, Upravljanje sustavom kvalitete zdravstvene njege, Upravljanje efikasnošću
 9. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu*: Menadžment u zdravstvu, Kontrola kvalitete u zdravstvu, Koordinacija i supervizija zdravstvene njege, Specifičnosti organizacije rada u specijalnim bolnicama
 10. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja*: Menadžment u zdravstvu
 11. *Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu*: Upravljanje ljudskim resursima, Upravljanje u zdravstvu, Kontrola kvalitete u zdravstvu
 12. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo*: Menadžment, marketing, poduzetništvo i poslovna etika

13. *Sveučilište u Dubrovniku: Menagement u sestrinstvu i integrativnoj medicini*
14. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu: Osnove menadžmenta, Menadžment istraživanja i inovacija, Upravljanje rizicima, Teorija i organizacija u zdravstvenoj njezi, Upravljanje informacijskim sustavom i sustavom kliničkih podataka, Upravljanje resursima u zdravstvenoj njezi, Upravljanje zdravstvenim osiguranjem i zdravstvenim službama, Upravljanje sukobima, Upravljanje kvalitetom u zdravstvenoj njezi*
15. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo: Koordinacija i supervizija zdravstvene njege, Upravljanje rizikom i kontrola kvalitete u zdravstvenoj njezi, Bolničke infekcije i osiguranje kvalitete rada u bolnici, Održavanje endoskopskih instrumenata zaštita i mjere sigurnosti, Menadžment u neurologiji*
16. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo: Menadžment u psihijatriji*

2) Kolegij **Psihologija i komunikacijske vještine** uključuje sljedeće kolegije:

1. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod: Psihologija sestrinstva*
2. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku: Psihologija sestrinstva*
3. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja: Psihologija sestrinstva*
4. *Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu: Psihologija sestrinstva*
5. *Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru: Razvojna psihologija, Socijalna patologija*
6. *Sveučilište Sjever: Suvremene teme iz psihologije, Obiteljski diskurs u kontekstu zaštite od nasilja u obitelji*
7. *Hrvatsko katoličko sveučilište: Psihološke krizne intervencije, Komunikacijske vještine u palijativnoj skrbi, Komunikacijske vještine*
8. *Sveučilište Juraja Dobrile u Puli: Razvojna psihologija, Upravljanje stresom, Opća psihologija, Psihologija učenja i nastave*
9. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu: Suvremene teme iz psihologije*

10. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja*: Suvremene teme iz psihologije, Praktikum kreativne terapije, Mentalna stabilnost kroz faze starenja, Psihološki razvoj čovjeka
11. *Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu*: Komunikacija i kliničke procjene
12. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo*: Upravljanje stresom, Komunikacija s javnošću, Trening životnih vještina, Rad s grupom
13. *Sveučilište u Dubrovniku*: Upravljanje stresom, Pedijatrijska psihologija, Komuniciranje u zdravstvu
14. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu*: Upravljanje stresom, Komunikacija s javnošću, Zdravstveno ponašanje i zdravstvena komunikacija, Pozitivna psihologija, Poslovna komunikacija
15. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo*: Upravljanje stresom, Komunikacija s javnošću, Komunikacijske vještine
16. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo*: Grupna psihoterapija, Komunikacije u psihijatriji, Liazonska psihijatrija i zdravstvena psihologija

3) Kolegij **Istraživanje / Istraživački rad** uključuje sljedeće kolegije:

1. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod*: Istraživanje i metodologija istraživanja, Priprema postera ili oralne prezentacije, Priprema članka za objavu u znanstvenostručnom časopisu
2. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku*: Istraživanje i metodologija istraživanja, Priprema postera ili oralne prezentacije, Priprema članka za objavu u znanstvenostručnom časopisu
3. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja*: Istraživanje i metodologija istraživanja, Priprema postera ili oralne prezentacije, Priprema članka za objavu u znanstvenostručnom časopisu
4. *Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu*: Istraživanja i istraživačke metode, Primjena istraživanja u sestrinstvu, Metodologija istraživanja i vrednovanje zdravstvenih intervencija, Objavljivanje članaka u indeksiranim časopisima

5. *Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru: Istraživanja i metode istraživanja, Odabrana poglavlja znanstveno istraživačkog rada*
6. *Sveučilište Sjever: Napredna statistika u biomedicini i zdravstvu, Nacrt diplomskog rada*
7. *Hrvatsko katoličko sveučilište: Kvalitativna paradigma istraživanja, Kvantitativna paradigma istraživanja, Pisanje stručnih i znanstvenih članaka, Statističke metode, Cochrane metodologija sustavnih pregleda literature*
8. *Sveučilište Juraja Dobrile u Puli: Biomedicinska statistika*
9. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu: Napredna statistika u biomedicini i zdravstvu, Nacrt diplomskog rada*
10. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja: Napredna statistika u biomedicini i zdravstvu, Nacrt diplomskog rada*
11. *Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu: Statistika u zdravstvu, Znanstveno-istraživački rad*
12. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo: Epidemiologija i zdravstvena statistika, Istraživanje u sestrinstvu*
13. *Sveučilište u Dubrovniku: Metodologija izrade i pisanja znanstvenog rada, Praktične vježbe koncipiranja i provođenja jednostavnih deskriptivnih i inferencijalnih nacrtu istraživanja*
14. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu: Znanstveno istraživački rad u sestrinstvu – Evidence based care*
15. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo: Istraživanja u bolničkim infekcijama, Istraživanje u neuroznanosti*
16. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo: Istraživanje u sestrinstvu*

4) Kolegij **Pedagogija i edukacija** uključuje sljedeće kolegije:

1. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod: Pedagogija, Didaktika, Teorija kurikulumu, Metodika nastave zdravstvene njege*
2. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku: Pedagogija, Didaktika, Teorija kurikulumu, Metodika nastave zdravstvene njege*

3. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja: Pedagogija, Didaktika, Teorija kurikuluma, Metodika nastave zdravstvene njege*
4. *Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu: Teorija odgoja i obrazovanja*
5. *Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru:*
6. *Sveučilište Sjever: Didaktika, Pedagoški aspekti edukacije, Umijeće medicinske nastave, Pedagogija treće životne dobi*
7. *Hrvatsko katoličko sveučilište: Pedagoško umijeće u biomedicine, Mentorstvo u sestrinstvu*
8. *Sveučilište Juraja Dobrile u Puli: Pedagogija, Didaktika, Vođenje u sestrinstvu, Radionička nastava, Socijalna pedagogija i edukacijska rehabilitacija, Umijeće javnog govora, Metodika, Retorika u zdravstvu*
9. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu: Didaktika, Pedagoški aspekti edukacije, Umijeće medicinske nastave*
10. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja: Didaktika, Pedagoški aspekti edukacije, Umijeće medicinske nastave*
11. *Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu: Pedagogija, Didaktika i metodika nastave*
12. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo: -*
13. *Sveučilište u Dubrovniku: Metode podučavanja bolesnika*
14. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu: -*
15. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo: Metode podučavanja bolesnika*
16. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo: -*

5) Kolegij **Javno zdravstvo** uključuje sljedeće kolegije:

1. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod: Globalizacija i zdravlje, Promocija zdravlja*
2. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku: Globalizacija i zdravlje*
3. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja:*

4. *Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu*: Promocija zdravlja i primarna zdravstvena zaštita, Okoliš i zdravlje
 5. *Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru*: Sestrinstvo u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, Zdravlje i okoliš, Zaštita zdravlja djece, Promocija zdravlja i prevencija bolesti
 6. *Sveučilište Sjever*: Javno zdravstvo i promocija zdravlja, Spolno i reproduktivno zdravlje u sklopu zdravstvene djelatnosti, Demografija i pronatalitetne mjere
 7. *Hrvatsko katoličko sveučilište*: Preventivna medicina i javno zdravstvo, Uloga sestre u prevenciji pušenja i suzbijanju pušenja duhana
 8. *Sveučilište Juraja Dobrile u Puli*: Promocija zdravlja i prevencija bolesti
 9. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu*: Javnozdravstvene intervencije, Wellness – preventivna medicina, Rad Nastavnog zavoda za Javno zdravstvo
 10. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja*: Javnozdravstvene intervencije, Wellness – preventivna medicina, Međunarodni aktivizam u zaštiti zdravlja i otklanjanju zdravstvenih i socijalnih nejednakosti
 11. *Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu*: Promicanje zdravlja i prevencija bolesti
 12. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo*: Epidemiologija i zdravstvena statistika, Integralni pristup očuvanja zdravlja i prevencije bolesti
 13. *Sveučilište u Dubrovniku*: Principi proučavanja i učenja u sestrinskoj praksi
 14. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu*: Promicanje zdravlja – pristup i metode
 15. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo*: -
 16. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo*: -
- 6) Kolegij **Ekonomija/ Ekonomika** uključuje sljedeće kolegije:
1. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod*: Ekonomika u zdravstvu
 2. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku*: Ekonomika u zdravstvu

3. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja: Ekonomika u zdravstvu*
4. *Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu: Sustav zdravstvene zaštite s poslovanjem u zdravstvenim ustanovama*
5. *Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru: -*
6. *Sveučilište Sjever: Organizacija zdravstvenih i socijalnih ustanova*
7. *Hrvatsko katoličko sveučilište: -*
8. *Sveučilište Juraja Dobrile u Puli: Radionica inventivnog upravljanja*
9. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu: Osnove praktične ekonomije i poduzetništva za neekonomiste, Mikropoduzetništvo u zdravstvu, Zdravstveni sustavi u praksi, Ekonomski i pravni aspekti organizacije rada u KBC-u, Medicinske usluge na slobodnom tržištu*
10. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja: Osnove praktične ekonomije i poduzetništva za neekonomiste*
11. *Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu: Ekonomika u zdravstvu, Sustavi zdravstvenog osiguranja*
12. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo: Menadžment, marketing, poduzetništvo i poslovna etika, Organizacija i ekonomika zdravstvene zaštite, Financiranje i ekonomika zdravstva*
13. *Sveučilište u Dubrovniku: -*
14. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu: Financiranje i ekonomika zdravstva, Osnove financiranja i obračuna u zdravstvu, Zdravstveni sustavi i zdravstvena politika, Modeli financiranja i obračuna u zdravstvu*
15. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo: Upravljanje sustavima zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite*
16. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo: -*

7) Kolegij **Palijativna skrb** uključuje sljedeće kolegije:

1. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod: Organizacija palijativne zdravstvene skrbi*
2. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku: Organizacija palijativne zdravstvene skrbi*

3. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja: Organizacija palijativne zdravstvene skrbi*
 4. *Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu: Gerijatrija i gerontologija u sestrinstvu i palijativna skrb*
 5. *Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru: Gerijatrijska i palijativna skrb*
 6. *Sveučilište Sjever: -*
 7. *Hrvatsko katoličko sveučilište: Holistički pristupi u palijativnoj skrbi, Palijativna skrb s praktikumom, Teološki aspekti umiranja i smrti; Palijativna skrb u neonatologiji i pedijatriji, Palijativna skrb bolesnika koji boluju od tumora na ORL odjelu*
 8. *Sveučilište Juraja Dobrile u Puli: -*
 9. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu: -*
 10. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja: Bioetičke dileme u palijativnoj skrbi*
 11. *Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu: -*
 12. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo: Palijativna skrb*
 13. *Sveučilište u Dubrovniku: Palijativna skrb u kliničkoj praksi*
 14. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu: -*
 15. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo: Palijativna skrb*
 16. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo: -*
- 8) Kolegij **Etika/ Bioetika** uključuje sljedeće kolegije:
1. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod: -*
 2. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku: Klinička bioetika*
 3. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja: -*
 4. *Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu: -*
 5. *Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru: Etika u zdravstvenim istraživanjima i praksi, Etička regulativa Europske komisije*
 6. *Sveučilište Sjever: -*

7. *Hrvatsko katoličko sveučilište: Teorije sestrinske etike i etičke dileme*
8. *Sveučilište Juraja Dobrile u Puli: -*
9. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu: Etika sestrinstva u teoriji i praksi*
10. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja: Bioetičke dileme u palijativnoj skrbi*
11. *Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu: Etika u zdravstvu*
12. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo: Bioetika i ljudska prava*
13. *Sveučilište u Dubrovniku: -*
14. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu: Bioetika i ljudska prava*
15. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo: Bioetika*
16. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo: Bioetika i prava psihijatrijskih bolesnika*

9) Kolegij **Zdravstvena njega i zdravstvena njega utemeljena na znanstvenim spoznajama** uključuje sljedeće kolegije:

1. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod: Na znanstvenim dokazima u praksi osnovana zdravstvena njega, Gerontološka zdravstvena njega i gerontologija*
2. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku: Na znanstvenim dokazima u praksi osnovana zdravstvena njega, Onkološka zdravstvena njega i onkologija, Gerontološka zdravstvena njega i gerontologija*
3. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja: Na znanstvenim dokazima u praksi osnovana zdravstvena njega, Gerontološka zdravstvena njega i gerontologija*
4. *Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu: -*
5. *Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru: -*
6. *Sveučilište Sjever: -*
7. *Hrvatsko katoličko sveučilište: -*
8. *Sveučilište Juraja Dobrile u Puli: Zdravstvena njega utemeljena na dokazima*

9. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu: -*
10. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja: Specijalna zdravstvena njega psihijatrijskih bolesnika*
11. *Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu: Zdravstvena njega, Klinička njega u hitnim stanjima, Klinička praksa utemeljena na dokazima, Klinička njega internističkih bolesnika utemeljena na dokazima, Klinička njega kirurških bolesnika utemeljena na dokazima; Klinička njega pedijatrijskih bolesnika utemeljena na dokazima; Klinička njega psihijatrijskih bolesnika utemeljena na dokazima; Gerijatrija i gerijatrijska zdravstvena njega utemeljena na dokazima*
12. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo: Prosuđivanje i smjernice u zdravstvenoj njezi, Specijalna zdravstvena njega*
13. *Sveučilište u Dubrovniku: Klinička onkologija u sestrinstvu, Interna medicina u kliničkom sestrinstvu; Kirurgija i kliničko sestrinstvo; Klinička anestezija i intenzivna medicina u sestrinstvu; Pedijatrija u kliničkom sestrinstvu; Ginekologija i porodništvo u kliničkom sestrinstvu, Zdravstvena njega utemeljena na dokazima, Specijalna zdravstvena njega, Zdravstvena njega bolesnika sa stomom, Zdravstvena njega onkoloških bolesnika u kliničkoj praksi*
14. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu: -*
15. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo: Zdravstvena njega hematoloških bolesnika; Zdravstvena njega onkoloških bolesnika; Zdravstvena njega u invazivnoj dijagnostici; Zdravstvena njega u neinvazivnoj dijagnostici; Gastroenterološka skrb prije i nakon kirurške terapije; Zdravstvena njega gastroenteroloških bolesnika; Specijalna zdravstvena njega, Zdravstvena njega zasnovana na dokazima, Zdravstvena njega bolesnika sa stomom, Intenzivna neurološka skrb*
16. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo: Specijalna zdravstvena njega psihijatrijskih bolesnika, Zdravstvena njega osoba lišenih slobode*

10) Kolegij **Intrahospitalne infekcije** uključuje sljedeće kolegije:

1. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod: -*
2. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku: -*
3. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja: Intrahospitalne infekcije*
4. *Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu: Bolničke infekcije*
5. *Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru: Infekcije povezane sa zdravstvenom skrbi*
6. *Sveučilište Sjever: Infekcije povezane sa zdravstvenom skrbi*
7. *Hrvatsko katoličko sveučilište: Intrahospitalne infekcije*
8. *Sveučilište Juraja Dobrile u Puli: -*
9. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu: Infekcije povezane sa zdravstvenom skrbi*
10. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja: -*
11. *Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu: Kontrola i prevencija infekcija*
12. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo: -*
13. *Sveučilište u Dubrovniku: Kontrola infekcija*
14. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu: -*
15. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo: Kontrola infekcija, Bolničke infekcije i osiguranje kvalitete rada u bolnici, Bolničke infekcije u izvanbolničkim zdravstvenim ustanovama, Organizacija kontrole bolničkih infekcija, Prevencija i kontrola bolničkih infekcija, Istraživanja u bolničkim infekcijama, Primjena računala u kontroli bolničkih infekcija*
16. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo: -*

11) Kolegij **Teorije i metodika zdravstvene njege / Sestrinstva** uključuje sljedeće kolegije:

1. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod: Teorija zdravstvene njege, Metodički praktikum*
2. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku: Teorija zdravstvene njege, Metodički praktikum*
3. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja: Teorija zdravstvene njege, Metodički praktikum*
4. *Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu: Znanost, filozofija i teorija sestrinstva*
5. *Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru: Metodika zdravstvene njege, Metodički praktikum*
6. *Sveučilište Sjever: -*
7. *Hrvatsko katoličko sveučilište: -*
8. *Sveučilište Juraja Dobrile u Puli: Filozofija i teorije u sestrinstvu*
9. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu: Profesionalni identitet u sestrinstvu*
10. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja: -*
11. *Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu: Povijest i modeli sestrinstva, Teorija zdravstvene njege*
12. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo: -*
13. *Sveučilište u Dubrovniku: Povijest medicine i sestrinstva*
14. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu: -*
15. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo: -*
16. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo: -*

12) Kolegij **Zdravstveno, kliničko i radno pravo** uključuje sljedeće kolegije:

1. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod: -*
2. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku: -*
3. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja: -*
4. *Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu: -*
5. *Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru: Radnopravni odnosi u zdravstvu*
6. *Sveučilište Sjever: Prava i obaveze u zdravstvenoj struci*
7. *Hrvatsko katoličko sveučilište: Zdravstveno pravo*
8. *Sveučilište Juraja Dobrile u Puli: Pravni aspekti rukovođenja u sestrinstvu*
9. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu: Ekonomski i pravni aspekti organizacije rada u KBC-u*
10. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja: Uvod u forenzičnu psihijatriju i pravo*
11. *Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu: Zdravstveno pravo, Pravo pacijenta*
12. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo: Medicinsko pravo*
13. *Sveučilište u Dubrovniku: -*
14. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu: -*
15. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo: Osnove zdravstvenog prava*
16. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo: -*

13) Kolegij **Informatika** uključuje sljedeće kolegije:

1. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod: -*
2. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku: -*
3. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja: -*
4. *Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu: Informatika u sestrinstvu*

5. *Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru:* -
6. *Sveučilište Sjever:* Medicinska informatika
7. *Hrvatsko katoličko sveučilište:* -
8. *Sveučilište Juraja Dobrile u Puli:* Informacijsko - komunikacijske tehnologije u sestrinstvu
9. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, menadžment u sestrinstvu:* Medicinska informatika
10. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja:* Medicinska informatika
11. *Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu:* Informacijski sustavi u zdravstvu
12. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo:* -
13. *Sveučilište u Dubrovniku:* -
14. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu:* -
15. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo:* Primjena računala u kontroli bolničkih infekcija, Primjena računala u dijagnostici
16. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo:* -

14) Kolegij **Dijetetika** uključuje sljedeće kolegije:

1. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod:* -
2. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku:* -
3. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja:* -
4. *Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu:* -
5. *Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru:* Prehrana ljudi starije dobi
6. *Sveučilište Sjever:* -
7. *Hrvatsko katoličko sveučilište:* Hrana i prehrana
8. *Sveučilište Juraja Dobrile u Puli:* -
9. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, menadžment u sestrinstvu:*
10. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja:* Dijetetičke metode i pravilna prehrana

11. *Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu: Dijetetika*
12. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo: Prehrana, Dijetoterapija u liječenju i prevenciji bolesti*
13. *Sveučilište u Dubrovniku: -*
14. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu: -*
15. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo: Prehrana bolesnika, Postupci enteralne i parenteralne prehrane bolesnika, Enteralna i parenteralna prehrana*
16. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo: -*

Prilikom prepoznavanja *core* kurikulumuma sveučilišnih i stručnih diplomskih studija sestrinstva u RH, u analizu su uzete varijacije kolegija koje su zastupljene na sedam ili više studija.

Sukladno analizi, *core* kurikulum diplomskih studija sestrinstva sadržavao bi kolegije ili varijacije kolegija:

- 1) **Menadžment / kontrola kvalitete** – zastupljen na 11 sveučilišnih studija i 5 stručnih diplomskih studija
- 2) **Psihologija i komunikacijske vještine** – zastupljen na 11 sveučilišnih studija i 5 stručnih diplomskih studija
- 3) **Istraživanje / Istraživački rad** – zastupljen na 11 sveučilišnih studija i 5 stručnih diplomskih studija
- 4) **Pedagogija i edukacija** – zastupljen na 10 sveučilišnih studija i 2 stručna diplomatska studija
- 5) **Javno zdravstvo** – zastupljen na 10 sveučilišnih studija i 2 stručna diplomatska studija
- 6) **Ekonomija / Ekonomika** – zastupljen na 8 sveučilišnih studija i 3 stručna diplomatska studija
- 7) **Palijativna skrb** – zastupljen na 7 sveučilišnih studija i 3 stručna diplomatska studija
- 8) **Etika / Bioetika** – zastupljen na 6 sveučilišnih studija i 4 stručna diplomatska studija
- 9) **Zdravstvena njega i zdravstvena njega utemeljena na znanstvenim spoznajama** – zastupljen na 6 sveučilišnih studija i 4 stručna diplomatska studija
- 10) **Intrahospitalne infekcije** – zastupljen na 7 sveučilišnih studija i 2 stručna diplomatska studija
- 11) **Teorije i metodika zdravstvene njege / sestrinstva** – zastupljen na 8 sveučilišnih studija i 1 stručnom diplomatskom studiju
- 12) **Zdravstveno, kliničko i radno pravo** – zastupljen na 7 sveučilišnih studija i 2 stručna diplomatska studija
- 13) **Informatika** – zastupljen na 6 sveučilišnih studija i 1 stručnom diplomatskom studiju
- 14) **Dijetetika** – zastupljen na 5 sveučilišnih studija i 2 stručna diplomatska studija

Tablica 5: Prikaz *core* kurikuluma diplomskih studija sestrinstva

FAKULTET		KOLEGIJ													
SVEUČILIŠNI STUDIJI		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod	+	+	+	+	+	+	+		+		+			
2	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+			
3	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja	+	+	+	+		+	+		+	+	+			
4	Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	+	+	+	+	+	+	+			+	+		+	
5	Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru	+	+	+		+		+	+		+	+	+		+
6	Sveučilište Sjever	+	+	+	+	+	+				+		+	+	
7	Hrvatsko katoličko sveučilište	+	+	+	+	+		+	+		+		+		+
8	Sveučilište Juraja Dobrile u Puli	+	+	+	+	+	+			+		+	+	+	
9	Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu	+	+	+	+	+	+		+		+	+	+	+	+
10	Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+	+
11	Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+
STRUČNI STUDIJI															
1	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo	+	+	+		+	+	+	+	+			+		+
2	Sveučilište u Dubrovniku	+	+	+	+			+		+	+	+			
3	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu	+	+	+		+	+		+						
4	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo	+	+	+	+		+	+	+	+	+		+	+	+
5	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo	+	+	+					+	+					

Tablica 6: Usporedni prikaz kolegija – Formirane varijacije kolegija te trenutni nazivi kolegija

KOLEGIJ - VARIJACIJA NAZIVA	TRENUTNI NAZIVI KOLEGIJA
MENADŽMENT/ KONTROLA KVALITETE	Kvaliteta rada u sestrinstvu; Osiguranje kvalitete rada u sestrinstvu ;Planiranje i upravljanje u sestrinstvu, Menadžment u zdravstvu, Sustav kvalitete u sestrinstvu; Vještine vođenja i organizacije rada u sestrinstvu; Sustavi upravljanja kvalitetom u zdravstvu; Osnove menadžmenta u sestrinstvu, Sigurnost bolesnika i upravljanje rizicima u zdravstvenoj skrbi; Supervizija i kvaliteta u zdravstvu; Upravljanje ljudskim resursima; Upravljanje promjenama u zdravstvu; Upravljanje rizičnim situacijama u procesima liječenja i zdravstvene njege; Osnove modernog upravljanja; Upravljanje sustavom kvalitete zdravstvene njege; Upravljanje efikasnošću; Kontrola kvalitete u zdravstvu,; Koordinacija i supervizija zdravstvene njege; Specifičnosti organizacije rada u specijalnim bolnicama; Menadžment, marketing, poduzetništvo i poslovna etika; Management u sestrinstvu i integrativnoj medicini; Osnove menadžmenta; Menadžment istraživanja i inovacija; Upravljanje rizicima; Teorija i organizacija u zdravstvenoj njezi; Upravljanje informacijskim sustavom i sustavom kliničkih podataka; Upravljanje zdravstvenim osiguranjem i zdravstvenim službama; Upravljanje sukobima; Bolničke infekcije i osiguranje kvalitete rada u bolnici; Održavanje endoskopskih instrumenata zaštita i mjere sigurnosti; Menadžment u neurologiji ; Menadžment u psihijatriji
PSIHOLOGIJA I KOMUNIKACIJSKE VJEŠTINE	Psihologija sestrinstva; Razvojna psihologija; Socijalna patologija; Suvremene teme iz psihologije; Obiteljski diskurs u kontekstu zaštite od nasilja u obitelji; Psihološke krizne intervencije; Komunikacijske vještine u palijativnoj skrbi; Komunikacijske vještine; Upravljanje stresom; Opća psihologija; Psihologija učenja i nastave; Praktikum kreativne terapije; Mentalna stabilnost kroz faze starenja; Psihološki razvoj čovjeka; Komunikacija i kliničke procjene; Komunikacija s javnošću; Trening životnih vještina; Rad s grupom; Pedijatrijska psihologija; Komuniciranje u zdravstvu; Zdravstveno ponašanje i zdravstvena komunikacija; Pozitivna psihologija; Poslovna komunikacija; Grupna psihoterapija; Komunikacije u psihijatriji; Liazonska psihijatrija i zdravstvena psihologija
ISTRAŽIVANJE / ISTRAŽIVAČKI RAD	Istraživanje i metodologija istraživanja; Priprema postera ili oralne prezentacije; Priprema članka za objavu u znanstvenostručnom časopisu; Istraživanja i istraživačke metode; Primjena istraživanja u sestrinstvu; Metodologija istraživanja i vrednovanje zdravstvenih intervencija; Objavlivanje članaka u indeksiranim časopisima; Istraživanja i metode istraživanja; Odabrana poglavlja znanstveno istraživačkog rada; Napredna statistika u biomedicini i zdravstvu; Nacrtr diplomskog rada; Kvalitativna paradigma istraživanja; Kvantitativna paradigma istraživanja; Pisanje stručnih i znanstvenih članaka; Statističke metode; Cochrane metodologija sustavnih pregleda literature; Biomedicinska statistika; Statistika u zdravstvu; Znanstveno-istraživački rad; Epidemiologija i zdravstvena statistika; Istraživanje u sestrinstvu; Metodologija izrade i pisanja znanstvenog rada; Praktične vježbe koncipiranja i provođenja jednostavnih deskriptivnih i inferencijalnih nacrta istraživanja; Znanstveno istraživački rad u sestrinstvu – Evidence based care; Istraživanja u bolničkim infekcijama; Istraživanje u neuroznanosti
PEDAGOGIJA I EDUKACIJA	Pedagogija; Didaktika; Teorija kurikuluma; Metodika nastave zdravstvene njege; Teorija odgoja i obrazovanja; Pedagoški aspekti edukacije; Umijeće medicinske nastave; Pedagogija treće životne dobi; Pedagoško umijeće u biomedicine; Mentorstvo u sestrinstvu; Vođenje u sestrinstvu; Radionička nastava; Socijalna pedagogija i edukacijska rehabilitacija; Umijeće javnog govora; Metodika; Retorika u zdravstvu; Didaktika i metodika nastave; Metode podučavanja bolesnika
JAVNO ZDRAVSTVO	Globalizacija i zdravlje; Promocija zdravlja; Promocija zdravlja i primarna zdravstvena zaštita; Okoliš i zdravlje; Sestrinstvo u primarnoj zdravstvenoj zaštiti; Zdravlje i okoliš; Zaštita zdravlja djece; Promocija zdravlja i prevencija bolesti; Javno zdravstvo i promocija zdravlja; Spolno i reproduktivno zdravlje u sklopu zdravstvene djelatnosti; Demografija i pronatalitetne mjere; Preventivna medicina i javno zdravstvo; Uloga sestre u prevenciji pušenja i suzbijanju pušenja duhana; Javnozdravstvene intervencije; Wellness – preventivna medicina; Rad Nastavnog zavoda za Javno zdravstvo; Međunarodni aktivizam u zaštiti zdravlja i otklanjanju zdravstvenih i socijalnih nejednakosti; Promicanje zdravlja i prevencija bolesti; Epidemiologija i zdravstvena statistika; Integralni pristup očuvanja zdravlja i prevencije bolesti; Promicanje zdravlja – pristup i metode

EKONOMIJA/ EKONOMIKA	<p>Ekonomika u zdravstvu; Sustav zdravstvene zaštite s poslovanjem u zdravstvenim ustanovama; Organizacija zdravstvenih i socijalnih ustanova; Radionica inventivnog upravljanja; Osnove praktične ekonomije i poduzetništva za neekonomiste; Mikropoduzetništvo u zdravstvu; Zdravstveni sustavi u praksi; Ekonomski i pravni aspekti organizacije rada u KBC-u; Medicinske usluge na slobodnom tržištu; Osnove praktične ekonomije i poduzetništva za neekonomiste; Sustavi zdravstvenog osiguranja; Menadžment, marketing, poduzetništvo i poslovna etika; Organizacija i ekonomika zdravstvene zaštite; Financiranje i ekonomika zdravstva; Osnove financiranja i obračuna u zdravstvu; Zdravstveni sustavi i zdravstvena politika; Modeli financiranja i obračuna u zdravstvu; Upravljanje sustavima zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite</p>
PALIJATIVNA SKRB	<p>Organizacija palijativne zdravstvene skrbi; Gerijatrija i gerontologija u sestrinstvu i palijativna skrb; Gerijatrijska i palijativna skrb; Holistički pristupi u palijativnoj skrbi; Palijativna skrb s praktikumom; Teološki aspekti umiranja i smrti; Palijativna skrb u neonatologiji i pedijatriji; Palijativna skrb bolesnika koji boluju od tumora na ORL odjelu; Bioetičke dileme u palijativnoj skrbi; Palijativna skrb; Palijativna skrb u kliničkoj praksi</p>
ETIKA/ BIOETIKA	<p>Klinička bioetika; Etika u zdravstvenim istraživanjima i praksi; Etička regulativa Europske komisije; Teorije sestrinske etike i etičke dileme; Etika sestrinstva u teoriji i praksi; Bioetičke dileme u palijativnoj skrbi; Etika u zdravstvu; Bioetika i ljudska prava; Bioetika ; Bioetika i prava psihijatrijskih bolesnika</p>
ZDRAVSTVENA NJEGA I ZDRAVSTVENA NJEGA UTEMELJENA NA ZNANSTVENIM SPOZNAJAMA	<p>Na znanstvenim dokazima u praksi osnovana zdravstvena njega; Gerontološka zdravstvena njega i gerontologija; Zdravstvena njega utemeljena na dokazima; Specijalna zdravstvena njega psihijatrijskih bolesnika; Zdravstvena njega; Klinička njega u hitnim stanjima; Klinička praksa utemeljena na dokazima; Klinička njega internističkih bolesnika utemeljena na dokazima; Klinička njega kirurških bolesnika utemeljena na dokazima; Klinička njega pedijatrijskih bolesnika utemeljena na dokazima; Klinička njega psihijatrijskih bolesnika utemeljena na dokazima; Gerijatrija i gerijatrijska zdravstvena njega utemeljena na dokazima; Prosuđivanje i smjernice u zdravstvenoj njezi; Specijalna zdravstvena njega; Klinička onkologija u sestrinstvu; Interna medicina u kliničkom sestrinstvu; Kirurgija i kliničko sestrinstvo; Klinička anestezija i intenzivna medicina u sestrinstvu; Pedijatrija u kliničkom sestrinstvu; Ginekologija i porodništvo u kliničkom sestrinstvu; Zdravstvena njega bolesnika sa stomom; Zdravstvena njega onkoloških bolesnika u kliničkoj praksi; Zdravstvena njega hematoloških bolesnika; Zdravstvena njega onkoloških bolesnika; Zdravstvena njega u invazivnoj dijagnostici; Zdravstvena njega u neinvazivnoj dijagnostici; Gastroenterološka skrb prije i nakon kirurške terapije; Zdravstvena njega gastroenteroloških bolesnika; Intenzivna neurološka skrb; Zdravstvena njega osoba lišenih slobode</p>
INTRAHOSPITALNE INFEKCIJE	<p>Intrahospitalne infekcije; Bolničke infekcije; Infekcije povezane sa zdravstvenom skrbi; Kontrola i prevencija infekcija; Kontrola infekcija; Bolničke infekcije i osiguranje kvalitete rada u bolnici; Bolničke infekcije u izvanbolničkim zdravstvenim ustanovama; Organizacija kontrole bolničkih infekcija; Prevencija i kontrola bolničkih infekcija; Istraživanja u bolničkim infekcijama; Primjena računala u kontroli bolničkih infekcija</p>
TEORIJE I METODIKA ZDRAVSTVENE NJEGE / SESTRINSTVA	<p>Teorija zdravstvene njege; Metodčki praktikum; Znanost, filozofija i teorija sestrinstva; Metodika zdravstvene njege; Filozofija i teorije u sestrinstvu; Profesionalni identitet u sestrinstvu; Povijest i modeli sestrinstva; Povijest medicine i sestrinstva</p>
ZDRAVSTVENO, KLINIČKO I RADNO PRAVO	<p>Radnopravni odnosi u zdravstvu; Prava i obaveze u zdravstvenoj struci; Zdravstveno pravo; Pravni aspekti rukovođenja u sestrinstvu; Ekonomski i pravni aspekti organizacije rada u KBC-u; Uvod u forenzičnu psihijatriju i pravo; Pravo pacijenta; Medicinsko pravo; Osnove zdravstvenog prava</p>
INFORMATIKA	<p>Informatika u sestrinstvu; Medicinska informatika; Informacijsko - komunikacijske tehnologije u sestrinstvu; Informacijski sustavi u zdravstvu; Primjena računala u kontroli bolničkih infekcija; Primjena računala u dijagnostici</p>
DIJETETIKA	<p>Prehrana ljudi starije dobi; Hrana i prehrana; Dijetetičke metode i pravilna prehrana; Dijetetika; Prehrana; Dijetoterapija u liječenju i prevenciji bolesti; Prehrana bolesnika; Postupci enteralne i parenteralne prehrane bolesnika; Enteralna i parenteralna prehrana</p>

4. 4. 4. ANALIZA KOMPETENCIJA SVEUČILIŠNIH I STRUČNIH DIPLOMSKIH STUDIJA SESTRINSTVA

Kompetencije, latinski *competentia* - sposobnost, su skup znanja i vještina koje osoba zna primijeniti u praksi, a podrazumijeva i pripadajuću samostalnost i odgovornost u radu, odnosno sposobnost učinkovite primjene ishoda učenja u određenom kontekstu (u obrazovanju, na poslu, u osobnom ili profesionalnom razvoju) (38).

Kompetencije su analizirane i uspoređivane prema kurikulumima sveučilišta i veleučilišta, odnosno prema izvedbenim planovima i elaboratima za akademsku godinu 2022./2023 (Prilog 2). Na studijima nisu prisutna ista nazivlja i opisi kompetencija, stoga su kompetencije klasificirane po područjima u osam skupina kako bi se omogućila usporedba studija (Tablica 7).

Postoji mogućnost da je kompetencija na studijima više, no zbog nemogućnosti pribavljanja potrebne dokumentacije i materijala to nije u potpunosti moguće ustvrditi. Sveučilište u Rijeci, oba smjera diplomskog sveučilišnog studija sestrinstva, nemaju javno dostupne kompetencije.

Na studijima nisu prisutna ista nazivlja kompetencija, stoga su izrađene nazivne varijacije i grupiranje kompetencija kako bi se mogla učiniti usporedba (Tablica 8).

Kompetencije diplomskih studija sestrinstva sukladno izvedbenim planovima i elaboratima su:

1. Planira, provodi i evaluira zdravstvenu njegu utemeljenu na znanstvenim spoznajama
2. Organizira i upravlja osobljem, procesom rada, materijalnim sredstvima i financijama
3. Nadzire i upravlja kvalitetom zdravstvene njege
4. Provodi znanstveni rad
5. Aktivno djeluje na vlastiti profesionalni razvoj i razvoj profesije
6. Educira medicinske sestre na svim razinama obrazovanja
7. Aktivno djeluje u promociji zdravlja na svim razinama zdravstvene zaštite
8. Educira bolesnike i zajednicu na svim razinama zdravstvene zaštite

1) Kompetencija **Planira, provodi i evaluira zdravstvenu njegu utemeljenu na znanstvenim spoznajama** uključuje sljedeće kompetencije i ishode učenja:

1. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod*: organiziranje zdravstvene njege na kliničkim odjelima i u zajednici; Analizirati osobitosti bolesti koje su važne pri procjeni zdravstvenog stanja bolesnika

2. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku*: organiziranje zdravstvene njege na kliničkim odjelima i u zajednici; Analizirati osobitosti bolesti koje su važne pri procjeni zdravstvenog stanja bolesnika

3. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja*: organiziranje zdravstvene njege na kliničkim odjelima i u zajednici; Analizirati osobitosti bolesti koje su važne pri procjeni zdravstvenog stanja bolesnika

4. *Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu*: primjenjivati praksu u raznolikim okruženjima i među raznolikom populacijom; određivati i nadzirati aktivnosti pacijenata; pružanje izravne i neizravne skrbi pojedincima, obiteljima, populacijskim skupinama sa specifičnim potrebama, zajednicama i stanovništvu; kreiranje, upravljanje i koordiniranje procesa pružanja skrbi

5. *Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru*: pružanje izravne i neizravne skrbi pojedincima, obiteljima, populacijskim skupinama sa specifičnim potrebama, i zajednici; kreiranje, upravljanje i koordiniranje procesa pružanja skrbi; jedinstvena konkretna kreativna provedba sestrinske skrbi poštujući individualnost štićenika, primjenjujući holistički pristup i partnerski odnos; provođenje i utvrđivanje potrebe procesa sestrinske skrbi, izvršavanje procjene potreba za zdravstvenom njegom, postavljanje ciljeva i određivanje prioriteta, planiranje i implementiranje adekvatnih postupka te evaluiranje i po potrebi modificiranje plana zdravstvene njege; interveniranje sukladno ovlastima u hitnim stanjima životno ugroženih bolesnika; vođenje sestrinske dokumentacije; sudjelovanje u planiranju i provođenju dijagnostičkih i terapijskih zahvata te predlaganje mogućih alternativnih i konačnih rješenja primjenom činjeničnih i teorijskih znanja; uključivanje i djelovanje u multidisciplinarnim timovima i pri tome izvršavanje složenih zadataka te prilagođavanje vlastitog ponašanja unutar zadanih smjernica u poznatim i promjenjivim uvjetima

6. *Sveučilište Sjever*: procjena i rješavanje kliničkih slučajeva; primijeniti postupke u praksi temeljenoj na dokazima („evidence-based practice“)

7. *Hrvatsko katoličko sveučilište*: usavršavanje samostalnosti u radu

8. *Sveučilište Juraja Dobrile u Puli*: stvoriti uvjete i primjenjivati najnovija dostignuća iz područja zdravstvene njege u praksi; koristiti specijalizirana, znanja za rješavanje različitih složenih zadataka; predvidjeti i provoditi složene radnje u nepredvidivim uvjetima i situacijama; formulirati terapijske metode u okviru sestrinskih kompetencija; pripremiti i izvoditi neinvazivne dijagnostičke postupke; pripremiti i sudjelovati u timu pri izvođenju najstroženijih dijagnostičkih i terapijskih postupaka; sastaviti, objediniti i sudjelovati u eksplantacijskim i transplantacijskim timovima; upravljati sestrinskom i medicinskom dokumentacijom (kao i ostalom propisanom dokumentacijom); predočiti i pratiti stanje bolesnika kroz e-dokumentaciju zdravstvene njege

9. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, menadžment u sestrinstvu*: -

10. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja* -

11. *Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu*: Primijeniti stečena znanja iz područja sestrinstva i zdravstvene njege temeljenog na dokazima, kliničke farmakologije, prava, ekonomije, sustava zdravstvenog osiguranja, statistike u zdravstvu; Analizirati osobitosti bolesti koje su važne pri procjeni zdravstvenog stanja bolesnika te primijeniti specijalizirane vještine u rješavanju različitih složenih zadataka, posebice u nepredvidivim uvjetima i situacijama; Upravljati i voditi sestrinsku i medicinsku dokumentaciju; Planirati, organizirati i pripremiti prostor, medicinsku i drugu opremu; Djelovati po načelima profesionalne etike i zakonodavstva

12. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo*: -

13. *Sveučilište u Dubrovniku*: usvojiti znanja iz specijaliziranih kliničkih grana u sestrinstvu; razviti široki krug specijaliziranih i primjenjivih vještina koje uključuju poznavanje rada u bolničkim odjelima, hitnoj medicinskoj pomoći, jedinicama intenzivne i poluintenzivne njege i pri liječenju onkoloških bolesnika, bolesnika u terminalnim stadijima bolesti, u palijativnoj skrbi i pomoći u obitelji, zatim u radu s osobama s invaliditetom i djecom s poteškoćama u razvoju; stjecati operativna znanja u širokoj domeni sestrinstva

14. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu*: utvrđivanje prioriteta, upravljanje, koordiniranje i evaluiranje zdravstvene njege u različitim situacijama i na različitim radnim mjestima

15. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo*: posjedovati specifična praktična i teoretska znanja iz područja zdravstvene njege bolesnika; znati utvrditi potrebe bolesnika i procijeniti prioritete njihovog zbrinjavanja; znati provesti specifične intervencije iz djelokruga rada i ovlasti medicinske sestre; posjedovati specifična znanja o terapijskim algoritmima boli; znati integrirati specifična znanja u provođenju skrbi bolesnika u terminalnom stadiju bolesti poštujući principe palijativne skrbi; znati osnovna načela sigurne skrbi bolesnika u pripremi i provođenju dijagnostičkih postupaka;; posjedovati znanje i vještine o samostalnom izvođenju neinvazivne kardiološke i pulmološke dijagnostike; posjedovati znanje i vještine o samostalnom izvođenju ultrazvučne dijagnostike srca; posjedovati znanje o postupcima s uzorcima za mikrobiološku, citološku, patohistološku dijagnostiku; znati primjenjivati načela asepsa i sterilizacije u provođenju dijagnostičkih postupaka; posjedovati znanje o parenteralnoj i enteralnoj prehrani

16. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo*: posjedovati specifična praktična i teoretska znanja iz područja zdravstvene njege psihijatrijskih bolesnika; znati utvrditi potrebe duševnih bolesnika i procijeniti prioritete njihovog zbrinjavanja; znati provesti specifične intervencije iz djelokruga rada i ovlasti medicinske sestre; samostalno prakticirati terapijske metode u okviru kompetencija

2) **Kompetencija Organizira i upravlja osobljem, procesom rada, materijalnim sredstvima i financijama** uključuje sljedeće kompetencije i ishode učenja:

1. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod*: Organizirati zdravstvenu njegu temeljenu na dokazima (EBN); Preuzeti odgovornost za strateško odlučivanje i kvalitetu zdravstvene njege u skladu s načelima sestrinske skrbi, standardima i zakonskim propisima

2. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku*: Organizirati zdravstvenu njegu temeljenu na dokazima (EBN); Preuzeti odgovornost za strateško odlučivanje i kvalitetu zdravstvene njege u skladu s načelima sestrinske skrbi, standardima i zakonskim propisima

3. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja*: Organizirati zdravstvenu njegu temeljenu na dokazima (EBN); Preuzeti odgovornost za strateško odlučivanje i kvalitetu zdravstvene njege u skladu s načelima sestrinske skrbi, standardima i zakonskim propisima

4. *Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu*: biti član i voditelj unutar interdisciplinarnih medicinskih timova; komunicirati, surađivati i pregovarati; raspodijeliti i upravljati fizičkim, fiskalnim i ljudskim resursima

5. *Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru*: organizira i upravlja osobljem, materijalnim sredstvima te sustavima podrške u okviru svog autonomnog područja djelovanja zdravstvene/sestrinske njege, na svim razinama zdravstvene zaštite i socijalne skrbi te na poslovima koji uključuju sestrinsku djelatnost

6. *Sveučilište Sjever*: efektivna komunikacija; rješavanje sukoba; uspješno delegiranje; kontrola fiskalnih resursa ; upravljanje stresom; upravljanje ljudskim potencijalima

7. *Hrvatsko katoličko sveučilište*: preuzimanja osobne i timske odgovornosti u izvršavanju svakodnevnih i složenih zadataka u stalnim i izvanrednim uvjetima zdravstvene skrbi

8. *Sveučilište Juraja Dobrile u Puli*: upravljati složenim radnim procesima na svim razinama zdravstvene zaštite; analizirati i utvrđivati potrebe za ljudskim i materijalnim resursima u području zdravstvene njege; utvrđivati potrebe za zdravstvenim suradnicima sukladno procijenjenim potrebama; rangirati prioritete (određivati redosljed) složenih radnih zadataka; nadzirati rad svih radnika u provedbu procesa zdravstvene njege; delegirati radne zadatke po zahtjevnosti i sposobnosti izvođenja; upravljati vremenom kroz provedbu radnih procesa; utvrđivati organizacijske, stručne, kadrovske i financijske potrebe; procijeniti potrebe u planiranju zapošljavanja; izraditi i predočiti suvremene metode za rješavanje složenih zadataka; upravljati sustavima tehničke i strukturalne potpore u sestrinskoj praksi; izraditi opise materijala za jednokratnu upotrebu u procesu javne nabave; predvidjeti rad s nemedicinskim službama; upravljati troškovima

9. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu*: -

10. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja*: -

11. *Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu*: Planirati, organizirati i upravljati ljudskim i materijalnim resursima, kao i sustavima potpore u području zdravstvene njege u složenim radnim procesima na svim razinama zdravstvene zaštite

12. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo*: Pokretanje svih raspoloživih resursa sa svrhom identifikacije i rješavanja javno zdravstvenih problema

13. *Sveučilište u Dubrovniku*: planirati i definirati organizacijske, stručne, kadrovske i financijske potrebe, razvijati vještinu vođenja grupa, radnih timova i oplođenja s ljudima

14. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu*: upravljanje i organizacija u području zdravstvene njege u svim segmentima i na svim razinama zdravstvene zaštite; donošenje odluka i upravljanje situacijama rizika

15. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo*: posjedovati specifična znanja iz suvremene organizacije zdravstvene službe; posjedovati specifična znanja iz: suvremene organizacije neurološke službe; unapređivati timski rad, unapređivati interdisciplinarni timski pristup

16. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo*: -

3) **Kompetencija Nadzire i upravlja kvalitetom zdravstvene njege** uključuje sljedeće kompetencije i ishode učenja:

1. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod*: Vrednovati primjenu etičkih načela i komunikacijskih vještina u praksi zdravstvene njege; Upravljati znanjem, odlučivanjem i kvalitetom zdravstvene njege u nepredvidivim uvjetima; Preuzeti odgovornost za strateško odlučivanje i kvalitetu zdravstvene njege u skladu s načelima sestrinske skrbi, standardima i zakonskim propisima

2. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku*: Vrednovati primjenu etičkih načela i komunikacijskih vještina u praksi zdravstvene njege; Upravljati znanjem, odlučivanjem i kvalitetom zdravstvene njege u nepredvidivim uvjetima; Preuzeti odgovornost za strateško odlučivanje i kvalitetu zdravstvene njege u skladu s načelima sestrinske skrbi, standardima i zakonskim propisima

3. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja:* Vrednovati primjenu etičkih načela i komunikacijskih vještina u praksi zdravstvene njege; Upravlјati znanjem, odlučivanjem i kvalitetom zdravstvene njege u nepredvidivim uvjetima; Preuzeti odgovornost za strateško odlučivanje i kvalitetu zdravstvene njege u skladu s načelima sestrinske skrbi, standardima i zakonskim propisima

4. *Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu:* procjenjivati ishode medicinske skrbi

5. *Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru:* upravlja sustavom kvalitete zdravstvene/sestrinske njege i procjene razvoja zdravstvene njege; ocjenjivanje rezultata krajnjih ishoda zdravstvene njege

6. *Sveučilište Sjever:* -

7. *Hrvatsko katoličko sveučilište:* -

8. *Sveučilište Juraja Dobrile u Puli:* provoditi mjere sprječavanja mogućih rizičnih situacija u procesima liječenja i zdravstvene njege; stupnjevati i provoditi mjere zaštite na radu; poboljšavati higijensko epidemiološke mjere; kritički koristiti pokazatelje za procjenu kvalitete zdravstvene njege; odgovorno primjenjivati standardne postupke i normative u zdravstvenoj njezi; provoditi kontrolu i nadzor u različitim segmentima sestrinskog rada; kreirati i sudjelovati u provedbi lista čekanja za prve i kontrolne preglede, terapijske i dijagnostičke postupke; upravljati pritužbama pacijenata na kvalitetu zdravstvene skrbi; organizirati i provoditi ankete o zadovoljstvu bolesnika i osoblja; koristiti znanja i tehnike supervizije

9. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu:* -

10. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja:* -

11. *Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu:* Upravlјati sustavom kvalitete zdravstvene njege

12. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo:* Planiranje zdravstvene njege / standardi prakse, standardi procesa, standardi cilja; Provođenje zdravstvene njege - osnovne i specijalne njege; Izvještavanje i dokumentiranje provedene zdravstvene njege na mikro i makro razini; Nadziranje i upravljanje kvantitetom i kvalitetom zdravstvene njege

13. *Sveučilište u Dubrovniku*: osposobiti se za kontrolu i nadzor u različitim domena rada u sestrinstvu

14. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu*: promicanje zdravlja i najboljih standarda sestriinske prakse; procjena potreba zdravstvene organizacije u onom djelu koji se odnosi na sestrinstvo

15. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo*: znati procijeniti uspješnost izvedenih intervencija, te pratiti opće pokazatelje uspješnosti liječenja i zdravstvene njege; posjedovati znanje o prevenciji bolničkih infekcija s naglaskom na internističke, pedijatrijske, kirurške djelatnosti, porodiljstvo i jedinice intenzivnog liječenja; posjedovati znanje o svojstvima, vrsti i primjeni dezinfekcijskih sredstava i antiseptika; posjedovati znanje o kriterijima za postavljanje dijagnoze bolničkih infekcija u bolesnika; znati prepoznati kritična područja visokog rizika za nastanak infekcija; znati odrediti stupanj rizika za prijenos infekcija; znati izraditi postupnike za prevenciju infekcija za sve vrste dijagnostičkih i terapijskih postupaka u bolnici na temelju internacionalnih i nacionalnih smjernica; sastavljanje sustava za praćenja specifičnih bolničkih infekcija, te upravljati primjenom; posjedovati znanje o standardima provođenja postupaka u endoskopiji; posjedovati znanje o načelima dekontaminacije endoskopske opreme; posjedovati znanje o načelima sigurnosti i očuvanju zdravlja bolesnika i zdravstvenih djelatnika u endoskopiji; znati procijeniti uspješnost izvedenih intervencija, te pratiti opće pokazatelje uspješnosti liječenja i zdravstvene njege

16. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo*: znati procijeniti uspješnost izvedenih intervencija, te pratiti opće pokazatelje uspješnosti liječenja i zdravstvene njege

4) Kompetencija **Provodi znanstveni rad** uključuje sljedeće kompetencije i ishode učenja:

1. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod*: organizirati, analizirati i istraživati modele zdravstvene njege bolesnika; surađivati u kliničkom istraživačkom radu; Vrednovati činjenice i teorijske spoznaje unutar područja zdravstvene njege i drugih područja koja su temelj znanstvenog istraživanja u području zdravstvene njege; Oblikovati osobne zaključke korištenjem literature i drugih podataka; Provoditi istraživanja u sestrinstvu; Kritički prosuđivati primjenu etičkih načela u istraživanju iz područja zdravstvene njege

2. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku*: organizirati, analizirati i istraživati modele zdravstvene njege bolesnika; surađivati u kliničkom istraživačkom radu; Vrednovati činjenice i teorijske spoznaje unutar područja zdravstvene njege i drugih područja koja su temelj znanstvenog istraživanja u području zdravstvene njege; Oblikovati osobne zaključke korištenjem literature i drugih podataka; Provoditi istraživanja u sestrinstvu; Kritički prosuđivati primjenu etičkih načela u istraživanju iz područja zdravstvene njege

3. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja*: organizirati, analizirati i istraživati modele zdravstvene njege bolesnika; surađivati u kliničkom istraživačkom radu; Vrednovati činjenice i teorijske spoznaje unutar područja zdravstvene njege i drugih područja koja su temelj znanstvenog istraživanja u području zdravstvene njege; Oblikovati osobne zaključke korištenjem literature i drugih podataka; Provoditi istraživanja u sestrinstvu; Kritički prosuđivati primjenu etičkih načela u istraživanju iz područja zdravstvene njege

4. *Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu*: imati pristup zdravstvenim informacijama, prikupiti ih i procijeniti; sudjelovati u istraživanjima i upotrebljavati otkrića tih istraživanja

5. *Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru*: provodi znanstveni rad; procjena-analiza, sinteza i vrednovanje činjenica unutar područja rada sestrinstva; analiziranje, sintetiziranje i evaluiranje aktualnih znanstvenih spoznaja; samostalno proučavanje i kritičko promišljanje; ocjena različitih pristupa i metoda u sestrinstvu; ostvarivanje upravljanja te složenih komunikacija i suradnje s članovima multidisciplinarnog radnog i znanstvenog tima; prepoznaje i poštuje bioetičke standarde u praktičnom i znanstvenom radu; preuzima realizaciju dodijeljenih zadataka u provođenju znanstvenog rada što je izravno povezano sa stupnjem samostalnosti

6. *Sveučilište Sjever*: kritičko promišljanje

7. *Hrvatsko katoličko sveučilište*: usavršavanje kritičkog promišljanja; ovladavanje istraživačkom metodologijom i vještinama izrade i izlaganja znanstvenog rada

8. *Sveučilište Juraja Dobrile u Puli*: istraživati najnovija dostignuća iz područja zdravstvene njege; koristiti se bazama podataka pri traženju najboljeg/najprihvatljivijeg dokaza; kritički primijeniti modele sestrinske prakse utemeljene na dokazima; izraditi smjernice temeljene na dokazima i pripremiti uvjete za primjenu u sestrinskoj praksi; stvoriti

simbiozu s kliničkim istraživanjima; složiti i koristiti sestrinsku dokumentaciju za stručne, istraživačke i eventualne pravne potrebe; kritički koristiti stručnu literaturu i obogaćivati znanje; misliti kreativno, vrednovati kritički kako bi rješavali nepoznate i složene pojedine probleme u radnim procesima

9. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu:* -

10. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja:* -

11. *Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu:* Istraživati i integrirati principe zdravstvene njege te stvoriti uvjete za implementaciju suvremenih spoznaja utemeljenih na dokazima; Koristiti informacijske tehnologije i baze podataka u svrhu unapređenja stručnih znanja i vještina

12. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo:* Procjena, prikupljanje, analiza, interpretacija i predstavljanje podataka; Analiza stanja zdravlja sa svrhom identifikacije javno zdravstvenih problema; Istraživanje javno zdravstvenih problema, utvrđivanje faktora rizika, procjena potreba; Unapređivanje pravne regulative u svrhu zaštite zdravlja

13. *Sveučilište u Dubrovniku:* -

14. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu:* poslovi analize, sinteze i evaluacije u svrhu unapređenja ukupnih strateških ciljeva zdravstvene organizacije

15. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo:* razvijati kritičko mišljenje

16. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo:* -

5) **Kompetencija Aktivno djeluje na vlastiti profesionalni razvoj i razvoj profesije** uključuje sljedeće kompetencije i ishode učenja:

1. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod:* nastaviti usavršavanje prema doktoratu; Kreirati suvremene informacijsko-komunikacijske tehnologije u području sestrinstva (telemedicina)

2. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku:* nastaviti usavršavanje prema doktoratu; Kreirati suvremene informacijsko-komunikacijske tehnologije u području sestrinstva (telemedicina)

3. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja*: nastaviti usavršavanje prema doktoratu; Kreirati suvremene informacijsko-komunikacijske tehnologije u području sestrinstva (telemedicina)

4. *Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu*: preuzeti obvezu i odgovornost za svoju praksu; preuzeti odgovornost po pitanju vlastitog dugogodišnjeg učenja i planirati razvoj vlastite profesionalne karijere; sudjelovati u procesima koji se tiču politike sustava zdravstvene skrbi; sudjelovati u formiranju sustava pružanja zdravstvene skrbi

5. *Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru*: preuzima odgovornost za vlastite potrebe, mogućnosti daljnje edukacije kao i za edukaciju svih razina medicinskih sestara sukladno propisima o visokom obrazovanju

6. *Sveučilište Sjever*: -

7. *Hrvatsko katoličko sveučilište*: -

8. *Sveučilište Juraja Dobrile u Puli*: promicati sestrinsku profesiju kroz razne tribine, medije i druge oblike javnog djelovanja; promovirati i prezentirati sestrinstvo kroz društvene, političke, vojne i vjerske organizacije i zajednice

9. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu*: -

10. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja*: -

11. *Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu*: Planirati, razvijati i provoditi programe promocije profesije i radne organizacije kroz zdravstveno-odgojne aktivnosti

12. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo*: Unapređivanje profesionalnih kompetencija na makro razini

13. *Sveučilište u Dubrovniku*: -

14. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu*: razvoj najboljih strategija razvoja

15. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo*: razvijati strategije za razvoj sestrinstva

16. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo*: -

6) Kompetencija **Educira medicinske sestre na svim razinama obrazovanja** uključuje sljedeće kompetencije i ishode učenja:

1. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod:* voditi nastavu iz područja zdravstvene njege; Izraditi izvedbeni strukovni kurikulum; Organizirati nastavni proces u skladu s načelima za organizaciju; Izvesti nastavu zdravstvene njege u srednjim školama za medicinske sestre, preddiplomskom studiju sestrinstva; Vrednovati nastavni proces; Organizirati edukaciju medicinskih sestara u svrhu trajnog usavršavanja cjeloživotnog učenja i profesionalnog razvoja

2. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku:* voditi nastavu iz područja zdravstvene njege; Izraditi izvedbeni strukovni kurikulum; Organizirati nastavni proces u skladu s načelima za organizaciju; Izvesti nastavu zdravstvene njege u srednjim školama za medicinske sestre, preddiplomskom studiju sestrinstva; Vrednovati nastavni proces; Organizirati edukaciju medicinskih sestara u svrhu trajnog usavršavanja cjeloživotnog učenja i profesionalnog razvoja

3. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja:* voditi nastavu iz područja zdravstvene njege; Izraditi izvedbeni strukovni kurikulum; Organizirati nastavni proces u skladu s načelima za organizaciju; Izvesti nastavu zdravstvene njege u srednjim školama za medicinske sestre, preddiplomskom studiju sestrinstva; Vrednovati nastavni proces; Organizirati edukaciju medicinskih sestara u svrhu trajnog usavršavanja cjeloživotnog učenja i profesionalnog razvoja

4. *Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu:* obrazovati svoje vlastite kadrove: na sekundarnoj razini, stručni studij sestrinstva; mentorirati učenike i studente; izrađivati programe cjeloživotnog učenja

5. *Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru:* izvodi edukaciju svih razina medicinskih sestara i područja bliska sestrinstvu sukladno propisima o visokom obrazovanju; vrednovanje činjenica koje doprinose stručnom osposobljavanju i edukaciji sestara na svim razinama

6. *Sveučilište Sjever:* -

7. *Hrvatsko katoličko sveučilište:* -

8. *Sveučilište Juraja Dobrile u Puli*: procijeniti i odrediti potrebe za edukacijom; planirati podučavanje na svim razinama (pojedinaac, grupa i zajednica); napisati upute za provedbu teorijske i praktične edukacije uz korištenje suvremenih nastavnih metoda; podučavati sukladno procijenjenim potrebama za edukacijom

9. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu*: -

10. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja*: -

11. *Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu*: Planirati, organizirati i provoditi edukaciju učenika u srednjim zdravstvenim školama, studenata sestrinstva u visokoobrazovnim ustanovama i drugih zdravstvenih smjerova iz područja zdravstvene njege; Razumjeti i primijeniti metode poučavanja unutar zdravstvenih, edukacijskih i ostalih ustanova, zdravstvenih radnika, pacijenata i njihovih obitelji i drugih korisnika zdravstvenih usluga

12. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo*: -

13. *Sveučilište u Dubrovniku*: -

14. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu*: -

15. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo*: -

16. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo*: -

7) **Kompetencija Aktivno djeluje u promociji zdravlja na svim razinama zdravstvene zaštite** uključuje sljedeće kompetencije i ishode učenja:

1. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod*: -

2. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku*: -

3. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja*: -

4. *Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu*: promicanje zdravlja; očuvanje i unaprjeđenje zdravlja i radne sposobnosti u odnosu na uvjete i način rada

5. *Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru*: promicanje zdravlja; očuvanje i unaprjeđenje zdravlja i radne sposobnosti u odnosu na uvjete i način rada; vrednovanje činjenica koje doprinose promicanju i unaprjeđenju zdravlja te na temelju stečenog poduzimanje aktivnosti koje služe održavanju zdravlja i zaštiti od bolesti pojedinca, obitelji i zajednice

6. *Sveučilište Sjever*: -

7. *Hrvatsko katoličko sveučilište*: -

8. *Sveučilište Juraja Dobrile u Puli*: osmisliti i aktivno sudjelovati u provedbi nacionalnih programa; planirati, provoditi i vrednovati provedbu preventivnih mjera iz područja sestrinske prakse u zajednici; razvijati i provoditi opće i specifične preventivne aktivnosti; kreirati i sudjelovati u programu promocije zdravlja

9. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu*: -

10. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja*: -

11. *Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu*: Planirati, razvijati i provoditi programe promocije zdravlja

12. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo*: Promicanje zdravlja i zdravstvenog obrazovanja

13. *Sveučilište u Dubrovniku*: -

14. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu*: promicanje zdravlja i najboljih standarda sestrinske prakse

15. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo*: provoditi mjere za unaprjeđenje zdravlja u zajednici

16. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo*: provoditi mjere za unaprjeđenje mentalnog zdravlja u zajednici

8) Kompetencija **Educira bolesnike i zajednicu na svim razinama zdravstvene zaštite** uključuje sljedeće kompetencije i ishode učenja:

1. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod:* -

2. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku:* -

3. *Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja:* -

4. *Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu:* zauzeti se za pacijente unutar sustava zdravstvene skrbi

5. *Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru:* ostvarivanje adekvatne komunikacije s pacijentima, članovima obitelji i drugima

6. *Sveučilište Sjever:* -

7. *Hrvatsko katoličko sveučilište:* unaprjeđenje komunikacije s radnom okolinom, bolesnicima i njihovim obiteljima, kao i s društvenom zajednicom

8. *Sveučilište Juraja Dobrile u Puli:* podučavati sukladno procijenjenim potrebama za edukacijom; primjenjivati odgovarajuće suvremene komunikacijske vještine u radu s različitim društvenim skupinama; razvijati kvalitetnu komunikaciju po suvremenim metodama; primijeniti načela kvalitetne komunikacije; unaprijediti i primijeniti osobnu neverbalnu komunikacije; prepoznati i koristiti neverbalne znakove komunikacije kod bolesnika i suradnika; koristiti asertivnu komunikaciju

9. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu:* -

10. *Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja:* -

11. *Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu:* Razumjeti i primijeniti metode poučavanja unutar zdravstvenih, edukacijskih i ostalih ustanova, zdravstvenih radnika, pacijenata i njihovih obitelji i drugih korisnika zdravstvenih usluga; Primjenjivati i razvijati vještine kvalitetne komunikacije s članovima tima, pacijentima i njihovom obitelji te širom zajednicom

12. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo*: Informiranje, poučavanje i osnaživanje ljudi u traženju prava u području zdravstvene zaštite; Pomoć ljudima u povezivanju sa institucijama zdravstvene zaštite

13. *Sveučilište u Dubrovniku*: -

14. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u sestrinstvu*: -

15. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo*: znati komunicirati s bolesnikom i članovima njegove obitelji; komunicirati s udrugama bolesnika, centrima za socijalni rad, sestrama u javnom zdravstvu;

16. *Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo*: znati komunicirati s duševnim bolesnikom i članovima njegove obitelji

Sukladno analizi, *core* kompetencije diplomskih studija sestrinstva bile bi:

1. Kompetencija **Planira, provodi i evaluira zdravstvenu njegu utemeljenu na znanstvenim spoznajama** – nalazi se na 9 sveučilišnih i 4 stručna studija
2. Kompetencija **Organizira i upravlja osobljem, procesom rada, materijalnim sredstvima i financijama** – nalazi se na 9 sveučilišnih i 4 stručna studija
3. Kompetencija **Nadzire i upravlja kvalitetom zdravstvene njege** – nalazi se na 7 sveučilišnih i 5 stručnih studija
4. Kompetencija **Provodi znanstveni rad** – nalazi se na 9 sveučilišnih i 3 stručna studija
5. Kompetencija **Aktivno djeluje na vlastiti profesionalni razvoj i razvoj profesije** – nalazi se na 7 sveučilišnih i 3 stručna studija
6. Kompetencija **Educira medicinske sestre na svim razinama obrazovanja** – nalazi se na 7 sveučilišnih i 2 stručna studija
7. Kompetencija **Aktivno djeluje u promociji zdravlja na svim razinama zdravstvene zaštite** – nalazi se na 4 sveučilišna i 4 stručna studija
8. Kompetencija **Educira bolesnike i zajednicu na svim razinama zdravstvene zaštite** – nalazi se na 5 sveučilišnih i 3 stručna studija

Tablica 7: Prikaz *core* kompetencija prema analizi izvedbenih planova i elaborata diplomskih studija sestrinstva u RH

FAKULTET SVEUČILIŠNI STUDIJI		KOMPETENCIJE							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod	+	+	+	+	+	+		
2	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku	+	+	+	+	+	+		
3	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja	+	+	+	+	+	+		
4	Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	+	+	+	+	+	+	+	+
5	Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru	+	+	+	+	+	+	+	+
6	Sveučilište Sjever	+	+		+				
7	Hrvatsko katoličko sveučilište	+	+		+				+
8	Sveučilište Juraja Dobrile u Puli	+	+	+	+	+	+	+	+
9	Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u sestrinstvu								
10	Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja								
11	Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu	+	+	+	+	+	+	+	+
STRUČNI STUDIJI									
1	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo		+	+	+	+	+	+	+
2	Sveučilište u Dubrovniku	+	+	+					
3	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u zdravstvu	+	+	+	+	+		+	
4	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo	+	+	+	+	+		+	+
5	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo	+		+			+	+	+

Tablica 8: Usporedni prikaz kompetencija – Formirane kompetencije te trenutni nazivi kompetencija i ishoda učenja na diplomskim studijima sestrinstva u RH

KOMPETENCIJE – VARIJACIJE NAZIVA	TRENUTNI NAZIVI KOLEGIJA
<p>PLANIRA, PROVODI I EVALUIRA ZDRAVSTVENU NJEGU UTEMELJENU NA ZNANSTVENIM SPOZNAJAMA</p>	<p>organiziranje zdravstvene njege na kliničkim odjelima i u zajednici; Analizirati osobitosti bolesti koje su važne pri procjeni zdravstvenog stanja bolesnika; primjenjivati praksu u raznolikim okruženjima i među raznolikom populacijom; određivati i nadzirati aktivnosti pacijenata; pružanje izravne i neizravne skrbi pojedincima, obiteljima, populacijskim skupinama sa specifičnim potrebama, zajednicama i stanovništvu; kreiranje, upravljanje i koordiniranje procesa pružanja skrbi; pružanje izravne i neizravne skrbi pojedincima, obiteljima, populacijskim skupinama sa specifičnim potrebama, i zajednici; kreiranje, upravljanje i koordiniranje procesa pružanja skrbi; jedinstvena konkretna kreativna provedba sestrinske skrbi poštujući individualnost štićenika, primjenjujući holistički pristup i partnerski odnos; provođenje i utvrđivanje potrebe procesa sestrinske skrbi, izvršavanje procjene potreba za zdravstvenom njegom, postavljanje ciljeva i određivanje prioriteta, planiranje i implementiranje adekvatnih postupka te evaluiranje i po potrebi modifikiranje plana zdravstvene njege; intervaniranje sukladno ovlastima u hitnim stanjima životno ugroženih bolesnika; vođenje sestrinske dokumentacije; sudjelovanje u planiranju i provođenju dijagnostičkih i terapijskih zahvata te predlaganje mogućih alternativnih i konačnih rješenja primjenom činjeničnih i teorijskih znanja; uključivanje i djelovanje u multidisciplinarnim timovima i pri tome izvršavanje složenih zadataka te prilagođavanje vlastitog ponašanja unutar zadanih smjernica u poznatim i promjenjivim uvjetima; procjena i rješavanje kliničkih slučajeva; primijeniti postupke u praksi temeljenoj na dokazima („evidence-based practice“); stvoriti uvjete i primjenjivati najnovija dostignuća iz područja zdravstvene njege u praksi; koristiti specijalizirana znanja za rješavanje različitih složenih zadataka; predvidjeti i provoditi složene radnje u nepredvidivim uvjetima i situacijama; formulirati terapijske metode u okviru sestrinskih kompetencija; pripremiti i izvoditi neinvazivne dijagnostičke postupke; pripremiti i sudjelovati u timu pri izvođenju najsloženijih dijagnostičkih i terapijskih postupaka; sastaviti, objediniti i sudjelovati u eksplantacijskim i transplantacijskim timovima; upravljati sestrinskom i medicinskom dokumentacijom (kao i ostalom propisanom dokumentacijom); predočiti i pratiti stanje bolesnika kroz e-dokumentaciju zdravstvene njege; Primijeniti stečena znanja iz područja sestrinstva i zdravstvene njege temeljenog na dokazima, kliničke farmakologije, prava, ekonomije, sustava zdravstvenog osiguranja, statistike u zdravstvu; Analizirati osobitosti bolesti koje su važne pri procjeni zdravstvenog stanja bolesnika te primijeniti specijalizirane vještine u rješavanju različitih složenih zadataka, posebice u nepredvidivim uvjetima i situacijama; Upravljati i voditi sestrinsku i medicinsku dokumentaciju; Planirati, organizirati i pripremiti prostor, medicinsku i drugu opremu; Djelovati po načelima profesionalne etike i zakonodavstva; usvojiti znanja iz specijaliziranih kliničkih grana u sestrinstvu; razviti široki specijaliziranih i primjenjivih vještina koje uključuju poznavanje rada u bolničkim odjelima, hitnoj medicinskoj pomoći, jedinicama intenzivne i poluintenzivne njege i pri liječenju onkoloških bolesnika, bolesnika u terminalnim stadijima bolesti, u palijativnoj skrbi i pomoći u obitelji, zatim u radu s osobama s invaliditetom i djecom s poteškoćama u razvoju; stjecati operativna znanja u širokoj domeni sestrinstva; utvrđivanje prioriteta, upravljanje, koordiniranje i evaluiranje zdravstvene njege u različitim situacijama i na različitim radnim mjestima; posjedovati specifična praktična i teoretska znanja iz područja zdravstvene njege bolesnika; znati utvrditi potrebe bolesnika i procijeniti prioritete njihovog zbrinjavanja; znati provesti specifične intervencije iz djelokruga rada i ovlasti medicinske sestre; posjedovati specifična znanja o terapijskim algoritmima boli; znati integrirati specifična znanja u provođenju skrbi bolesnika u terminalnom stadiju bolesti poštujući principe palijativne skrbi; znati osnovna načela sigurne skrbi bolesnika u pripremi i provođenju dijagnostičkih postupaka; posjedovati znanje i vještine o samostalnom izvođenju neinvazivne kardiološke i pulmološke dijagnostike; posjedovati znanje i vještine o samostalnom izvođenju ultrazvučne dijagnostike srca; posjedovati znanje o postupcima s uzorcima za mikrobiološku, citološku, patohistološku dijagnostiku; znati primjenjivati načela asepsa i sterilizacije u provođenju dijagnostičkih postupaka; posjedovati znanje o parenteralnoj i enteralnoj prehrani; posjedovati specifična praktična i teoretska znanja iz područja zdravstvene njege psihijatrijskih bolesnika; znati utvrditi potrebe duševnih bolesnika i procijeniti prioritete njihovog zbrinjavanja; znati provesti specifične intervencije iz djelokruga rada i ovlasti medicinske sestre; samostalno prakticirati terapijske metode u okviru kompetencija</p>
<p>ORGANIZIRA I UPRAVLJA OSOBLJEM, PROCESOM RADA, MATERIJALNIM SREDSTVIMA I FINACIJAMA</p>	<p>Organizirati zdravstvenu njegu temeljenu na dokazima (EBN); Preuzeti odgovornost za strateško odlučivanje i kvalitetu zdravstvene njege u skladu s načelima sestrinske skrbi, standardima i zakonskim propisima; biti član i voditelj unutar interdisciplinarnih medicinskih timova; komunicirati, surađivati i pregovarati; raspodijeliti i upravljati fizičkim, fiskalnim i ljudskim resursima; organizira i upravlja osobljem, materijalnim sredstvima te sustavima podrške u okviru svog autonomnog područja djelovanja zdravstvene/sestrinske njege, na svim razinama zdravstvene zaštite i socijalne skrbi te na poslovima koji uključuju sestrinsku djelatnost; efektivna komunikacija; rješavanje sukoba; uspješno delegiranje; kontrola fiskalnih resursa ; upravljanje stresom; upravljanje ljudskim potencijalima; preuzimanje osobne i timske odgovornosti u izvršavanju svakodnevnih i složenih zadataka u stalnim i izvanrednim uvjetima zdravstvene skrbi; upravljati složenim radnim procesima na svim razinama zdravstvene zaštite; analizirati i utvrđivati potrebe za ljudskim i materijalnim resursima u području zdravstvene njege; utvrđivati potrebe za zdravstvenim suradnicima sukladno procijenjenim potrebama; rangirati prioritete (određivati redoslijed) složenih radnih zadataka; nadzirati rad svih radnika u provedbu procesa zdravstvene njege; delegirati radne zadatke po zahtjevnosti i sposobnosti izvođenja; upravljati vremenom kroz provedbu radnih procesa; utvrđivati organizacijske, stručne, kadrovske i financijske potrebe; procijeniti potrebe u planiranju zapošljavanja; izraditi i predočiti suvremene metode za rješavanje složenih zadataka; upravljati sustavima tehničke i strukturalne potpore u sestrinskoj praksi; izraditi opise materijala za jednokratnu upotrebu u procesu javne nabave; predvidjeti rad s nemedicinskim službama; upravljati troškovima; Planirati, organizirati i upravljati ljudskim i materijalnim resursima, kao i sustavima potpore u području zdravstvene njege u složenim radnim procesima na svim razinama zdravstvene zaštite; Pokretanje svih raspoloživih resursa sa svrhom identifikacije i rješavanja javno zdravstvenih problema; planirati i definirati organizacijske, stručne, kadrovske i financijske potrebe, razvijati vještinu vođenja grupa, radnih timova i ophođenja s ljudima; upravljanje i organizacija u području zdravstvene njege u svim segmentima i na svim razinama zdravstvene zaštite; donošenje odluka i upravljanje situacijama rizika; posjedovati specifična znanja iz suvremene organizacije zdravstvene službe; posjedovati specifična znanja iz: suvremene organizacije neurološke službe; unapređivati timski rad, unapređivati interdisciplinarni timski pristup</p>

<p style="text-align: center;">NADZIRE I UPRAVLJA KVALITETOM ZDRAVSTVENE NJEGE</p>	<p>Vrednovati primjenu etičkih načela i komunikacijskih vještina u praksi zdravstvene njege; Upravljeti znanjem, odlučivanjem i kvalitetom zdravstvene njege u nepredvidivim uvjetima; Preuzeti odgovornost za strateško odlučivanje i kvalitetu zdravstvene njege u skladu s načelima sestriinske skrbi, standardima i zakonskim propisima; procjenjivati ishode medicinske skrbi; upravlja sustavom kvalitete zdravstvene/sestrinske njege i procjene razvoja zdravstvene njege; ocjenjivanje rezultata krajnjih ishoda zdravstvene njege; provoditi mjere sprječavanja mogućih rizičnih situacija u procesima liječenja i zdravstvene njege; stupnjevat i provoditi mjere zaštite na radu; poboljšavati higijensko epidemiološke mjere; kritički koristiti pokazatelje za procjenu kvalitete zdravstvene njege; odgovorno primjenjivati standardne postupke i normative u zdravstvenoj njezi; provoditi kontrolu i nadzor u različitim segmentima sestriinskog rada; kreirati i sudjelovati u provedbi lista čekanja za prve i kontrolne preglede, terapijske i dijagnostičke postupke; upravljati pritužbama pacijenata na kvalitetu zdravstvene skrbi; organizirati i provoditi ankete o zadovoljstvu bolesnika i osoblja; koristiti znanja i tehnike supervizije; Upravlja sustavom kvalitete zdravstvene njege; Planiranje zdravstvene njege / standardi prakse, standardi procesa, standardi cilja; Provođenje zdravstvene njege - osnovne i specijalne njege; Izvještavanje i dokumentiranje provedene zdravstvene njege na mikro i makro razini; Nadziranje i upravljanje kvantitetom i kvalitetom zdravstvene njege; osposobiti se za kontrolu i nadzor u različitim domena rada u sestriinstvu; promicanje zdravlja i najboljih standarda sestriinske prakse; procjena potreba zdravstvene organizacije u onom djelu koji se odnosi na sestriinstvo; znati procijeniti uspješnost izvedenih intervencija, te pratiti opće pokazatelje uspješnosti liječenja i zdravstvene njege; posjedovati znanje o prevenciji bolničkih infekcija s naglaskom na internističke, pedijatrijske, kirurške djelatnosti, porodiljstvo i jedinice intenzivnog liječenja; posjedovati znanje o svojstvima, vrsti i primjeni dezinfekcijskih sredstava i antiseptika; posjedovati znanje o kriterijima za postavljanje dijagnoze bolničkih infekcija u bolesnika; znati prepoznati kritična područja visokog rizika za nastanak infekcija; znati odrediti stupanj rizika za prijenos infekcija; znati izraditi postupnike za prevenciju infekcija za sve vrste dijagnostičkih i terapijskih postupaka u bolnici na temelju internacionalnih i nacionalnih smjernica; sastavljanje sustava za praćenja specifičnih bolničkih infekcija, te upravljati primjenom; posjedovati znanje o standardima provođenja postupaka u endoskopiji; posjedovati znanje o načelima dekontaminacije endoskopske opreme; posjedovati znanje o načelima sigurnosti i očuvanju zdravlja bolesnika i zdravstvenih djelatnika u endoskopiji; znati procijeniti uspješnost izvedenih intervencija, te pratiti opće pokazatelje uspješnosti liječenja i zdravstvene njege; znati procijeniti uspješnost izvedenih intervencija, te pratiti opće pokazatelje uspješnosti liječenja i zdravstvene njege</p>
<p style="text-align: center;">PROVODI ZNANSTVENI RAD</p>	<p>organizirati, analizirati i istraživati modele zdravstvene njege bolesnika; surađivati u kliničkom istraživačkom radu; Vrednovati činjenice i teorijske spoznaje unutar područja zdravstvene njege i drugih područja koja su temelj znanstvenog istraživanja u području zdravstvene njege; Oblikovati osobne zaključke korištenjem literature i drugih podataka; Provoditi istraživanja u sestriinstvu; Kritički prosuđivati primjenu etičkih načela u istraživanju iz područja zdravstvene njege; imati pristup zdravstvenim informacijama, prikupiti ih i procijeniti; sudjelovati u istraživanjima i upotrebljavati otkrića tih istraživanja; provodi znanstveni rad; procjena-analiza, sinteza i vrednovanje činjenica unutar područja rada sestriinstva; analiziranje, sintetiziranje i evaluiranje aktualnih znanstvenih spoznaja; samostalno proučavanje i kritičko promišljanje; ocjena različitih pristupa i metoda u sestriinstvu; ostvarivanje upravljanja te složenih komunikacija i suradnje s članovima multidisciplinarnog radnog i znanstvenog tima; prepoznaje i poštuje bioetičke standarde u praktičnom i znanstvenom radu; preuzima realizaciju dodijeljenih zadataka u provođenju znanstvenog rada što je izravno povezano sa stupnjem samostalnosti; kritičko promišljanje; usavršavanje kritičkog promišljanja; ovladavanje istraživačkom metodologijom i vještinama izrade i izlaganja znanstvenog rada; istraživati najnovija dostignuća iz područja zdravstvene njege; koristiti se bazama podataka pri traženju najboljeg/najprihvatljivijeg dokaza; kritički primijeniti modele sestriinske prakse utemeljene na dokazima; izraditi smjernice temeljene na dokazima i pripremiti uvjete za primjenu u sestriinskoj praksi; stvoriti simbiozu s kliničkim istraživanjima; složiti i koristiti sestriinsku dokumentaciju za stručne, istraživačke i eventualne pravne potrebe; kritički koristiti stručnu literaturu i obogaćivati znanje; misliti kreativno, vrednovati kritički kako bi rješavali nepoznate i složene pojedine probleme u radnim procesima; Istraživati i integrirati principe zdravstvene njege te stvoriti uvjete za implementaciju suvremenih spoznaja utemeljenih na dokazima; Koristiti informacijske tehnologije i baze podataka u svrhu unapređenja stručnih znanja i vještina; Procjena, prikupljanje, analiza, interpretacija i predstavljanje podataka; Analiza stanja zdravlja sa svrhom identifikacije javno zdravstvenih problema; Istraživanje javno zdravstvenih problema, utvrđivanje faktora rizika, procjena potreba; Unapređivanje pravne regulative u svrhu zaštite zdravlja; poslovi analize, sinteze i evaluacije u svrhu unapređenja ukupnih strateških ciljeva zdravstvene organizacije</p>
<p style="text-align: center;">AKTIVNO DJELUJE NA VLASTITI PROFESIONALNI RAZVOJ I RAZVOJ PROFESIJE</p>	<p>nastaviti usavršavanje prema doktoratu; Kreirati suvremene informacijsko-komunikacijske tehnologije u području sestriinstva (telemedicina); preuzeti obvezu i odgovornost za svoju praksu; preuzeti odgovornost po pitanju vlastitog dugogodišnjeg učenja i planirati razvoj vlastite profesionalne karijere; sudjelovati u procesima koji se tiču politike sustava zdravstvene skrbi; sudjelovati u formiranju sustava pružanja zdravstvene skrbi; preuzima odgovornost za vlastite potrebe, mogućnosti daljnje edukacije kao i za edukaciju svih razina medicinskih sestara sukladno propisima o visokom obrazovanju; promicati sestriinsku profesiju kroz razne tribine, medije i druge oblike javnog djelovanja; promovirati i prezentirati sestriinstvo kroz društvene, političke, vojne i vjerske organizacije i zajednice; Planirati, razvijati i provoditi programe promocije profesije i radne organizacije kroz zdravstveno-odgojne aktivnosti; Unapređivanje profesionalnih kompetencija na makro razini; razvoj najboljih strategija razvoja</p>
<p style="text-align: center;">EDUCIRA MEDICINSKE SESTRE NA SVIM RAZINAMA OBRAZOVANJA</p>	<p>voditi nastavu iz područja zdravstvene njege; Izraditi izvedbeni strukovni kurikulum; Organizirati nastavni proces u skladu s načelima za organizaciju; Izvesti nastavu zdravstvene njege u srednjim školama za medicinske sestre, preddiplomskom studiju sestriinstva; Vrednovati nastavni proces; Organizirati edukaciju medicinskih sestara u svrhu trajnog usavršavanja cjeloživotnog učenja i profesionalnog razvoja; obrazovati svoje vlastite kadrove: na sekundarnoj razini, stručni studij sestriinstva; mentorirati učenike i studente; izradivati programe cjeloživotnog učenja; izvodi edukaciju svih razina medicinskih sestara i područja bliska sestriinstvu sukladno propisima o visokom obrazovanju; vrednovanje činjenica koje doprinose stručnom osposobljavanju i edukaciji sestara na svim razinama; procijeniti i odrediti potrebe za edukacijom; planirati podučavanje na svim razinama (pojedinaac, grupa i zajednica); napisati upute za provedbu teorijske i praktične edukacije uz korištenje suvremenih nastavnih metoda; podučavati sukladno procijenjenim potrebama za edukacijom; Planirati, organizirati i provoditi edukaciju učenika u srednjim zdravstvenim školama, studenata sestriinstva u visokoobrazovnim ustanovama i drugih zdravstvenih smjerova iz područja zdravstvene njege; Razumjeti i primijeniti metode poučavanja unutar zdravstvenih, edukacijskih i ostalih ustanova, zdravstvenih radnika, pacijenata i njihovih obitelji i drugih korisnika zdravstvenih usluga</p>

<p>AKTIVNO DJELUJE U PROMOCIJI ZDRAVLJA NA SVIM RAZINAMA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE</p>	<p>promicanje zdravlja; očuvanje i unaprjeđenje zdravlja i radne sposobnosti u odnosu na uvjete i način rada; vrednovanje činjenica koje doprinose promicanju i unaprjeđenju zdravlja te na temelju stečenog poduzimanje aktivnosti koje služe održavanju zdravlja i zaštiti od bolesti pojedinca, obitelji i zajednice; osmisliti i aktivno sudjelovati u provedbi nacionalnih programa; planirati, provoditi i vrednovati provedbu preventivnih mjera iz područja sestrinske prakse u zajednici; razvijati i provoditi opće i specifične preventivne aktivnosti; kreirati i sudjelovati u programu promocije zdravlja; Planirati, razvijati i provoditi programe promocije zdravlja; Promicanje zdravlja i zdravstvenog obrazovanja; promicanje zdravlja i najboljih standarda sestrinske prakse; provoditi mjere za unaprjeđenje zdravlja u zajednici</p>
<p>EDUCIRA BOLESNIKE I ZAJEDNICU NA SVIM RAZINAMA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE</p>	<p>zauzeti se za pacijente unutar sustava zdravstvene skrbi; ostvarivanje adekvatne komunikacije s pacijentima, članovima obitelji i drugima; unaprjeđenje komunikacije s radnom okolinom, bolesnicima i njihovim obiteljima, kao i s društvenom zajednicom; podučavati sukladno procijenjenim potrebama za edukacijom; primjenjivati odgovarajuće suvremene komunikacijske vještine u radu s različitim društvenim skupinama; razvijati kvalitetnu komunikaciju po suvremenim metodama; primijeniti načela kvalitetne komunikacije; unaprijediti i primijeniti osobnu neverbalnu komunikaciju; prepoznati i koristiti neverbalne znakove komunikacije kod bolesnika i suradnika; koristiti asertivnu komunikaciju; Razumjeti i primijeniti metode poučavanja unutar zdravstvenih, edukacijskih i ostalih ustanova, zdravstvenih radnika, pacijenata i njihovih obitelji i drugih korisnika zdravstvenih usluga; Primjenjivati i razvijati vještine kvalitetne komunikacije s članovima tima, pacijentima i njihovom obitelji te širom zajednicom; Informiranje, poučavanje i osnaživanje ljudi u traženju prava u području zdravstvene zaštite; Pomoć ljudima u povezivanju sa institucijama zdravstvene zaštite; znati komunicirati s bolesnikom i članovima njegove obitelji; komunicirati s drugima bolesnika, centrima za socijalni rad, sestrama u javnom zdravstvu;</p>

Obzirom na razlike u nazivima i opisima kompetencija, uspoređivane su i Zakonom propisane kompetencije magistri sestrinstva, a prema formiranim grupacijama kolegija koji čine *core* kurikulum diplomskih studija sestrinstva (Tablice 5 i 6). U Tablici 9 prikazane su kompetencije koje su propisane Zakonom te njihova zastupljenost na pojedinim studijima.

Kompetencije magistre/magistra sestrinstva propisane su Zakonom o sestrinstvu, NN 121/03, 117/08, 57/11, taj članak Zakona glasi: Magistra sestrinstva uz kompetencije medicinske sestre opće zdravstvene njege i prvostupnice sestrinstva osposobljena je za:

- 1) edukaciju medicinskih sestara sukladno propisima o visokom obrazovanju
- 2) provođenje znanstvenog rada
- 3) organizaciju i upravljanje osobljem, materijalnim sredstvima te sustavima podrške zdravstvene njege i upravljanjem sustavom kvalitete zdravstvene njege na svim razinama zdravstvene zaštite i socijalne skrbi te na poslovima koji uključuju sestrinsku djelatnost
- 4) upravlja sustavom kvalitete zdravstvene/sestrinske njege i procjene razvoja zdravstvene njege (37)

Tablica 9: Usporedba prisutnosti Zakonom propisanih kompetencija, sukladno izvedenom *core* kurikulumu, na diplomskim sveučilišnim i stručnim studijima sestrinstva u RH

FAKULTET		KOMPETENCIJE -zakonom propisane			
		1	2	3	4
SVEUČILIŠNI STUDIJI					
1	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod	+	+	+	+
2	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku	+	+	+	+
3	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja	+	+	+	+
4	Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	+	+	+	+
5	Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru		+	+	+
6	Sveučilište Sjever	+	+	+	+
7	Hrvatsko katoličko sveučilište	+	+	+	+
8	Sveučilište Juraja Dobrile u Puli	+	+	+	+
9	Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u zdravstvu	+	+	+	+
10	Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja	+	+	+	+
11	Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu	+	+	+	+
STRUČNI SPECIJALISTIČKI STUDIJI					
1	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo		+	+	+
2	Sveučilište u Dubrovniku	+	+	+	+
3	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u zdravstvu		+	+	+
4	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo	+	+	+	+
5	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo		+	+	+

Tablica 10: Usporedba četiri Zakonom propisane kompetencije kroz prepoznati *core* kurikulum te kroz izvedbene planove i elaborate

	FAKULTET	KOMPETENCIJE PROPISANE ZAKONOM - sukladno prepoznatom <i>core</i> kurikulumu				KOMPETENCIJE PROPISANE ZAKONOM - sukladno izvedbenim planovima i elaboratima studija			
		1	2	3	4	1	2	3	4
	SVEUČILIŠNI STUDIJI								
1	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod	+	+	+	+	+	+	+	+
2	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku	+	+	+	+	+	+	+	+
3	Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja	+	+	+	+	+	+	+	+
4	Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	+	+	+	+	+	+	+	+
5	Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru		+	+	+	+	+	+	+
6	Sveučilište Sjever	+	+	+	+		+	+	
7	Hrvatsko katoličko sveučilište	+	+	+	+		+	+	
8	Sveučilište Juraja Dobrile u Puli	+	+	+	+	+	+	+	+
9	Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Menadžment u zdravstvu	+	+	+	+				
10	Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja	+	+	+	+				
11	Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu	+	+	+	+	+	+	+	+
	STRUČNI SPECIJALISTIČKI STUDIJI								
1	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Javno zdravstvo		+	+	+	+	+	+	+
2	Sveučilište u Dubrovniku	+	+	+	+			+	+
3	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Menadžment u zdravstvu		+	+	+		+	+	+
4	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Kliničko sestrinstvo	+	+	+	+		+	+	+
5	Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Psihijatrijsko sestrinstvo		+	+	+	+			+

4. 5. Rasprava

Na sveučilišnim diplomskim studijima sestrinstva u RH postoji ukupno 307 kolegija. Najveći broj kolegija u kurikulumu ima Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja, ukupno 33, od kojih je 18 obaveznih kolegija, a 15 izbornih. Najmanji broj kolegija je u kurikulumu Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, ukupno 21, od kojih je 12 obaveznih kolegija, a 9 izbornih.

Ukupan broj kolegija na stručnim specijalističkim diplomskim studijima nastao zbrojem svih kolegija na studijima iznosi 215. Najveći broj kolegija zastupljen je na studiju pri Zdravstvenom Veleučilištu u Zagrebu, studij Kliničko sestrinstvo, no taj studij je specifičan jer student ne upisuje sve kolegije, već na drugoj godini, ili trećem semestru, izabire modul koji će upisati, a samim upisom modula pohađa isključivo predviđene kolegije za pojedinačni modul. Ukupan broj kolegija sadržan na ovom studiju je 101, od kojih je 13 kolegija obavezno na prvoj godini, 6 izbornih kolegija, a ostalih 82 kolegija raspoređeni su po modulima. Najmanji broj kolegija zastupljen je na Zdravstvenom Veleučilištu u Zagrebu, studij Javno zdravstvo, ukupno 22, od kojih je 14 obaveznih kolegija, a 8 izbornih.

Unatoč velikom broju kolegija (522) djelomično je prepoznat *core* kurikulum jer se tek tri kolegija pojavljuju na svim studijima. Sastavljen je od varijacija, odnosno grupacija nazivljem sličnih kolegija. Stoga *core* kurikulum diplomskih studija sestrinstva u RH čini 14 kolegija: *Menadžment/kontrola kvalitete, Psihologija i komunikacijske vještine, Istraživanje / Istraživački rad, Pedagogija i edukacija, Javno zdravstvo, Ekonomija/Ekonomika, Palijativna skrb, Etika/Bioetika, Zdravstvena njega i zdravstvena njega utemeljena na znanstvenim spoznajama, Intrahospitalne infekcije, Teorije i metodika zdravstvene njege / Sestrinstva, Zdravstveno, kliničko i radno pravo, Informatika te Dijetetika.*

Kao članica Europske unije Republika Hrvatska je svoje zakonodavstvo u području visokog obrazovanja uskladila sa zakonodavstvom Europske unije i obvezala se uskladiti studijske programe u područjima reguliranih profesija za koje je propisano automatsko priznavanje stručnih kvalifikacija s minimalnim uvjetima osposobljavanja koji su propisani Direktivom 2005/36/EC Europskog parlamenta i Vijeća o priznavanju stručnih kvalifikacija od 7. rujna 2005. godine te s Zakonom o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (Narodne novine, broj 124/09. i 45/11.). Slijedom angažmana visokih učilišta, ministar znanosti, obrazovanja i sporta prof. dr. sc. Vedran Mornar donio je Odluku o zajedničkom obveznom dijelu preddiplomskog sveučilišnog i preddiplomskog stručnog

studijskog programa sestrinstva 27. kolovoza 2014. godine, čime je obvezao visoka učilišta koja žele izvoditi preddiplomski sveučilišni i preddiplomski stručni studiji sestrinstva kako trebaju biti usklađeni sa Zajedničkim obveznim dijelom studijskog programa sestrinstva. *Core* kurikulum važan je upravo iz razloga usklađenosti studijskih programa, kako bi svi studenti na svim studijskim programima nakon kojih se stječe jednaka razina obrazovanja, odnosno jednaka titula određenog zanimanja, imali zajedničke kolegije, a slijedom njih zajedničke ishode učenja i kompetencije. Na diplomskoj razini studija sestrinstva takva odluka još nije donesena te je i svrha ovoga rada prikazati neusklađenosti diplomskih studija sestrinstva i insinuirati potrebu za istim.

Uspoređujući kurikulume diplomskih studija sestrinstva u RH sa diplomskim studijima u svijetu nailazi se na djelomično podudaranje. Primjerice diplomski studij sestrinstva na Sveučilištu Centralni Arkansas čine kolegiji: *etika sestrinstva, vodič za alternativnu i komplementarnu zdravstvenu njegu, kulturna i ljudska raznolikost u sestrinstvu, samostalni studij, klinička imerzija za obiteljske medicinske sestre, nastavak studija, praktikum za poučavanje za edukacije medicinskih sestara, istraživačke metode za naprednu sestrinsku praksu, napredna procjena zdravstva, napredna procjena zdravstva za medicinske sestre edukatore, kvaliteta zdravstvene njege i vodstvo, zdravstvena politika za naprednu sestrinsku praksu, klinička specijalnost za medicinske sestre edukatore, kurikulum u sestrinstvu i zdravstvenim profesijama, filozofski i teorijski temelji za naprednu sestrinsku praksu, statističke metode i analiza podataka za naprednu sestrinsku praksu, integrirana patofiziologija i farmakologija za naprednu sestrinsku praksu, praksa vodeće kliničke medicinske sestre, uvod u primarnu skrb za medicinske sestre, njega o odraslim osobama tijekom života, ekonomika i financije zdravstvene njege za naprednu sestrinsku praksu, itd. (39).*

U Sloveniji, na Sveučilištu u Ljubljani, kurikulum diplomskog studija sestrinstva čine kolegiji: *E – Zdravstvo i Informacijska i komunikacijska tehnologija, Obrazovanje odraslih u zdravstvu, Analitička statistika, Pristupi zdravstvenoj skrbi, Istraživanje, Kvantitativne metode podataka, Prikupljanje i analiza, Sestrinska teorija, Teorija odlučivanja, Kvaliteta zdravstvene zaštite, Psihologija osobnosti i zdravlja, Upravljanje sustavima i procesima, Zdravstveno pravo i sestrinstvo, Zdravstvena etika, itd. (40).*

Neki od kolegija koji su zastupljeni na diplomskim studijima sestrinstva u RH nazivom ograničavaju profesije nastavnika koji ih predaju. Ova činjenica odnosi se primjerice na

kolegije: psihijatrija, alkoholizam, epidemiologija, prehrana, laboratorijska dijagnostika, radiološka dijagnostika, gerijatrija, farmakoterapija, psihološka medicina, uvod u forenzičku psihijatriju, medicinska informatika, socijalna patologija, i sl. Nazivi kolegija na studijima sestrinstva trebali bi biti prilagođeni za studij sestrinstva, dakle za medicinske sestre.

Uvidom u kurikulume, odnosno izvedbene planove i ishode učenja diplomskih studija sestrinstva u svijetu sa diplomskim studijima u RH, nailazimo na sličnosti u kompetencijama i ishodima učenja. Primjerice, na studiju Sveučilišta u Melbourneu, magistra sestrinstva stječe kompetencije i ishode učenja koji glase: *Primijeniti napredno znanje o kliničkim principima i procesima za obavljanje prakse utemeljene na dokazima koja integrira holističku procjenu pacijenata, upravljanje, planiranje, pružanje i evaluaciju skrbi; Pružati, nadzirati i evaluirati procese i ishode sestrinske skrbi utemeljene na dokazima koristeći integrirano bio-psiho-socijalno znanje o ljudskom tijelu i umu za poboljšanje sigurnosti i kvalitete skrbi; Kritičko razmišljanje i vještine rješavanja problema; Analizirati informacije potrebne za rješavanje zdravstvenih problema; Razviti pristup komunikaciji usmjeren na pacijenta, uz poštivanje ljudskog dostojanstva i ljudskih prava; Razviti vještine provođenja zdravstvene procjene i provedbe sestrinskih intervencija u određenim vremenskim ograničenjima, itd (41).*

Kompetencije magistri sestrinstva propisane su Zakonom i to su kompetencije: *edukacija medicinskih sestara sukladno propisima o visokom obrazovanju; provođenje znanstvenog rada; organizacija i upravljanje osobljem, materijalnim sredstvima te sustavima podrške zdravstvene njege i upravljanjem sustavom kvalitete zdravstvene njege na svim razinama zdravstvene zaštite i socijalne skrbi te na poslovima koji uključuju sestrinsku djelatnost te upravljanje sustavom kvalitete zdravstvene/sestrinske njege i procjene razvoja zdravstvene njege.* Temeljem analize kompetencija putem djelomično prepoznatog *core* kurikuluma, zaključujemo kako se kompetencije određene Zakonom ne nalaze na svim studijima. Proširivši analizu kompetencija na izvedbene planove i elaborate studija formirali smo grupe kompetencija koje glase: *Planira, provodi i evaluira zdravstvenu njegu utemeljenu na znanstvenim spoznajama; Organizira i upravlja osobljem, procesom rada, materijalnim sredstvima i financijama; Nadzire i upravlja kvalitetom zdravstvene njege; Provođa znanstveni rad; Aktivno djeluje na vlastiti profesionalni razvoj i razvoj profesije; Educira medicinske sestre na svim razinama obrazovanja; Aktivno djeluje u promociji zdravlja na svim razinama zdravstvene zaštite te Educira bolesnike i zajednicu na svim razinama zdravstvene zaštite.* U formiranim grupama kompetencija uočavaju se kompetencije regulirane Zakonom, no i upotrebom navedene analize ne nalaze se na svim studijima.

Kako je već navedeno, autor Nur Guven Ozdemir jasno je opisao zašto je važno da medicinske sestre budu edukatori medicinskim sestrama. Medicinske sestre edukatorice mogu se pronaći u stajalištu budućih medicinskih sestara i prenijeti im iskustveno znanje i podučiti ih istinskim vrijednostima i temeljima struke. Uz medicinsku sestru – edukatora, medicinskim sestrama - početnicama poboljšavaju se kognitivne, psihomotorne i emocionalne vještine. Obrazovanje medicinskim sestrama pruža osiguravanje kompetencija. Medicinske sestre u procesu osposobljavanja, odnosno učenice i studentice, u medicinskim sestrama - edukatoricama vide svoju budućnost u sestrinstvu te učeći prema njihovom iskustvenom znanju osnažuju put ka profesionalcima. Medicinske sestre - edukatorice, primjenom stečenih znanja i vještina osmišljavaju specifične i individualizirane programe usavršavanja i obrazovanja medicinskih sestara. Postavljajući medicinske sestre na pozicije edukatora medicinskim sestrama, pridaje se na važnosti autoritetu i autonomiji medicinskih sestara, a ujedno se sestrinstvo priznaje kao akademska profesija (33).

Iz rezultata istraživanja jasno je vidljivo kako su medicinske sestre predavači u manjem broju u odnosu na ukupan broj predavača na diplomskim studijima sestrinstva u RH. Ukupni postotak medicinskih sestara koje su predavači na sveučilišnim diplomskim studijima iznosi 19% (N=97), a na stručnim specijalističkim studijima 14% (N=25). Nositelja kolegija koji pripadaju sestrinjskoj profesiji je 11% (N=13) na specijalističkim studijima i 4% (N=8) na sveučilišnim diplomskim studijima. Prema Registru HKMS, u RH trenutno je 14 doktora/ica znanosti u sestrinstvu (dr. sc.), 5 magistara/magistrica znanosti u sestrinstvu (mr. sc.) te 2.797 magistara/ magistrica sestrinstva (mag. med. techn.). Treba se uzeti u obzir i podatak da medicinske sestre nakon što doktoriraju nisu dužne prijaviti isto pri HKMS.

Trenutno su u RH rasprave o uvođenju specijalističkih usmjerenja medicinskih sestara. Planira se oformiti dvadeset specijalizacija gdje bi se medicinske sestre kroz određeni period (~12mj) usavršavale u određenom području i time stekle nazive specijaliste određenog područja sestrinstva. Jedna od specijalizacija, u djelatnosti hitne medicine, već je započela sa prvom generacijom specijalizanata - medicinskih sestara (43). Postavlja se pitanje potrebe za specijalističkim stručnim diplomskim studijima, ukoliko se planiraju oformiti i implementirati specijalizacije iz ukupno dvadeset grana sestrinstva. Sveučilišni diplomski studij sestrinstva tada bi predstavljao vertikalnu razinu obrazovanja, a specijalizacije horizontalnu.

4. 5. 1. OGRANIČENJA ISTRAŽIVANJA

Mane odnosno ograničenja ovoga istraživanja i potencijalni rizici nalaze se u mogućnosti promjene kurikulumu sveučilišnih i stručnih specijalističkih studija, što se odnosi na promjene u kolegijima, promjene predavača i nositelja kolegija. Moguće je da fakulteti nisu ažurirali podatke dulje vremensko razdoblje te da su u međuvremenu pokrenuti i novi studiji ili promijenjeni kurikulumi. Ograničenje istraživanja pronalazimo i u nedostupnosti svih podataka, što se odnosi na Sveučilište u Rijeci koje za dva studijska programa nema javno dostupne podatke o kompetencijama, a Sveučilište Sjever i Hrvatsko Katoličko Sveučilište imaju vrlo šture javne podatke, a koji se odnose na kompetencije. Ukoliko bi podaci bili detaljno i javno prikazani, postoji mogućnost da bi i rezultati i zaključci istraživanja bili drugačiji.

Osim toga, potencijalno ograničenje u donošenju zaključaka istraživanja je proizvoljnost odnosno arbitrarnost pojedinih kriterija prilikom definiranja *core* kurikulumu i kompetencija. Ukoliko bi se u formirane kolegije svrstali kolegiji prema drugim kriterijima, primjerice isključivo prema nazivu kolegija, rezultati bi potencijalno bili drugačiji. U usporedbu kolegija koji bi činili *core* kurikulum uzeti su kolegiji koji su zastupljeni na studijima najmanje sedam puta, odnosno na najmanje sedam studijskih programa. Stoga je moguće da je potencijalni broj kolegija koji se mogu komparirati veći od trenutno kompariranih 14 kolegija. Isti rizik primjenjuje se i za princip formiranja *core* kompetencija, gdje je moguće da ukoliko bi se za formiranje kompetencija uzeo drugi kriterij, primjerice samo jasno naznačene kompetencije studija umjesto naznačenih kompetencija, elaborata i kurikulumu, moguće je da bi kompetencija bilo manje ili više od trenutno osam prepoznatih.

4. 5. 2. OSVRT NA CILJEVE ISTRAŽIVANJA

Podaci o diplomskim studijima sestrinstva, iako prikazani u nekoliko formata na mrežnim mjestima, omogućuju usporedivost te prepoznavanje sličnosti i razlika između studijskih programa.

Na studijima su zastupljeni predavači različitih profesija koji su analizirani u tri kategorije: medicinske sestre, liječnici i ostale profesije. U ostale profesije svrstani su: psiholozi, edukacijski rehabilitatori, pedagozi, teolozi, ekonomisti, novinari, sanitarni

inženjeri, fizioterapeuti, politolozi, sociolozi, nutricionisti, pravници, bibliotekari, biolozi. Ukupan broj predavača na sveučilišnim studijima iznosi 521, od kojih su 241 liječnici (46%), 97 medicinskih sestara (19%) te 183 ostalih profesija (35%). Ukupan broj predavača na stručnim specijalističkim studijima iznosi 173, od kojih je 95 liječnika (55%), 25 medicinskih sestara (14%) te 53 ostalih profesija (31%).

Na specijalističkim stručnim studijima je ukupno 220 nositelja kolegija. Za potrebe usporedbe nositelja kolegija prema profesiji, svaki nositelj kolegija uzet je u analizu jednom, unatoč tome što je mogući nositelj do 13 kolegija. Stoga konačan broj nositelja kolegija iznosi 116, od kojih je 75 (65%) liječnika, 13 (11%) medicinska sestra, a ostalih 28 nositelja kolegija pripada ostalim profesijama (24%). Na sveučilišnim diplomskim studijima je ukupno 325 nositelja kolegija. Za potrebe usporedbe nositelja kolegija prema profesiji, svaki nositelj kolegija uzet je također u analizu jednom, unatoč tome što je mogući nositelj do 13 kolegija. Stoga konačan broj nositelja kolegija iznosi 198, od kojih je 112 (57%) liječnika, 8 (4%) medicinskih sestara, a ostalih 78 nositelja kolegija pripada ostalim profesijama (39%).

Broj kolegija na sveučilišnim diplomskim studijima nastao zbrojem svih kolegija na studijima iznosi 307, dok je broj kolegija na stručnim specijalističkim diplomskim studijima nastao zbrojem svih kolegija na studijima iznosi 215. Unatoč velikom ukupnom broju kolegija diplomskih studija sestrinstva (N=522) djelomično je prepoznat *core* kurikulum sastavljen od varijacija, odnosno grupacija nazivljem sličnih kolegija jer se svega tri kolegija nalaze na svim diplomskim studijima sestrinstva. Stoga *core* kurikulum diplomskih studija sestrinstva u RH čini 14 kolegija: *Menadžment/kontrola kvalitete, Psihologija i komunikacijske vještine, Istraživanje / Istraživački rad, Pedagogija i edukacija, Javno zdravstvo, Ekonomija/Ekonomika, Palijativna skrb, Etika/Bioetika, Zdravstvena njega i zdravstvena njega utemeljena na znanstvenim spoznajama, Intrahospitalne infekcije, Teorije i metodika zdravstvene njege / Sestrinstva, Zdravstveno, kliničko i radno pravo, Informatika te Dijetetika.*

Analizom kompetencija kroz izvedbene planove i elaborate studija formirali smo grupe kompetencija koje glase: *Planira, provodi i evaluira zdravstvenu njegu utemeljenu na znanstvenim spoznajama; Organizira i upravlja osobljem, procesom rada, materijalnim sredstvima i financijama; Nadzire i upravlja kvalitetom zdravstvene njege; Provodi znanstveni rad; Aktivno djeluje na vlastiti profesionalni razvoj i razvoj profesije; Educira medicinske sestre na svim razinama obrazovanja; Aktivno djeluje u promociji zdravlja na svim razinama zdravstvene zaštite te Educira bolesnike i zajednicu na svim razinama zdravstvene zaštite. U*

formiranim grupama kompetencija uočavaju se kompetencije regulirane Zakonom, no i upotrebom navedene analize ne nalaze se na svim studijima.

4. 6. Zaključci

Prvi diplomski studiji sestrinstva počeli su sa upisom studenata 2010. godine, a specijalistički 2006. godine. Od 2022. godine izjednačeno je nazivlje stručnih specijalističkih i sveučilišnih diplomskih studija te glasi magistar/ra sestrinstva, iako su sveučilišta zadržala prefiks univ. ispred titule, odnosno sveučilišna titula glasi univ. mag. med. techn.

U RH trenutno je aktivno ukupno šesnaest diplomskih studijskih programa sestrinstva na deset fakulteta. Odnosno, aktivno je 11 sveučilišnih diplomskih studija sestrinstva i 5 specijalističkih stručnih studija.

Na šesnaest studijskih programa dostupna su 522 kolegija, 307 na sveučilišnim te 215 na stručnim studijima te je djelomično prepoznat *core* kurikulum diplomskih studija sestrinstva.

Core kurikulum diplomskih studija sestrinstva u RH čini 14 kolegija: *Menadžment/kontrola kvalitete, Psihologija i komunikacijske vještine, Istraživanje / Istraživački rad, Pedagogija i edukacija, Javno zdravstvo, Ekonomija/Ekonomika, Palijativna skrb, Etika/Bioetika, Zdravstvena njega i zdravstvena njega utemeljena na znanstvenim spoznajama, Intrahospitalne infekcije, Teorije i metodika zdravstvene njege / Sestrinstva, Zdravstveno, kliničko i radno pravo, Informatika te Dijetetika*. Od 14 kolegija, samo su tri zastupljena na svim studijima.

Unatoč djelomično prepoznatom *core* kurikulumu, predlaže se modificirati nazive kolegija koji bi nazivom bili optimalni za studij sestrinstva, odnosno prema čijim nazivima bi se moglo prepoznati da se nalaze na studiju sestrinstva. Primjeri naziva kolegija: zdravstvena njega utemeljena na znanstvenim spoznajama, metodika zdravstvene njege, istraživanja i istraživačke metode u sestrinstvu, statistika u sestrinskim istraživanjima, sestrinska znanost, teorije zdravstvene njege, sestrinska bioetika.

Ukupni postotak medicinskih sestara koje su predavači na sveučilišnim diplomskim i stručnim specijalističkim studijima sestrinstva iznosi 19% (sveučilišta) i 14% (stručni specijalistički), a nositelja kolegija koji pripadaju sestrinskoj profesiji je 11% na specijalističkim studijima i 4% na sveučilišnim diplomskim studijima. Jedan od ciljeva razvoja sestrinstva u RH bio bi postići visokoobrazovani sestrinski kadar koji bi mogao predavati na diplomskim studijima sestrinstva.

Core kompetencije diplomskih studija sestrinstva u RH, analizirajući izvedbene planove i elaborate, čini 8 grupa kompetencija: *Planira, provodi i evaluira zdravstvenu njegu utemeljenu na znanstvenim spoznajama, Organizira i upravlja osobljem, procesom rada, materijalnim sredstvima i financijama, Nadzire i upravlja kvalitetom zdravstvene njege, Provodi znanstveni rad, Aktivno djeluje na vlastiti profesionalni razvoj i razvoj profesije, Educira medicinske sestre na svim razinama obrazovanja, Aktivno djeluje u promociji zdravlja na svim razinama zdravstvene zaštite i Educira bolesnike i zajednicu na svim razinama zdravstvene zaštite.*

Prepoznavanje *core* kurikuluma i *core* kompetencija može doprinijeti ujednačavanju sadržaja koje se podučava na studijima istog stupnja obrazovanja određene profesije. Ovim radom prikazane su sličnosti između studija sestrinstva na diplomskog razini, ali i razlike zbog kojih nije bilo moguće u potpunosti prepoznati *core* kurikulum i *core* kompetencije. Postoji prostor za daljnje usklađivanje studijskih programa, uključujući s programima prisutnima u drugim zemljama članicama Europske unije obzirom na obvezu usklađivanja studijskih programa u područjima reguliranih profesija, u koje pripada i sestrinstvo.

4. 7. Zahvale

Zahvaljujem se mentoru *izv.prof.dr.sc. Ognjenu Brboroviću* na prihvaćanju teme diplomskog rada i sugestijama u cilju optimizacije razrade rada.

Zahvaljujem se *Sandi Franković prof. sociologije, bacc. med. techn.*, na prijedlogu teme, ali i na neizmjernej pomoći prilikom pisanja rada.

Zahvaljujem se svim *prijateljima i kolegama* na doprinosu ovom radu što direktnim, a što indirektnim načinom.

Posebne zahvale upućujem svojoj obitelji.

5. LITERATURA

1. Buhler Wilkerson K, D'Antonio P. Encyclopedia Britannica; 2023 [Internet] [pristupljeno: 16. 09. 2023.]. Nursing. Dostupno na: <https://www.britannica.com/science/nursing>. Accessed,
2. Čukljek S. Osnove zdravstvene njege. Zagreb: Zdravstveno veleučilište; 2005.
3. Montgomery Dossey B. Florence Nightingale: Mystic, Visionary, Healer (Standard Edition). F.A. Davis Company: Philadelphia; 2010.
4. Licul R. Sestrinstvo – ženska profesija? JAHK. 2014;5(9):183-92.
5. Professions Australia [Internet]. Australian Council of Professions; 2010. [pristupljeno: 01. 04. 2023.] Definition of a Profession. Dostupno na: <http://www.professions.com.au/Homepage.html>
6. Hoogland J, Jochemsen H. Professional autonomy, and the normative structure of medical practice. Theoretical Medicine and Bioethics. 2000;21(5):457–75. doi:10.1023/a:1009925423036
7. Profesije Europske Komisije [Internet]. Europska komisija; 2016. [Pristupljeno: 10. 02. 2023. Profesije. Dostupno na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Main_Page
8. Perks RW. Accounting and Society. Chapman & Hall: London; 1993.
9. Azemian A, Ebadi A, Afshar L. Frontiers of Nursing; 2021. [Internet]. Redefining the concept of professionalism in nursing: an integrative review [pristupljeno 01. 05. 2023.]. Dostupno na: <https://sciendo.com/pdf/10.2478/fon-2021-0033>. DOI: 10.2478/fon-2021-0033
10. Hrvatski jezični portal [Internet]. Altruizam [pristupljeno 10. 08. 2023.]. Dostupno na: https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=fFjWQ%3D%3D
11. Etički kodeks medicinskih sestara [Internet]. HKMS; 2005. [pristupljeno: 12. 04. 2023.]. Dostupno na: http://www.hkms.hr/data/1321863874_853_mala_Eticki%20kodeks.pdf
12. Marinić R. Identitet, integritet i autonomija sestrinske profesije u Republici Hrvatskoj [Diplomski rad] Sveučilište Sjever: Varaždin; 2016.
13. Harvey L. The role of professional bodies in higher education quality monitoring; 2014. [Internet]. [pristupljeno 01.02.2023.]. dostupno na: [http://www.qualityresearchinternational.com/Harvey%20papers/Harvey%20and%20Mason%20Professions%201995%20\[2014\].pdf](http://www.qualityresearchinternational.com/Harvey%20papers/Harvey%20and%20Mason%20Professions%201995%20[2014].pdf)
14. Hofgräff D, Franković S. Osnutak Škole za sestre pomoćnice u Zagrebu 1921.–1922. Arh. vjesn. 2017;60:165–84.
15. Trgovec D, Franković S. Jelka pl. Labaš Blaškovečka – prva predstojnica Škole za sestre pomoćnice u Zagrebu. Sestrinski glasnik. 2021;26:166-74.
16. Dugac Ž. O sestrama, siromašnima i bolesnima – Slike socijalne i zdravstvene povijesti međuratnog Zagreba. Acta medico-historica Adriatica. 2018;16(2):331-4.
17. Monografija Škole za medicinske sestre Mlinarska [Internet]. Škola za medicinske sestre Mlinarska; 2021. [pristupljeno 15. 12. 2022.]. dostupno na: <https://rck-projekt.mlinarska.hr/wp-content/uploads/2021/08/04-Monografija-Svezak-I.pdf>

18. Abou Aldan D, Franković S. An opportunity lost in time : the first generation of students at the college of nursing: School Of Medicine In Zagreb, 1953/1954. *Acta Med Hist Adriat.* 2022;20(1);83-99.
19. Mrnjec V. Povijesni pregled obrazovanja medicinskih sestara u Republici Hrvatskoj. *Sestrinski glasnik.* 2014;3(19):246-9.
20. Abou Aldan D. Metodika zdravstvene njege. Medicinska naklada: Zagreb; 2019.
21. Franković S, Abou Aldan D, Ostojčić N. Početak profesionalnog udruživanja medicinskih sestara u Republici Hrvatskoj. *Nursing journal.* 2020;25(1):17-21.
22. Franković S. Poznavanje povijesti kao izvor zajedništva u sestrinstvu (intervju); 2018. [Internet]. Radnička prava. [pristupljeno 20.12.2022.]. dostupno: <http://radnickaprava.org/tekstovi/intervjui/sanda-frankovic-poznavanje-povijesti-kao-izvor-zajednistva-u-sestrinstvu>
23. Zakon o sestrinstvu, Narodne novine 121/03.
24. Franković S, Čuljak M. Sestrinski Vjestnik: Glasilo Društva Diplomiranih Sestara Nezavisne Države Hrvatske, 1942.–1945. *AMHA.* 2022;20(2), 215-36.
25. Krajnović F, Franković S. Polazišna osnova suvremenog razvoja sestrinstva u Republici Hrvatskoj. *Sestrinski glasnik.* 2006;11(4):55-8.
26. Rimac B, Franković S, Krajnović F. Strateški okvir razvoja sestrinstva u Republici Hrvatskoj 2008.-2014. *Sestrinski glasnik.* 2008;3(4):218.
27. Ivković M. Osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju, List studenata Geodetskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. 2009;11:20-3.
28. Agencija za visoko obrazovanje [Internet]. Baza reguliranih profesija u Republici Hrvatskoj [pristupljeno 10. 02. 2023.]. dostupno na: <http://reguliraneprofesije.azvo.hr/hr/profesije/?fullTree=1&root=392>
29. Kalauz S. Sestrinska profesija u svjetlu bioetičkog pluriperspektivizma. Pergamena i Hrvatska komora medicinskih sestara: Zagreb; 2011.
30. Lupieri T. Stoljetna tradicija razvoja obrazovanja medicinskih sestara u Hrvatskoj (1882. – 2017.) „Od medicinske sestre pomoćnice do doktora znanosti“. Zbornik radova za medicinske sestre. 2017;14-20.
31. Mayo A M, Ray M M, Chamblee T B, Urden L D, Moody R. The Advanced Practice Clinical Nurse Specialist. *Nurs Adm Q.* 2007;41(1):70-6.
32. Gašparović Babić S, Grbac R, Berbić N. Sestrinstvo od rođilišta do hospicija. *Narodni zdravstveni list.* 2017;1:688-9.
33. Nur Guven Ozdemir. The Development of Nurses. Individualized Care Perceptions and Practices: Benner's Novice to Expert Model Perspective. *International Journal of Caring Sciences.* 2019;(12)2;1279-85.
34. Čikeš N. Sestrinam nedostaju sveučilišni studijski programi. *Sestrinski glasnik.* 2008;92-5.
35. Purgarić H. HUMS i Medicinski fakultet potpisali sporazum o suradnji. *Sestrinski glasnik.* 2008;98.
36. Zakon o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti NN 119/2022
37. Zakon o sestrinstvu, NN 121/03, 117/08, 57/11
38. Hrvatska enciklopedija; 2021. [Internet]. Kompetencija [pristupljeno 05. 02. 2022.]. dostupno na: <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=32639>

39. University of Central Arkansas, 2023. [Internet]. Kurikulum diplomskog studija sestrištva [pristupljeno 16. 09. 2023.]. dostupno na: <https://uca.edu/gbulletin/courses/nursing/>
40. Sveučilište u Ljubljani; 2020. [Internet]. Kurikulum diplomskog studija sestrištva [pristupljeno 16. 09. 2023.]. dostupno na: <https://www.zf.uni-lj.si/en/study/programmes/2nd-cycle-degree/nursing>
41. Sveučilište Melbourne [Internet]. Izvedbeni plan studija sestrištva [pristupljeno: 18. 09. 2023.]. Dostupno na: <https://handbook.unimelb.edu.au/2023/courses/mc-nursc/attributes-outcomes-skills>
42. Registar HKMS [Internet]. Registar medicinskih sestara; 2023. [pristupljeno 18. 04. 2023.]. dostupno na: <https://www.hkms.hr/licence>
43. Zakon o izmjenama i dopunama zakona o zdravstvenoj zaštiti NN 33/2023
44. Zdravstveno veleučilište, studijski plan i program [Internet]. Program studija Javno zdravstvo [pristupljeno 10. 03. 2023.]. Dostupno na: <https://www.zvu.hr/specijalisticki-diplomski-strucni-studij-javnog-zdravstva/>
45. Zdravstveno veleučilište, studijski plan i program [Internet]. Program studija Menadžment u sestrištvu [pristupljeno 10. 03. 2023.]. Dostupno na: <https://www.zvu.hr/specijalisticki-diplomski-strucni-studij-menadzmenta-u-sestrinstvu/>
46. Zdravstveno veleučilište, studijski plan i program [Internet]. Program studija Psihijatrijsko sestrištvo [pristupljeno 10. 03. 2023.]. Dostupno na: <https://www.zvu.hr/specijalisticki-diplomski-strucni-studij-psihijatrijskog-sestrinstva/>
47. Zdravstveno veleučilište, studijski plan i program [Internet]. Program studija Kliničko sestrištvo [pristupljeno 10. 03. 2023.]. Dostupno na: <https://www.zvu.hr/specijalisticki-diplomski-strucni-studij-klinickog-sestrinstva/>
48. Sveučilište u Dubrovniku, izvedbeni nastavni plan [Internet]. Nastavni plan diplomskog studija sestrištva [pristupljeno 05. 03. 2023.]. Dostupno na: <https://www.unidu.hr/wp-content/plugins/quaroscope/download.php?file=30294>
49. Sveučilište u Rijeci [Internet]. izvedbeni plan Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja [pristupljeno 06. 03. 2023.]. Dostupno na: http://www.fzsri.uniri.hr/files/NASTAVA/Diplomski/SESTRINSTVO_Promicanje/Nastavni_plan/D%20Mentalno.pdf
50. Sveučilište u Rijeci [Internet]. Izvedbeni plan Menadžment u sestrištvu [pristupljeno 06. 03. 2023.]. Dostupno na: <https://fzsri.uniri.hr/studiji/diplomski-sveucilisni-studiji/sestrinstvo-menadzment-u-sestrinstvu/>
51. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku [Internet]. Izvedbeni plan nastave 2022/2023. [pristupljeno 22. 02. 2023.]. Dostupno na: https://www.fdmz.hr/images/diplomski-sveucilisni-studij-sestrinstva/2022/ip_diplsesos_20222023.pdf
52. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod [Internet]. Izvedbeni plan nastave 2022/2023. [pristupljeno 18. 02. 2023.]. Dostupno na: https://www.fdmz.hr/images/diplomski-sveucilisni-studij-sestrinstva/2022/ip_diplsessb_20222023.pdf
53. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja [Internet]. izvedbeni plan nastave 2022/2023. [pristupljeno 15. 02. 2023.]. Dostupno na:

- https://www.fdmz.hr/images/diplomski-sveucilisni-studij-sestrinstva/2022/ip_diplsessvn_20222023.pdf
54. Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu [Internet]. nastavni plan i program [pristupljeno 12. 02. 2023.]. Dostupno na:
[https://mef.unizg.hr/studiji/diplomski/diplomski/#Sestrinstvo\(130\)#nastavni-plan-i-program#1-godina](https://mef.unizg.hr/studiji/diplomski/diplomski/#Sestrinstvo(130)#nastavni-plan-i-program#1-godina)
 55. Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel zdravstvenih studija [Internet]. nastavni plan i program 2022/2023. [pristupljeno 08. 03. 2023.]. Dostupno na:
http://ozs.unist.hr/hr/?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile.download&catid=123&id=2246&Itemid=1000000000000
 56. Hrvatsko katoličko sveučilište [Internet]. izvedbeni planovi [pristupljeno 20. 02. 2023.]. Dostupno na: <https://unicath.hr/izvedbeni-planovi-22-23/odjel-za-sestrinstvo/>
 57. Sveučilište u Zadru [Internet]. izvedbeni plan nastave [pristupljeno 08. 03. 2023.]. Dostupno na: <https://zdravstvo.unizd.hr/izvedbeni-plan-nastave/izvedbeni-plan-2022-2023>
 58. Sveučilište Sjever [Internet]. izvedbeni plan [pristupljeno 02. 03. 2023.]. Dostupno na: <https://www.unin.hr/wp-content/uploads/Diplomski-studij-sestrinstvo.pdf>
 59. Sveučilište Jurja Dobrile u Puli [Internet]. ispis predmeta [pristupljeno 02. 03. 2023.]. Dostupno na: https://mfpu.unipu.hr/mfpu/studijski_programi/diplomski/sestrinstvo#

PRILOZI

Prilog 1: Kurikulumi diplomskih studija sestrinstva u RH

Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, diplomski specijalistički studij Javnog zdravstva (https://www.zvu.hr/specijalisticki-diplomski-strucni-studij-javnog-zdravstva/, pristupljeno 10. 03. 2023.)

NAZIV KOLEGIJA	NOSITELJ	OBAVEZAN	IZBORNI
Epidemiologija i zdravstvena statistika	izv. prof. dr. sc. Vanja Tešić, dr. med. pred. Mirjana Lana Kosanović, dr. med. v. pred. dr. sc. Ivana Jurčić Čulina, dr. med. dent.	+	
Integralni pristup očuvanja zdravlja i prevencije bolesti	v. pred. Cecilija Rotim, mag. med. techn.	+	
Istraživanje u sestrinstvu	v. pred. Melita Rukavina, prof. psih.	+	
Komunikacija s javnošću	doc. dr. sc. Jadranka Pavić, bacc. med. techn., prof. struč. stud.	+	
Komunikacije u zdravstvu	doc. dr. sc. Damir Lučanin, psih.	+	
Menadžment, marketing, poduzetništvo i poslovna etika	prof. dr. sc. Krešimir Rotim, dr. med. prof. dr. sc. Alan Šustić, dr. med.	+	
Medicinsko pravo	v. pred. Vitomir Boić, dipl. iur.	+	
Organizacija i ekonomika zdravstvene zaštite	v. pred. Zvonimir Šostar, dr. med.	+	
Prehrana	v. pred. dr. sc. Dario Lasić, dipl. ing.	+	
Prosudivanje i smjernice u zdravstvenoj njezi		+	
Sestrinstvo u sustavu socijalne zaštite	prof. v. š. dr. sc. Mara Županić, dipl. med. techn.	+	
Specijalna zdravstvena njega i	prof. v. š. dr. sc. Mara Županić, dipl. med. techn.	+	
Specijalna zdravstvena njega ii	doc. dr. sc. Jadranka Pavić, bacc. med. techn., prof. struč. stud.	+	
Zdravstvena ekologija	prof. v. š. dr. sc. Ana Mojsović Čuić, dipl. ing. bio	+	
Dijetoterapija u liječenju i prevenciji bolesti	v. pred. dr. sc. Eva Pavić, dipl. ing. univ. spec.		+
Radna terapija u zajednici	v. pred. Edina Pulić, prof. rehab v. pred. Tatjana Njegovan-Zvonarević, prof. mag. rehab.		+
Financiranje i ekonomika zdravstva	prof. dr. sc. Krešimir Rotim, dr. med. pred. Ivan Markotić, mag. oec.		+
Bioetika i ljudska prava	v. pred. Marija Brdarević prof.		+
Upravljanje stresom	v. pred. Melita Rukavina, prof. psih. v. pred. Zrinka Pukljak, prof. psih.		+
Palijativna skrb	v. pred. Štefanija Ozimec Vulinec, dipl.med.techn., prof. reh., v. pred		+
Rad s grupom	pred. dr. sc. Janko Babić, dipl. psih.		+
Trening životnih vještina	doc. dr. sc. Dubravka Šimunović, prof. rehabilitator, psihoterapeut		+

Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, diplomski specijalistički studij Menadžment u sestriinstvu, (<https://www.zvu.hr/specijalisticki-diplomski-strucni-studij-menadzmenta-u-sestrinstvu/>, pristupljeno 10. 03. 2023.)

NAZIV KOLEGIJA	NOSITELJ	OBAVEZAN	IZBORNI
Farmaceutska politika i zdravstveno tržište	pred. Dario Naletilić, dr. med.	+	
Financiranje i ekonomika zdravstva	pred. Ivan Markotić, mag. oec.	+	
Poslovno odlučivanje u zdravstvu	prof. dr. sc. Krešimir Rotim, dr. med. pred. Domagoj Gajski, dr. med.	+	
Osnove financiranja i obračuna u zdravstvu		+	
Osnove menadžmenta	prof. v. š. dr. sc. Mara Županić, dipl. med. techn.	+	
Teorija i organizacija u zdravstvenoj njezi	doc. dr. sc. Snježana Čukljek, bacc. med. techn, prof. rehabilitator	+	
Upravljanje informacijskim sustavom i sustavom kliničkih podataka	v. pred. dr. sc. Marijan Erceg, dr. med.	+	
Upravljanje resursima u zdravstvenoj njezi	v. pred. Štefanija Ozimec Vulinec, dipl.med.techn., prof. reh., v. pred v. pred. Cecilija Rotim, mag. med. techn.	+	
Upravljanje zdravstvenim osiguranjem i zdravstvenim službama	pred. Ivan Markotić, mag.oec.	+	
Zdravstveno ponašanje i zdravstvena komunikacija	v. pred. Lada Perković, prof. psih. v. pred. Zrinka Pukljak, prof. psih.	+	
Zdravstveni sustavi i zdravstvena politika	prof. dr. sc. Krešimir Rotim, dr. med. pred. Domagoj Gajski, dr.med.	+	
Znanstveno istraživački rad u sestriinstvu – Evidence based care	pred. Iva Takšić, dipl. psih.	+	
Bioetika i ljudska prava	v. pred. Marija Brdarević, prof.		+
Upravljanje sukobima	v. pred. Lada Perković, prof. psih.		+
Menadžment istraživanja i inovacija	prof. v. š. dr. sc. Danko Velimir Vrdoljak, dr. med. prof. dr. sc. Krešimir Rotim, dr. med.		+
Pozitivna psihologija	v. pred. Zrinka Pukljak, prof. psih.		+
Promicanje zdravlja – pristup i metode	v. pred. dr. sc. Marina Polić-Vižintin, dr. med.		+
Upravljanje stresom	v. pred. Melita Rukavina, prof. psih. v. pred. Zrinka Pukljak, prof. psih.		+
Upravljanje rizicima			+
Upravljanje kvalitetom u zdravstvenoj njezi	v. pred. Cecilija Rotim, mag. med. techn. pred. Slađana Režić, mag. med. techn.		+
Modeli financiranja i obračuna u zdravstvu	pred. Ivan Markotić, mag.oec.	+	
Poslovna komunikacija	v. pred. Melita Rukavina, prof. psih.		+
Komunikacija s javnošću	doc. dr. sc. Jadranka Pavić, bacc. med. techn., prof struč. stud. doc. dr. sc. Damir Lučanin, psih.		+

*Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, diplomski specijalistički studij Psihijatrijsko sestrinstvo
(<https://www.zvu.hr/specijalisticki-diplomski-strucni-studij-psihijatrijskog-sestrinstva/>, pristupljeno
10. 03. 2023.)*

NAZIV KOLEGIJA	NOSITELJ	OBAVEZAN	IZBORNI
Alkoholizam i ovisnosti	izv. prof. dr. sc. Zoran Zoričić, mag. psych.	+	
Bioetika i prava psihijatrijskih bolesnika	v. pred. dr. sc. Paola Presečki, dr. med.	+	
Biološke metode liječenja	izv. prof. dr. sc. Igor Filipčić, dr. med.	+	
Dječja i adolescentna psihijatrija	pred. dr. sc. Vlatka Boričević Maršanić, dr. med.	+	
Grupna psihoterapija	v. pred. dr. sc. Majda Grah, dr. med.	+	
Istraživanje u sestrinstvu	doc. dr. sc. Damir Lučanin, psih. v. pred. Melita Rukavina, prof. psih.	+	
Komunikacije u psihijatriji	doc. dr. sc. Igor Marinić, dr. med.	+	
Menadžment u psihijatriji	v. pred. dr. sc. Špiro Janović, dr. med.	+	
Opća psihopatologija i odabrana područja specijalne psihopatologije	prof. v. š. dr. sc. Lana Mužinić, dr. med.	+	
Psihički poremećaji u starijoj životnoj dobi	izv. prof. dr. sc. Igor Filipčić, dr. med.	+	
Psihoterapijski i socioterapijski postupci	prof. dr. sc. Rudolf Gregurek, dr. med.	+	
Rehabilitacija i resocijalizacija psihičkih bolesnika	izv. prof. dr. sc. Mate Mihanović, dr. med.	+	
Specijalne kliničke vježbe I	pred. Zinka Bratuša, dipl. med. techn.	+	
Specijalne kliničke kliničke vježbe II	pred. Zinka Bratuša, dipl. med. techn.	+	
Specijalna zdravstvena njega psihijatrijskih bolesnika I	prof. v. š. dr. sc. Biserka Sedić, prof. struč. stud.	+	
Specijalna zdravstvena njega psihijatrijskih bolesnika II	prof. v. š. dr. sc. Biserka Sedić, prof. struč. stud.	+	
Stres i psihotrauma	doc. dr. sc. Anđelko Vidović, dr. med.	+	
Unaprjeđenje mentalnog zdravlja i prevencija psihičkih poremećaja	izv. prof. dr. sc. Igor Filipčić, dr. med.	+	
Crtež u dijagnostici i terapiji psihičkih poremećaja			+
Liazonska psihijatrija i zdravstvena psihologija	izv. prof. dr. sc. Igor Filipčić, dr. med. doc. dr. sc. Damir Lučanin, psih.		+
Obiteljska terapija	v. pred. dr. sc. Majda Grah, dr. med.		+
Psihofiziološke mjere u psihijatriji			+
Psihološke krizne intervencije u zajednici			+
Radna terapija kod psihičkih poremećaja	doc. dr. sc. Dubravka Šimunović, prof. rehabilitator, psihoterapeut		+
Suzaštitne i samozaštitne grupe	izv. prof. dr. sc. Zoran Zoričić, mag. psych. pred. Zinka Bratuša, dipl. med. techn.		+
Zdravstvena njega osoba lišenih slobode	prof. v. š. dr. sc. Biserka Sedić, prof. struč. stud.		+

*Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, diplomski specijalistički studij Kliničko sestrinstvo
(<https://www.zvu.hr/specijalisticki-diplomski-strucni-studij-klinickog-sestrinstva/>, pristupljeno 10.
03. 2023.)*

NAZIV KOLEGIJA	NOSITELJ	OBAVEZAN	IZBORNI	MODUL
Anesteziologija reanimatologija i intenzivna medicina		+		
Bioetika	v. pred. Marija Brdarević, prof.	+		
Interna medicina I	prof. v. š. dr. sc. Marijan Kirin, dr. med.	+		
Kirurgija I	izv. prof. dr. sc. Bojan Biočina, dr. med. v. pred. Ivica Šafradin, dr. med.	+		
Klinička farmakologija I	izv. prof. dr. sc. Josip Čulig, dr. med.	+		
Kliničke vježbe	v. pred. Vesna Turuk, dipl. med. techn.	+		
Komunikacijske vještine	doc. dr. sc. Damir Lučanin, psih.	+		
Neurologija I	izv. prof. dr. sc. Silvio Bašić, dr. med.	+		
Patofiziologija I	prof. v. š. dr. sc. Duško Kardum, dr. med.	+		
Specijalna zdravstvena njega I	v. pred. Štefanija Ozimec Vulinec, dipl. med. techn., prof. reh., v. pred	+		
Specijalna zdravstvena njega II	v. pred. dr. sc. Irena Kovačević, dipl. med. techn.	+		
Specijalna zdravstvena njega III	prof. v. š. dr. sc. Biserka Sedić, prof. struč. stud.	+		
Zdravstvena njega zasnovana na dokazima	pred. dr. sc. Janko Babić, dipl. psih. v. pred. Melita Rukavina, prof. psih.	+		
Invazivni dijagnostički postupci	v. pred. Štefanija Ozimec Vulinec, dipl. med. techn., prof. reh., v. pred		+	
Koordinacija i supervizija zdravstvene njege I			+	
Prehrana bolesnika	v. pred. dr. sc. Dario Lasić, dipl. ing.		+	
Specijalna patologija	prof. dr. sc. Jasminka Jakić-Razumović, dr. med. prof. v. š. dr. sc. Ivana Ilić, dr. med.		+	
Upravljanje rizikom i kontrola kvalitete u zdravstvenoj njezi			+	
Zdravstvena njega bolesnika sa stomom			+	
Modul hematološko onkološka medicinska sestra				
Hematologija	izv. prof. dr. sc. Petar Gaćina, dr. med.			+
Klinička farmakologija II	izv. prof. dr. sc. Josip Čulig, dr. med.			+
Kliničke vježbe	doc. dr. sc. Jadranka Pavić, bacc. med. techn., prof. struč. stud.			+
Kontrola infekcija	prof. dr. sc. Arjana Tambić-Andrašević, dr. med.			+
Onkologija	prof. v. š. dr. sc. Ivan Milas, dr. med.			+
Palijativna skrb	v. pred. Štefanija Ozimec Vulinec, dipl. med. techn., prof. reh., v. pred			+
Psihoonkologija	v. pred. Melita Rukavina, prof. psih.			+
Ublažavanje boli	v. pred. Morana Radman, dipl. psih.			+
Zdravstvena njega hematoloških bolesnika	doc. dr. sc. Snježana Čukljek, bacc. med. techn., prof. rehabilitator			+
Zdravstvena njega onkoloških bolesnika I	v. pred. Štefanija Ozimec Vulinec, dipl. med. techn., prof. reh., v. pred			+
Metode podučavanja bolesnika	v. pred. Melita Rukavina, prof. psih.			+

Postupci enteralne i parenteralne prehrane bolesnika	v. pred. Vesna Turuk ,dipl. med. techn			+
Prevenција malignih bolesti	v. pred. Gordana Pajan-Lehpaner, dr. med.			+
Radna terapija u onkologiji	v. pred. Vjeročka Đopar, prof.			+
Sestrinstvo u obitelji	doc. dr. sc. Jadranka Pavić, bacc. med. techn., prof. struč. stud.			+
Tretiranje rane	prof. v. š. dr. sc. Mara Županić, dipl. med. techn.			+
Upravljanje stresom	v. pred. Zrinka Pukljak, prof. psih. v. pred. Melita Rukavina, prof. psih.			+
Modul medicinska sestra u dijagnostici				
Elektrofiziološka dijagnostika	izv. prof. dr. sc. Silvio Bašić, dr. med.			+
Endoskopska dijagnostika	prof. dr. sc. Marko Duvnjak, dr. med.			+
Kardiopulmološka neinvazivna dijagnostika	prof. dr. sc. Goran Krstčić, dr. med.			+
Kontrola infekcija	prof. dr. sc. Arjana Tambić-Andrašević, dr. med.			+
Laboratorijska dijagnostika	pred. mr. sc. Marcela Živković, mag. spec. med. Bioch.			+
Nuklearna dijagnostika	prof. v. š. dr. sc. Stanko Težak, dr. med.			+
Opći i specijalni monitoring bolesnika	v. pred. dr. sc. Irena Kovačević, dipl. med. Techn.			+
Radiološka dijagnostika	pred. dr. sc. Tomislav Krpan, dr. med.			+
Ultrazvučna dijagnostika	izv. prof. dr. sc. Josip Vincelj, dr. med. prof. v. š. dr. sc. Duško Kardum, dr. med.			+
Zdravstvena njega u invazivnoj dijagnostici	v. pred. dr. sc. Irena Kovačević, dipl. med. techn.			+
Zdravstvena njega u neinvazivnoj dijagnostici	doc. dr. sc. Snježana Čukljek, bacc. med. techn., prof. rehabilitator			+
Farmakološka medicina				+
Osnove zdravstvenog prava	v. pred. Vitomir Boić, dipl. iur.			+
Postupak s uzorcima za mikrobiološku dijagnostiku	prof. v. š. dr. sc. Blaženka Hunjak, dr. med. prof. dr. sc. Arjana Tambić-Andrašević, dr. med.			+
Primjena računala u dijagnostici	prof. v. š. dr. sc. Mira Hercigonja-Szekeres, dipl. ing.			+
Upravljanje stresom	v. pred. Zrinka Pukljak, prof. psih. v. pred. Melita Rukavina, prof. psih.			+
Modul medicinska sestra za kontrolu bolničkih infekcija				
Bolničke infekcije i osiguranje kvalitete rada u bolnici	v. pred. Štefanija Ozimec Vulinec, dipl.med.techn., prof. reh., v. pred			+
Bolničke infekcije u izvanbolničkim zdravstvenim ustanovama	prof. dr. sc. Arjana Tambić-Andrašević, dr. med.			+
Epidemiologija I	v. pred. Slavko Antolić, dr. med.			+
Infektologija, osnove imunologije	izv. prof. dr. sc. Davorka Lukas, dr. med.			+
Kliničke vježbe I				+
Kliničke vježbe II				+
Metode podučavanja bolesnika				+
Mikrobiologija I	izv. prof. dr. sc. Vanda Plečko, dr. med.			+
Okolina u zdravstvenoj ustanovi	prof. v. š. dr. sc. Vesna Tripković, dr. med.			+

Organizacija kontrole bolničkih infekcija	Prof. V. Š. Dr. Sc. Amarela lukić-grlić, dr. med.			+
Prevenција i kontrola bolničkih infekcija	Prof. Dr. Sc. Smilja Kalenić, dr. med.			+
Sterilizacija, dezinfekcija, higijena ruku	Prof. V. Š. Dr. Sc. Amarela lukić-grlić, dr. med.			+
Istraživanja u bolničkim infekcijama	Prof. Dr. Sc. Smilja Kalenić, dr. med.			+
Primjena računala u kontroli bolničkih infekcija	prof. v. š. dr. sc. Mira Hercigonja-Szekeres, dipl. ing.			+
Tretiranje rane				+
Upravljanje stresom	v. pred. Zrinka Pukljak, prof. psih. v. pred. Melita Rukavina, prof. psih.			+
Modul medicinska sestra u gastroenterologiji				
Bolesti gušterače i bilijarnog sustava	prof. v. š. dr. sc. Duško Kardum, dr. med.			+
Endoskopija gornjeg i donjeg probavnog sustava				+
Enteralna i parenteralna prehrana				+
Gastroenterološka skrb prije i nakon kirurške terapije	prof. v. š. dr. sc. Mario Zovak, dr. med.			+
Gastroenterologija	prof. v. š. dr. sc. Duško Kardum, dr. med.			+
Hepatologija				+
Održavanje endoskopskih instrumenata zaštita i mjere sigurnosti				+
Pedijatrija u gastroenterologiji	doc. dr. sc. Orjena Žaja, dr. med.			+
Zdravstvena njega gastroenteroloških bolesnika I	v. pred. Štefanija Ozimec Vulinec, dipl.med.techn., prof. reh., v. pred			+
Akutno i kronično krvarenje iz probavnog trakta				+
Funkcijske bolesti probavnog sustava	prof. v. š. dr. sc. Duško Kardum, dr. med.			+
Komunikacija s javnošću				+
Osnove zdravstvenog prava	v. pred. Vitomir Boić, dipl. iur.			+
Slikovne metode u gastroenterologiji				+
Ulkusna bolest i GERB				+
Upalne bolesti crijeva	izv. prof. dr. sc. Marko Banić, dr. med.			+
Upravljanje stresom	v. pred. Zrinka Pukljak, prof. psih. v. pred. Melita Rukavina, prof. psih.			+
Virusni hepatitis				+
Modul medicinska sestra u neurologiji				
Intenzivna neurološka skrb	doc. dr. sc. Ines Lazibat, dr. med. pred. Tonko Marinović, dr. med.			+
Menadžment u neurologiji	pred. Dario Naletilić, dr. med. prof. dr. sc. Zlatko Trkanjec, dr. med.			+
Metode podučavanja bolesnika	v. pred. Melita Rukavina, prof. psih.			+
Neurokirurgija	izv. prof. dr. sc. Bojan Biočina, dr. med.			+
Neurologija	izv. prof. dr. sc. Silvio Bašić, dr. med. pred. dr. sc. Vladimira Vuletić, dr. med.			+
Neuropedijatrija	prof. dr. sc. Vlatka Mejaški Bošnjak, dr. med.			+

	izv. prof. dr. sc. Vlasta Đuranović, dr. med.			
Neurorehabilitacija	prof. v. š. dr. sc. Marija Bošnjak Pašić, dr. med.			+
Psihički poremećaji kod neuroloških bolesnika	izv. prof. dr. sc. Križo Katinić, dr. med.			+
Zdravstvena njega osoba s neurološkim oštećenjima	prof. v. š. dr. sc. Biserka Sedić, prof. struč. stud.			+
Dijetoterapija	v. pred. dr. sc. Eva Pavić, dipl. ing. univ. spec.			+
Fizioterapija u neurologiji	v. pred. Zdravko Maček, mag. physioth. v. pred. dr. sc. Mirjana Telebuh, dipl. physioth.			+
Istraživanje u neuroznanosti	doc. dr. sc. Damir Lučanin, psih.			+
Logoterapija	pred. dr. sc. Višnja Pranjić, bacc. med. techn., mag. log.			+
Radna terapija u kliničkoj neuroznanosti	v. pred. Edina Pulić, prof. rehab.			+
Upravljanje sustavima zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite				+

Sveučilište u Dubrovniku, diplomski specijalistički studij sestrinstva Kliničko sestrinstvo (https://www.unidu.hr/wp-content/plugins/quaroscope/download.php?file=30294, pristupljeno 05. 03. 2023.)

NAZIV KOLEGIJA	NOSITELJ	SURADNICI	OBAVEZAN	IZBORNI
Specijalna zdravstvena njega I	dr. sc. Sanja Zoranić, bacc. med. techn, mag. soc. geron.	Snježana Busančić, univ. mag. admin. sanit., pred. Niko Car, mag. med. techn. Milka Grubišić, dipl. med. techn.	+	
Klinička farmakologija	doc. dr. sc. Sanda Tešanović, dr. med.	doc. dr. sc. Mira Ivanković, dr. med. Ilenia Romić, dr. med., pred	+	
Metodologija izrade i pisanja znanstvenog rada	izv. prof. dr. sc. Narcis Hudorović, dr. med.		+	
Neurologija	doc.dr.sc. Denis Čerimagić, dr. med.	doc. dr. sc. Mira Ivanković, dr. med.	+	
Dermatovenerologija	izv. prof. dr. sc. Ana Bakija Konsuo, dr. med.		+	
Medicinska genetika	doc. dr. sc. Silva Katušić Hećimović, dipl. ing		+	
Menagement u sestrinstvu i integrativnoj medicini	prof. dr. sc. Neven Žarković, dr. med.		+	
Oftalmologija	doc. dr. sc. Antonela Gverović Antunica, dr. med.	Helena Kaštelan, dr. med.	+	+
Osnove neuroznanosti i neurorehabilitacije	doc. dr. sc. Denis Čerimagić, dr. med.	doc. dr. sc. Mira Ivanković, dr. med.		+
Principi proučavanja i učenja u sestrijskoj praksi	doc. dr. sc. Mara Županić, dipl. med. techn			+
Upravljanje stresom	mr. sc. Josip Lopižić, psych.			+

Interna medicina u kliničkom sestrinstvu	doc. dr. sc. Josip Lukenda, dr. med.	mr. sc. Žarko Vrbica, dr. med. izv. prof. dr. sc. Rosana Troskot Perić, dr. med. doc. dr. sc. Sanda Tešanović, dr. med. doc. dr. sc. Miloš Lalovac, dr. med. Ilenia Romić, dr. med., pred.	+	
Kirurgija i kliničko sestrinstvo	izv. prof. dr. sc. Marko Margaritoni, dr. med.	doc. dr. sc. Velibor Puzović, dr. med.	+	
Specijalna zdravstvena njega II	Vedrana Iveta, univ. mag. admin. sanit., v.pred.	Anita Mljas, mag. med. techn., pred. Milka Grubišić, dipl. med. techn.	+	
Klinička anestezija i intezivna medicina u sestrinstvu	izv. prof. dr. sc. Dubravka Bartolek Hamp, dr. med.	izv. prof. dr. sc. Morena Milić, dr. med.	+	
Pedijatrija u kliničkom sestrinstvu	mr.sc. Marija Radonić, dr. med.		+	
Pedijatrijska psihologija	prof. dr. sc. Gordana Buljan Flander, kl. Phych.	Silva Capurso, dipl. nov.	+	
Komuniciranje u zdravstvu	prof. dr. sc. Pero Maldini, politolog	Marina Vučković Matić, mag. rehab. educ. Silva Capurso, dipl. nov.	+	
Ortopedija i traumatologija	doc. dr. sc. Mladen Miškulin, dr. med.	izv. prof. dr. sc. Marijo Bekić, dr. med.	+	
Metode podučavanja bolesnika	mr. sc. Josip Lopžić, psych.			+
Sestrinstvo u obitelji	Vedrana Iveta, univ. mag. admin. sanit., v.pred.			+
Zdravstvena njega bolesnika sa stomom	dr. sc. Sanja Zoranić, bacc.med.techn, mag.soc.geron.			+
Kontrola infekcija	doc. dr. sc. Ljiljana Betica-Radić, dr. med.	Stjepan Đuričić, dr. med.	+	
Ginekologija i porodništvo u kliničkom sestrinstvu	mr. sc. Dženis Jelčić, dr. med.		+	
Hematologija	Ilenia Romić, dr. med., pred.		+	
Neuroonkologija	prof. dr. sc. Kamelija Žarković, dr. med.	izv. prof. dr. sc. Velimir Lupret, dr. med. dr. sc. Ines Trninić, dr. med. doc. dr. sc. Denis Čerimagić, dr. med. doc. dr. sc. Mira Ivanković, dr. med. doc. dr. sc. Vilma Kosović, dr. med. Darko Miović, dr. med., pred. Zvonimir Curić, dr. med.	+	
Psihoonkologija	mr. sc. Josip Lopžić, psych.		+	
Urologija	doc. dr. sc. Milko Padovan, dr. med.		+	
Zdravstvena njega utemeljena na dokazima	doc. dr. sc. Sonja Kalauz, dipl. med. techn. , prof. v. š.		+	
Ublažavanje boli	izv. prof. dr. sc. Dubravka Bartolek Hamp, dr. med.	Anita Vuković, dr. med. Mija Duper Handabaka, dr. med.	+	
Invanzivni dijagnostički postupci	doc. dr. sc. Josip Lukenda, dr. med.			

Upravljanje rizikom i kontrola kvalitete	Suzana Kamber, mag. med. techn			+
Zdravstvena njega onkoloških bolesnika u kliničkoj praksi	dr. sc. Sanja Zoranić, bacc. med. techn, mag. soc. geron.			+
Hitna stanja i invazivni postupci u urologiji	doc. dr. sc. Milko Padovan, dr. med.	Pero Bokarica, dr. med.		+
Gerijatrija - medicina starije dobi	dr. sc. Ivana Bakija, dr. med., pred.	doc. dr. sc. Mara Tripković, dr. med.	+	
Klinička onkologija u sestrinstvu	mr.sc. Žarko Vrbica, dr. med., v.pred.	Zvonimir Curić, dr. med.	+	
Palijativna skrb u kliničkoj praksi	Vedrana Iveta, univ. mag. admin. sanit., v.pred.	Vesna Babarović, mag. act. soc., pred.	+	
Povijest medicine i sestrinstva	Mario Wokaunn, dr. med.,pred.	prof. dr. sc. Stella Fatović Ferenčić, dr. med. mr. sc. Žarko Vrbica, dr. med. izv. prof. dr. sc. Marko Margaritoni, dr. med. izv. prof. dr. sc. Ana Bakija Konsuo, dr. med. dr. sc. Sanja Zoranić, bacc.med.techn, mag.soc.geron..	+	
Liječenje i njega kronične rane	izv. prof. dr. sc. Marko Margaritoni, dr. med.	izv. prof. dr. sc. Ana Bakija Konsuo, dr. med. dr. sc. Sanja Zoranić, bacc.med.techn, mag.soc.geron. doc. dr. sc. Ljiljana Betica-Radić, dr. med. doc. dr. sc. Sanda Tešanović, dr. med. doc. dr. sc. Velibor Puzović, dr. med.	+	
Neurodegenerativne bolesti	doc. dr. sc. Silva Katušić Hećimović, dipl. ing			+
Praktične vježbe koncipiranja i provođenja jednostavnih deskriptivnih i inferencijalnih nacrtava istraživanja	izv. prof. dr. sc. Narcis Hudorović, dr. med.			+
Urgentna traumatologija - postupci i protokoli	izv. prof. dr. sc. Marijo Bekić, dr. med.			+

Sveučilište u Rijeci, diplomski sveučilišni studij sestrinstva Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja
 (http://www.fzsri.uniri.hr/files/NASTAVA/Diplomski/SESTRINSTVO_Promicanje/Nastavni_plan/D%20Mentalno.pdf, pristupljeno 06. 03. 2023.)

NAZIV KOLEGIJA	NOSITELJ	SURADNICI	OBAVEZAN	IZBORNI
Uvod u forenzičnu psihijatriju i pravo	Izv. prof. dr. sc. Vesna Šendula Jengiđ, dr. med.		+	
Pristup osobama s invaliditetom	Doc. dr. sc. Sandra Bošković, bacc. med. techn., prof. reh.		+	
Javnozdravstvene intervencije	Izv. prof. dr. sc. Elizabeta Dadić Hero, dr. med.		+	
Znanost i društvo	Prof. dr. sc. Amir Muzur, dr. med.		+	
Menadžment u zdravstvu	Doc. dr. sc. Luka Vončina, dr. med.		+	
Nacrt diplomskog rada	Prof. dr. sc. Amir Muzur, dr. med.	Helena Štrucelj, dipl. psih.	+	
Medicinska informatika	Prof. dr. sc. Gordana Brumini, prof. fizike i kemije		+	
Napredna statistika u biomedicini i zdravstvu	Doc. dr. sc. Vanja Pupovac, prof. filoz. i inf.		+	
Suvremene teme iz psihologije	Izv. prof. dr. sc. Ksenija Baždarić, dipl. psih.-prof		+	
Pedagoški aspekti edukacije	Prof. dr. sc. Jasminka Zloković, dipl. prof. pedag.		+	
Didaktika	Prof. dr. sc. Anita Zovko, Profesor pedagogije i andragogije		+	
Umijeće medicinske nastave	Prof. dr. sc. Daniela Malnar, dr. med.		+	
Dijetetičke metode i pravilna prehrana	Izv. prof. dr. sc. Gordana Čanadi Jurešić, dipl. ing.			+
Wellness-preventivna medicina	Izv. prof. dr. sc. Tatjana Kehler, dr. med.	Kristijan Zulle, mag. physioth.		+
Praktikum kreativne terapije	Doc. dr. sc. Sandra Bošković, bacc. med. techn., prof. reh.	Radoslav Kosić, prof. rehab., bacc. med. techn.		+
Mentalna stabilnost kroz faze starenja	Doc. dr. sc. Sandra Bošković, bacc. med. techn., prof. reh.	Sanja Juretić, mag. med. techn.		+
Međunarodni aktivizam u zaštiti zdravlja i otklanjanju zdravstvenih i socijalnih nejednakosti	Doc. dr. sc. Aleksandar Racz, dr. med.			+
Osnove praktične ekonomije i poduzetništva za neekonomiste	Prof. dr. sc. Amir Muzur, dr. med.			+
Specijalna zdravstvena njega psihijatrijskih bolesnika	Prof. dr. sc. Daniela Malnar, dr. med.		+	
Psihičke funkcije i njihovi poremećaji	Doc. dr. sc. Marija Vučić Peitl, dr. med.		+	
Klinički sindromi duševnih poremećaja	Doc. dr. sc. Marina Letica Crepulja, dr. med.		+	
Terapijski zahvati u području mentalnog zdravlja	Doc. dr. sc. Tanja Grahovac Juretić, dr. med.		+	
Cjelovita skrb o mentalnom zdravlju	Doc. dr. sc. Jasna Grković, dr. med.		+	
Promicanje mentalnog zdravlja	Doc. dr. sc. Tatjana Čulina, dr. med.		+	

Osnove grupne psihoterapije	Izv. prof. dr. sc. Ika Rončević Gržeta, dr. med.			+
Psihološka medicina	Izv. prof. dr. sc. Ika Rončević Gržeta, dr. med.			+
Psihološki razvoj čovjeka	Izv. prof. dr. sc. Ika Rončević Gržeta, dr. med.			+
Uvod u grupnu analizu I	Izv. prof. dr. sc. Ika Rončević Gržeta, dr. med.			+
Uvod u grupnu analizu II	Izv. prof. dr. sc. Ika Rončević Gržeta, dr. med.			+
Reakcija na stresogena i traumatska iskustva	Izv. prof. dr. sc. Ika Rončević Gržeta, dr. med.			+
Alkoholizam i ovisnosti	Prof. dr. sc. Vladimir Mićović, dr. med.			+
Praktikum iz rada s obitelji	Doc.dr.sc. Sandra Bošković, bacc.med.teh., prof. reh.	Radoslav Kosić, prof. rehab., bacc. med. techn.		+
Bioetičke dileme u palijativnoj skrbi	Prof. dr. sc. Nada Gosić, mag. iur.	Dajana Carti, bioeth.		+

Sveučilište u Rijeci, diplomski sveučilišni studij sestrinstva Menadžment u sestrinstvu (<https://fzsri.uniri.hr/studiji/diplomski-sveucilisni-studiji/sestrinstvo-menadzment-u-sestrinstvu/>), pristupljeno 06. 03. 2023.)

NAZIV KOLEGIJA	NOSITELJ	SURADNICI	OBAVEZAN	IZBORNI
Mikropoduzetništvo u zdravstvu	Izv. prof. dr. sc. Tatjana Kehler, dr. med.	Kristijan Zulle, mag. physioth.	+	
Etika sestrinstva u teoriji i praksi	Doc. dr. sc. Igor Eterović, phil.		+	
Pristup osobama s invaliditetom	Doc. dr. sc. Sandra Bošković, bacc.med.techn., prof. reh.		+	
Javnozdravstvene intervencije	Izv. prof. dr. sc. Elizabeta Dadić- Hero, dr. med.		+	
Znanost i društvo	Prof. dr. sc. Amir Muzur, dr. med.		+	
Menadžment u zdravstvu	Doc. dr. sc. Luka Vončina, dr. med.		+	
Nacrt diplomskog rada	Prof. dr. sc. Amir Muzur, dr. med.	Helena Štrucelj, dipl. psih.	+	
Medicinska informatika	Prof. dr. sc. Gordana Brumini, prof. fizike i kemije		+	
Napredna statistika u biomedicini i zdravstvu	Doc. dr. sc. Vanja Pupovac, prof. filoz. i inf.		+	
Suvremene teme iz psihologije	Izv. prof. dr. sc. Ksenija Baždarić, dipl. psih.-prof		+	
Pedagoški aspekti edukacije	Prof. dr. sc. Jasminka Zloković, dipl.prof.pedag.		+	
Didaktika	Prof. dr. sc. Anita Zovko, Profesor pedagogije i andragogije		+	
Umijeće medicinske nastave	Prof. dr. sc. Daniela Malnar, dr. med.		+	

Profesionalni identitet u sestrinstvu	Doc. dr. sc. Sandra Bošković, bacc. med. techn., prof. reh			+
Podrška obitelji u razvoju djece	Doc. dr. sc. Sandra Bošković, bacc. med. techn., prof. reh			+
Osnove praktične ekonomije i poduzetništva za neekonomiste	Prof. dr. sc. Amir Muzur, dr. med.			+
Dijetetičke metode i pravilna prehrana	Izv.prof.dr.sc. Gordana Čanadi Jurešić, dipl. ing.			+
Wellness-preventivna medicina	Izv.prof.dr.sc. Tatjana Kehler, dr. med.	Kristijan Zulle, mag. physioth.		+
Zdravstveni sustavi u praksi	Doc. dr. sc. Agneza Aleksijević, mag. med. techn.		+	
Infekcije povezane sa zdravstvenom skrbi	Prof. dr. sc. Maja Abram, dr. med.		+	
Upravljanje rizicima u zdravstvu	Prof. dr. sc. Vladimir Mićović, dr. med.	Dobrica Rončević, dr. med.	+	
Kontrola kvalitete u zdravstvu	Prof. dr. sc. Davor Štimac, dr. med.		+	
Farmakoepidemiologija i farmakoekonomika	Doc. dr. sc. Luka Vončina, dr. med.		+	
Transfuzijska medicina	Prof. dr. sc. Sanja Balen, dr. med.		+	
Rad Nastavnog zavoda za javno zdravstvo	Prof. dr. sc. Vladimir Mićović, dr. med.		+	
Specifičnosti organizacije rada u specijalnim bolnicama	Doc.dr.sc. Silvije Šegulja, dr. med.		+	
Ekonomski i pravni aspekti organizacije rada u KBC-u	Prof. dr. sc. Renata Dobrila Dintinjana, dr. med.		+	
Koordinacija i supervizija zdravstvene njege	Doc.dr.sc. Sandra Bošković, bacc. med. techn., prof. reh.		+	
Praktikum iz rada s obitelji	Doc.dr.sc. Sandra Bošković, bacc. med. techn., prof. reh.			+
Medicinske usluge na slobodnom tržištu	Doc.dr.sc. Silvije Šegulja, dr. med.			+
Zaštita mentalnog zdravlja kod specifičnih bolesnika	Doc.dr.sc. Sandra Bošković, bacc. med. techn., prof. reh.	Sanja Juretić, mag. med. techn.		+

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, diplomski sveučilišni studij sestrinstva
 (https://www.fdmz.hr/images/diplomski-sveucilisni-studij-sestrinstva/2022/ip_diplsesos_20222023.pdf, pristupljeno 22. 02. 2023.)

NAZIV KOLEGIJA	NOSITELJ	SURADNICI	OBAVEZAN	IZBORNI
Teorija zdravstvene njege	Doc. dr. sc. Štefica Mikšić, mag. med. techn.	Jasenka Vujanić, mag. med. techn Željko Mudri, mag. med. techn.	+	
Psihologija sestrinstva 1	doc. dr. sc. Ivana Barać, mag. med. techn.		+	
Psihologija sestrinstva 2	doc. dr. sc. Ivana Barać, mag. med. techn.		+	
Psihologija sestrinstva 3	doc. dr. sc. Ivana Barać, mag. med. techn.		+	
Teorija kurikuluma	izv. prof. dr. sc. Martina Smolić, dr. med.	Tamara Alebić, mag. philol. croat.	+	
Pedagogija	prof. dr. sc. Vera Cesar, mag. biol.	izv. prof. dr. sc. Robert Lovrić, mag. med. techn. Emanuela Ham, bacc. philo.	+	
Didaktika	prof. dr. sc. Vera Cesar, mag. biol.	izv. prof. dr. sc. Robert Lovrić, mag. med. techn. Emanuela Ham, bacc. philo.	+	
Metodika nastave zdravstvene njege	Doc. dr. sc. Robert Lovrić, mag. med. techn.		+	
Istraživanje i metodologija istraživanja	Doc. dr. sc. Dario Galić, mag. paed.	Josip Jakab, mag. ing. el. Matej Šapina	+	
Cjeloživotno obrazovanje	prof. dr. sc. Svjetlana Marić, prof. biol. kem.		+	
Ekonomika u zdravstvu 1	Izv. prof. dr. sc. Ivan Miloloža, dipl. oec.	prof. dr. sc. Stjepan Rudan , dipl. oec. Antun Bajan, mag. med. techn. Sanja Pešić, univ. spec. oec.	+	
Kvaliteta rada u sestrinstvu	Doc. dr. sc. Robert Lovrić, mag. med. techn.	Antun Bajan, mag. med. techn.	+	
Ekonomika u zdravstvu 2	Doc. dr. sc. Stjepan Rudan, dipl. oec.	Antun Bajan, mag. med. techn.	+	
Priprema postera ili oralne	Izv. prof. dr. sc. Martina Smolić, dr. med.	Lucija Kuna, mag. biol. Vjera Ninčević, dr. med	+	
Gerontološka zdravstvena njega i gerontologija	Doc. dr. sc. Štefica Mikšić mag. med. techn.	Jadranka Plužarić, bacc. med. techn. Željko Mudri, mag. med. techn		+
Medicinska genetika	Doc. dr. sc. Ivana Škrlec, dipl.ing. mol. biologije			+
Priprema članka za objavu u znanstvenostručnom časopisu	Doc. dr. sc. Robert Lovrić, mag. med. techn.	doc. dr. sc. Štefica Mikšić, mag. med. techn. Anamaria Tomić, mag. log.		+
Metodički praktikum	Doc. dr. sc. Robert Lovrić, mag. med. techn.	Jasenka Vujanić, mag. med. techn. Željko Mudri, mag. med. techn.	+	
Duhovna skrb u sestrinstvu	Doc. dr. sc. Štefica Mikšić mag. med. techn.	Željko Mudri, , mag.med.techn		+

Organizacija palijativne zdravstvene skrbi	Doc. dr. sc. Štefica Mikšić mag. med. techn.	Brankica Juranić, mag. med. techn. Helena Johum, mag. med. tech		+
Na znanstvenim dokazima u praksi osnovana zdravstvena njega	Doc. dr. sc. Ivana Barać, mag. med. techn.		+	
Primarna i sekundarna prevencija raka dojke	Doc.dr.sc. Kristina Bojanić, dr. med.			+
Globalizacija i zdravlje	Izv.prof.dr.sc. Stjepan Rudan, dipl. oec.	Dubravka Holik, dr. med.		+
klinička bioetika	doc. dr. sc. Štefica Mikšić mag. med. techn	Željko Mudri, mag. med. techn.		+
Onkološka zdravstvena njega i onkologija	doc. dr. sc. Štefica Mikšić mag. med. techn	Silvana Piškorjanac, mag. med. techn.		+
Personalizirana medicina	prof.dr.sc.Dragan Primorac, dr. med. prof. dr.sc.Martina Smolić, dr. med.	Lucija Kuna, mag. biol.	+	

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod; diplomski sveučilišni studij sestrinstva (https://www.fdmz.hr/images/diplomski-sveucilisni-studij-sestrinstva/2022/ip_diplsessb_20222023.pdf, pristupljeno 18. 02. 2023.)

NAZIV KOLEGIJA	NOSITELJ	SURADNICI	OBAVEZAN	IZBORNI
Teorija zdravstvene njege	Doc. dr. sc. Štefica Mikšić mag. med. techn	Željka Dujmić, mag. med. techn., predavač Jasenska Vujanić, mag. med. techn., predavač	+	
Psihologija sestrinstva 1	doc. dr. sc. Ivana Barać, mag. med. techn.		+	
Psihologija sestrinstva 2	doc. dr. sc. Ivana Barać, mag. med. techn.		+	
Psihologija sestrinstva 3	doc. dr. sc. Ivana Barać, mag. med. techn.	Domagoj Roguljić, mag.psih.	+	
Teorija kurikuluma	izv. prof. dr. sc. Martina Smolić, dr. med.	Maja Koporčić, mag. prim. educ	+	
Pedagogija	prof. dr. sc. Vera Cesar, mag. biol.	Maja Koporčić, mag. prim. educ.	+	
Didaktika	prof. dr. sc. Vera Cesar, mag. biol.	Maja Koporčić, mag. prim. educ.	+	
Metodika nastave zdravstvene njege	Doc. dr. sc. Robert Lovrić, mag. med. techn.	Željko Mudri, mag.med.techn.	+	
Istraživanje i metodologija istraživanja	Doc. dr. sc. Dario Galić, mag. paed.	Josip Jakab, mag. ing. el., predavač	+	

Cjeloživotno obrazovanje	izv. prof. dr. sc. Blaženka Miškić, dr. med.		+	
Ekonomika u zdravstvu 1	Izv. prof. dr. sc. Ivan Miloloža, dipl. oec.	prof. dr. sc. Davorin Đanić, dr. med. Antun Bajan, mag. med. techn., asistent	+	
Kvaliteta rada u sestriinstvu	Doc. dr. sc. Robert Lovrić, mag. med. techn.	Antun Bajan, mag. med. techn.	+	
Ekonomika u zdravstvu 2	Doc. dr. sc. Stjepan Rudan, dipl. oec.	dr. sc. Dubravka Holik, dr. med. Antun Bajan, mag. med. techn., asistent	+	
Priprema postera ili oralne	izv. prof. dr. sc. Blaženka Miškić, dr. med.	doc. dr. sc. Vesna Čosić, dr. med. Željka Dujmić, mag. med. techn.	+	
Gerontološka zdravstvena njega i gerontologija	Doc. dr. sc. Štefica Mikšić mag. med. techn.	Jadranka Plužarić, bacc. med. techn. Marijan Bašić, mag. med. techn. Dalibor Ivanešić, mag. med. techn.		+
Priprema članka za objavu u znanstvenostručnom časopisu	Doc. dr. sc. Robert Lovrić, mag. med. techn.			+
Metodički praktikum	izv. prof. dr. sc. Robert Lovrić, mag. med. techn.	Jasenska Vujanić, mag. med. techn. Željka Dujmić, mag. med. techn.	+	
Duhovna skrb u sestriinstvu	Doc. dr. sc. Štefica Mikšić mag. med. techn.	Željko Mudri, mag. med. techn.		+
Organizacija palijativne zdravstvene skrbi	Doc. dr. sc. Štefica Mikšić mag. med. techn.	Marijan Bašić, mag. med. techn. Brankica Juranić, mag. med. techn. Željko Mudri, mag. med. techn.		+
Na znanstvenim dokazima u praksi osnovana zdravstvena njega	Doc. dr. sc. Ivana Barać, mag. med. techn.		+	
Globalizacija i zdravlje	Izv. prof. dr. sc. Stjepan Rudan, dipl. oec.	Dubravka Holik, dr. med. izv. prof. dr. sc. Andrea Milostić Srb, mag. biol.		+
Promocija zdravlja	doc. dr. sc. Vesna Čosić, dr. med.	Željka Dujmić, mag. med. techn. Željka Stojkov, mag. med. techn. Barica Stanić, mag. med. techn. Ljiljana Medved, prof. bio. et chem.		+
Rehabilitacija u zajednici	doc. dr. sc. Štefica Mikšić, mag. med. techn.	Blaženka Kljajić Bukvić, dr. med. Katarina Jerković Gavran, mag. med. techn.		+
Personalizirana medicina	prof. dr. sc. Dragan Primorac, dr. med.	izv. prof. dr. sc. Martina Smolić, dr. med. Lucija Kuna, mag. biolog. Vjera Ninčević, dr. med.		+

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja; diplomski sveučilišni studij sestrinstva (https://www.fdmz.hr/images/diplomski-sveucilisni-studij-sestrinstva/2022/ip_diplsessvn_20222023.pdf, pristupljeno 15. 02. 2023.)

NAZIV KOLEGIJA	NOSITELJ	SURADNICI	OBAVEZAN	IZBORNI
Teorija zdravstvene njege	Doc. dr. sc. Štefica Mikšić mag. med. techn.	Jasenka Vujanić, mag. med. techn. Željko Mudri, mag. med. techn.	+	
Psihologija sestrinstva 1	doc. dr. sc. Branka Restek Petrović, dr. med.	doc. dr. sc. Vladimir Grošić, dr. med. Majda Grah, dr. med. Irena Pavlović, mag. med. techn., grupni terapeut. Ena Ivezić, mag. psych. Henrik Matić, mag. med. techn., grupni terapeut.	+	
Psihologija sestrinstva 2	doc. dr. sc. Branka Restek Petrović, dr. med.	doc. dr. sc. Vladimir Grošić, dr. med. dr. sc. Sandra Kocijan Lovko, dr. med. Majda Grah, dr. med. Irena Pavlović, mag. med. techn., grupni terapeut. Ena Ivezić, mag. psych.	+	
Psihologija sestrinstva 3	doc. dr. sc. Branka Restek Petrović, dr. med.	doc. dr. sc. Vladimir Grošić, dr. med. Sandra Kocijan Lovko, dr. med. Majda Grah, dr. med. Irena Pavlović, mag. med. techn., grupni terapeut. Ena Ivezić, mag. psych.	+	
Teorija kurikuluma	doc. dr. sc. Rajko Fureš, dr. med.	Maja Koporčić, mag. prim. educ. Vilmica Kapac, mag. paed. Bojana Kranjčec, mag. med. biochem.	+	
Pedagogija	prof. dr. sc. Vera Cesar, mag. biol.	Maja Koporčić, mag. prim. educ. Vilmica Kapac, mag. paed.	+	
Didaktika	prof. dr. sc. Vera Cesar, mag. biol.	Maja Koporčić, mag. prim. educ. Vilmica Kapac, mag. paed.	+	
Metodika nastave zdravstvene njege	Doc. dr. sc. Robert Lovrić, mag. med. techn.	Vilmica Kapac, mag. paed. Jasenka Vujanić, mag. med. techn.	+	
Istraživanje i metodologija istraživanja	izv. prof. dr. sc. Igor Filipčić, dr. med.	doc. dr. sc. Ivana Škrlec, dipl.ing. mol.biologije Ivona Šimunović Filipčić, dr. med. Petra Folnegović Grošić, dr. med. Natko Gereš, dr. med.	+	
Cjeloživotno obrazovanje	doc. dr. sc. Sandra Vuk Pisk, dr. med.	Sandra Coha, mag. med. techn.	+	
Ekonomika u zdravstvu 1	Izv. prof. dr. sc. Ivan Miloloža, dipl.oec.	Sanja Pešić, univ. spec. oec. Antun Bajan, mag. med. techn.	+	
Kvaliteta rada u sestrinstvu	izv. prof. dr. sc. Igor Filipčić, dr. med.	doc. dr. sc. Vladimir Grošić, dr. med. Natko Gereš, dr. med. Sandra Coha, mag. med. techn. Cecilija Rotim, mag. med. techn.	+	

Ekonomika u zdravstvu 2	prof. dr. sc. Sanja Balen, dr. med.	Kristina Bosak, mag. med. techn.	+	
Priprema postera ili oralne	doc. dr. sc. Rajko Fureš, dr. med.	Kristina Bosak, mag. med. techn. Ivona Šimunović Filipčić, dr. med.	+	
Gerontološka zdravstvena njega i gerontologija	doc. dr. sc. Sandra Vuk Pisk, dr. med.	izv. prof. dr. sc. Igor Filipčić Sandra Coha, mag. med. techn. Kristina Bosak, mag. med. techn Martina Matak, mag. med. techn.		+
Priprema članka za objavu u znanstvenostručnom časopisu	izv. prof. dr. sc. Igor Filipčić, dr. med.	Ivona Šimunović Filipčić, dr. med. Kristina Bosak, mag. med. techn.		+
Metodički praktikum	izv. prof. dr. sc. Robert Lovrić, mag. med. techn.	Jasenka Vujanić, mag. med. techn. Vilmica Kapac, mag. paed. Željko Mudri, mag. med. techn.	+	
Organizacija palijativne zdravstvene skrbi	doc. dr. sc. Sandra Vuk Pisk, dr. med.	Paola Presečki, dr. med. Sandra Coha, mag. med. techn. Martina Matak, mag. med. techn. Robert Canjuga mag. med. techn.		+
Na znanstvenim dokazima u praksi osnovana zdravstvena njega	Doc. dr. sc. Ivana Barać, mag. med. techn.	Cecilija Rotim, mag. med. techn.	+	
Intrahospitalne infekcije	doc. dr. sc. Jasminka Talapko, dipl. ing.	Sandra Coha, mag. med. techn.		+
Upravljanje znanjem u zdravstvu	izv. prof. dr. sc. Dragan Schwarz, dr. med.	izv. prof. dr. sc. Stjepan Rudan, dipl. oec. prof. dr. sc. Biljana Kuzmanović Elajber, dr. med. Iva Bušić, dr. med. izv. prof. dr. sc. Damir Bosnar, dr. med. izv. prof. dr. sc. Mirjana Bjeloš, dr. med.		+
Mentalno zdravlje	doc. dr. sc. Vladimir Grošić, dr. med.	Ivona Šimunović Filipčić, dr. med. Petra Grošić, dr. med. Sandra Coha, mag. med. techn. Martina Matak, mag. med. techn.		+
Rehabilitacija u zajednici	doc. dr. sc. Branka Restek Petrović, dr. med.	Izv. prof. dr. sc. Igor Filipčić, dr. med. Doc. dr. sc. Vladimir Grošić, dr. med Sandra Kocijan Lovko, dr. med. Majda Grah, dr. med. Mirela Čelić Ružić, dr. med. Irena Pavlović, mag. med. techn., grupni terapeut. Ena Ivezić, mag. psych. Martina Matak, mag. med. techn.		+
Transkranijalna magnetska stimulacija i inovativne metode liječenja	izv. prof. dr. sc. Igor Filipčić, dr. med.	Ivona Šimunović Filipčić, dr. med. Kristina Bosak, mag. med. techn		+

Sveučilište u Zagrebu, Diplomski sveučilišni studij sestrinstva
 ([https://mef.unizg.hr/studiji/diplomski/diplomski/#Sestrinstvo\(130\)#nastavni-plan-i-program#1-godina](https://mef.unizg.hr/studiji/diplomski/diplomski/#Sestrinstvo(130)#nastavni-plan-i-program#1-godina), pristupljeno 12. 02. 2023.)

NAZIV KOLEGIJA	NOSITELJ	SURADNICI	OBAVEZAN	IZBORNI
Znanost, filozofija i teorija sestrinstva	prof. dr. sc. Ana Borovečki, dr. med. izv. prof. dr. sc. Ivana Božičević, dr. med.	prof. dr. sc. Stjepan Orešković, prof. Damjan Abou Aldan, mag. med. techn. izv. prof. dr. sc. Tea Vukušić Rukavina, dr. med. prof. dr. sc. Jasminka Despot Lučanin, prof. psih. Sanda Franković, mag.soc, bacc. med. techn. izv. prof. dr. sc. Suzana Vuletić, mag. theo. prof. dr. sc. Hrvoje Jurić, mag. phil Dr. sc. Marijana Ljubić, mag. iur. Marko Marelić, mag. soc.	+	
Istraživanja i istraživačke metode	izv. prof. dr. sc. Robert Likić, dr. med.	doc. dr. sc. Mario Šekerija, dr. med. Svetlana Nogić Ciprijan, bacc.med. techn. Sanda Franković, mag.soc, bacc. med. techn. dr. sc. Ksenija Makar-Aušperger, dr. med. prof. dr. sc. Dunja Rogić, spec. med. biokemije dr. sc. Višnja Pranjić, bacc. Med. Techn., mag. Log. Dr. sc. Ines Baotić, dr. med. Doc. dr. sc. Matea Radačić Aumiler, dr. med. izv. prof. dr. sc. Sanja Musić Milanović, dr. med. Prof.dr.sc. Melita Šalković Petrišić, dr. med.	+	
Promocija zdravlja i primarna zdravstvena zaštita	doc. dr. sc. Marjeta Majer, dr. med.	doc. dr. sc. Miroslav Hanževački, dr. med. izv. prof. dr. sc. Sanja Musić Milanović, dr. med. izv. prof. dr. sc. Ivana Božičević, dr. med. izv. prof. dr. sc. Aleksandar Džakula, dr. med. prof. dr. sc. Aida Mujkić-Klarić, dr. med. prof. dr. sc. Nataša Antoljak, dr. med. izv. prof. dr. sc. Venija Cerovečki Nekić, dr. med. izv. prof. dr. sc. Milan Milošević, dr. med. doc. dr. sc. Vera Musil, dr. med. prof. dr. sc. Danijela Štimac Grbić, dr. med. izv. prof. dr. sc. Tea Vukušić Rukavina, dr. med. izv. prof. dr. sc. Goranka Petriček doc. dr. sc. Hana Brborović, dr. med. prof. dr. sc. Iskra Alexandra Nola, dipl.biol., univ.mag.admin.sanit izv. prof. dr. sc. Neda Pjevač, dr. med.	+	
Teorija odgoja i obrazovanja	izv. prof. dr. sc. Ognjen Brborović, dr. med.	Božica Jurinec, mag. med. techn. doc. dr. sc. Hana Brborović, dr. med. Marija Kadović, mag. med. techn. izv. prof. dr. sc. Tea Vukušić Rukavina, dr. med. izv. prof. dr. sc. Aleksandar Džakula, dr. med.	+	

Osiguranje kvalitete rada u sestrinstvu	izv. prof. dr. sc. Zrinka Bošnjak, dr. med.	dr. sc. Ksenija Makar-Aušperger, dr. med. prof. dr. sc. Ana Budimir, dr. med. dr. sc. Zlatko Fiolčić, dr. med. doc. Dr. sc. Ivica Matić, mag. med. techn. prof. dr. sc. Ratko Magjarević, mag. ing. eit. izv. prof. dr. sc. Zlata Ožvačić Adžić, dr. med. dr. sc. Mirjana Fuček, spec. med. biokemije doc. dr. sc. Branka Golubić Čepulić, dr. med. Brankica Rimac, mag. med. techn. Ana Ljubas, mag. med. techn.	+	
Psihologija sestrinstva	prof. dr. sc. Neven Henigsberg, dr. med.	dr. sc. Danijela Žakić-Milas, spec. kl. psih. mr. spec. Iva Žegura, klin. psih. Maria Radoš, bacc. med. techn. Petra Kalember, dr. med. Branka Bartolić Spajić, mag. psych. Izv.prof.dr.sc. Petrana Brečić, dr. med.	+	
Primjena istraživanja u sestrinstvu	izv. prof. dr. sc. Slavica Sović, dr. med. Prof.dr.sc. Mirjana Kujundžić-Tiljak, dr. med.	Marinka Šimunović Gašpar, mag. med. techn. prof. dr. sc. Zdenko Sonicki, dr. med. izv. prof. dr. sc. Hrvoje Tiljak Martina Čuljak, dipl. bibl. prof. dr. sc. Pero Hrabač, dr. med. dr. sc. Andrija Štajduhar, mag. rač.	+	
Informatika u sestrinstvu	izv. prof. dr. sc. Kristina Fišter, dr. med.	Snježana Gačina, dipl. med. techn. dr. sc. Ivan Pristaš, dr. med. dr.sc. Danko Relić, dr. med. Ana Ljubas, mag.med.techn. Željka Kuljak, mag. med .techn. dr. sc. Pero Hrabač, dr. med. dr. sc. Vesna Bratić, mag. med.techn. Slađana Režić, mag. med. techn. Ivana Gojević, mag. med. techn.	+	
Objavljivanje članaka u indeksiranim časopisima	Doc.dr.sc. Vera Musil, dr. med.	Doc.dr.sc. Marjeta Majer, izv. prof. dr. sc. Slavica Sović, dr. med. Martina Čuljak, dipl. knjižničar Lovela Machala Poplašen, dipl. knjižničar Izv.prof.dr.sc. Ivana Božičević, dr. med.		+
Sustav zdravstvene zaštite s poslovanjem u zdravstvenim ustanovama	prof. dr. sc. Danijela Štimac, dr. med.	izv. prof. dr.sc. Aleksandar Džakula, dr. med. izv. prof. dr.sc. Tea Vukušić Rukavina, dr. med. doc.dr.sc.Ana Ivičević Uhernik, dr. med.		+
Okoliš i zdravlje	izv. prof. dr. sc. Jasna Pucarín-Cvetković, dipl. ing. prehrambene tehnologije Prof.dr.sc. Iskra Alexandra Nola, dipl.biol., univ.mag.admin.sanit.	Ksenija Vitale, dipl. ing. biotehnologije		+

Sestrinstvo u zaštiti zdravlja na radu i profesionalne bolesti	Doc.dr.sc. Hana Brborović, dr. med.	izv. prof. dr. sc. Milan Milošević, dr. med. doc. dr. sc. Snježana Kaštelan, dr. med. izv. prof. dr. sc. Jasna Pucarín-Cvetković, dipl. ing. prehrambene tehnologije Roko Žaja, dr.med doc. dr. sc. Krunoslav Capak, dr. med. Irena Danyi Holetić, dr. med. Prim. Dr. sc. Marija Bubaš, dr. med. Elvira Tahiri, mag. med. techn. dr. sc. Bojana Knežević, dr. med. Doc. dr. sc. Nataša Janev Holcer, dipl. ing. biol. Dr. sc. Šime Manola, dr. med.		+
Socijalna skrb i zdravlje	prof. dr. sc. Danijela Štimac, dr. med.	Teodora Not, V. bacc.med techn. prof. defektologije. Ada Filipaj, dipl. soc. radnik		+
Mentalna higijena i psihosomatska medicina	prof. dr. sc. Rudolf Gregurek, dr. med. prof. dr. sc. Slađana Štrkalj- Ivezić, dr. med.	prof. dr. sc. Darko Marčinko, dr. med. izv. prof. dr. sc. Zorana Kušević, dr. med. izv. prof. dr. sc. Ivan Begovac, dr. med. prof. dr. sc. Alma Mihaljević-Peješ, dr. med. prof. dr. sc. Dražen Begić, dr. med. izv. prof. dr. sc. Marina Šagud, dr. med. doc. dr. sc. Vedran Bilić, dr. med. Zoran Bradaš, mag. Med. Techn. Sanja Martić-Biočina, dr. med. Senka Repovečki, mag. med. techn. Zdenka Aurer, mag. med. techn.		+
Gerijatrija i gerontologija u sestinstvu i palijativna skrb	doc. dr. sc. Miroslav Hanževački, dr. med.	izv. prof. dr. sc. Zlata Ožvačić Adžić, dr. med. izv. prof. dr. sc. Venija Cerovečki Nekić, dr. med. doc. dr.sc. Zoran Lončar, dr. med. doc. dr. sc. Valerija Bralić Lang, dr. med. Izv.prof.dr.sc. Goranka Petriček, dr. med. doc. dr. sc. Spomenka Tomek-Roksandić, dr. med. Ana Kotarski, dr. med. Danijela- Lana Domitrović, pred., mag. med. techn. Ana Ljubas, mag. med. techn. Marica Lukić, pred., dipl. med. techn. Mirela Žigolić Blažević, mag. med. techn. izv. prof. dr. sc. Branko Kolarić, dr. med. Dalma Sajko, mag. med. techn.		+
Farmakoterapija	Izv.prof.dr.sc. Robert Likić, dr. med.	Izv.prof.dr.sc. Iveta Merčep, dr. med. Prim.dr.sc.Ksenija Aušperger Makar, dr.med. Prim.dr.sc. Viktorija Erdeljić Turk, dr. med. Doc.dr.sc. Matea Radačić Aumiler, dr.med. Ivana Čegec, dr. med. Iva Kraljičković, dr.med		+
Bolničke infekcije	izv. prof. dr.sc Ana Budimir, dr. med.	Marija Čulo, mag. med. techn. Izv. prof. dr. sc Zrinka Bošnjak, dr. med. Izv. Prof. dr. sc. Rok Čivljak, dr. med. Anđa Novokmet, mag. med. techn. Prof. dr.sc. Amarela Lukić Grlić, dr. med. Prof. dr. sc. Sunčanica Ljubin Sternak, dr. med.		+
Ergonomija u medicini rada	izv.prof.dr.sc. Milan Milošević, dr. med.	doc. dr. sc. Hana Brborović, dr. med. doc. dr. sc. Bojana Knežević, dr. med. Munko Tatjana, mag. med. techn. Dr. sc. Biljana Kurtović, mag. med. techn. Mašina Tonći, mag. cin. Roko Žaja, dr.med Doc.dr.sc. Snježana Kaštelan, dr. med.		+

Metodologija istraživanja i vrednovanje zdravstvenih intervencija	izv.prof.dr.sc. Sanja Musić Milanović, dr. med.	prof.dr.sc. Nataša Antoljak, dr. med. Cecilija Rotim, mag. med. techn. doc.dr.sc. Mario Šekerija, dr. med. dr.sc. Ljiljana Muslić, prof. psih. Maja Lang Morović, prof. reh. Helena Križan, mag. paed. soc		+
Rehabilitacija	izv. prof. dr. sc. Nadica Laktašić Žerjavić, dr. med.	prof. dr. sc. Rudolf Gregurek, dr. med. izv. prof. dr. sc. Porin Perić, dr. med. Iva Žagar, dr. med. Kristina Kovač Durmiš, dr. med. prof. dr. sc. Simeon Grazio, dr. med. dr. sc. Frane Grubišić, dr. med. dr. sc. Tamara Vukić, dr. med. prof. dr. sc. Jasminka Despot Lučanin, prof. psih. doc. dr. sc. Dubravka Šimunović prof. rehabilitator, psihoterapeut Brankica Rimac, magistra sestrinstva, FRCN dr. sc. Vedrana Mužić Radović, dr. med. Nikolino Žura, magistar fizioterapije		+
Međunarodni seminari, tečajevi ili škole-sudjelovanje	izv. prof. dr. sc. Lana Škratić			+

Sveučilište u Splitu, diplomski sveučilišni studij sestrinstva
(http://ozs.unist.hr/hr/?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile.download&catid=123&id=2246&Itemid=10000000000, pristupljeno 08. 03. 2023.)

NAZIV KOLEGIJA	NOSITELJ	SURADNICI	OBAVEZAN	IZBORNİ
Zdravstveno pravo	Prof. dr. sc. Jozo Čizmić, dipl. iur.	Doc. dr. sc. Nina Mišić Radanović, mag. iur.	+	
Etika u zdravstvu	Doc. dr. sc. Ana Ćurković, mag. Soc.	Doc. dr. sc. Ana Jeličić, mag. phil.	+	
Pravo pacijenta	Prof. dr. sc. Jozo Čizmić, dipl. iur.	Doc. dr. sc. Nina Mišić Radanović, mag. iur.	+	
Sustavi zdravstvenog osiguranja	Prof. dr. sc. Mirko Klarić, dipl. iur.	Doc. dr. sc. Nada Tomasović Mrčela, dr. med.	+	
Informacijski sustavi u zdravstvu	Prof. dr. sc. Ana Jerončić, dipl. ing.	Mr. sc. Renato-Zdenko Jerončić, dipl. oec.	+	
Upravljanje ljudskim resursima	Prof. dr. sc. Dejan Kružić, dipl. oec.	Dr. sc. Ana Juras, dipl. oec. Dr. sc. Ante Mihanović, dipl. ing. građ.	+	
Upravljanje u zdravstvu	Prof. dr. sc. Dejan Kružić, dipl. oec.	Dr. sc. Ana Juras, dipl. oec. Dr. sc. Ante Mihanović, dipl. ing. građ.	+	
Ekonomika u zdravstvu	Prof. dr. sc. Željko Mrnjavac, dipl. oec. Izv. prof. dr. sc. Lana Kordić, dipl. oec.		+	
Kontrola kvalitete u zdravstvu	Izv. prof. dr. sc. Ante Obad, dr. med.	Doc. dr. sc. Nada Tomasović Mrčela, dr. med.	+	

Pedagogija	izv. prof. dr. sc. Tonča Jukić, philol.		+	
Didaktika i metodika nastave	izv. prof. dr. sc. Tonča Jukić, philol.		+	
Statistika u zdravstvu	doc. dr. sc. Antonela Matana, mag. math.		+	
Znanstveno-istraživački rad	Prof. dr. sc. Davora Sutlović, dipl.ing.		+	
Teorija zdravstvene njege	Prof. dr. sc. Vjekoslav Krželj, dr. med.	Ante Buljubašić, mag. med. techn.	+	
Zdravstvena njega	Prof. dr. sc. Vjekoslav Krželj, dr. med.	Ante Buljubašić, mag. med. techn.	+	
Dijetetika	Izv. prof. dr. sc. Anamarija Jurčev Savičević, dr. med.	Doc. dr. sc. Željka Karin, dr. med. Izv. prof. dr. sc. Ivana Kolčić, dr. med. Doc. dr. sc. Zlatka Knezović, dipl. ing. Doc. dr. sc. Ivana Marasović Šušnjara, dr. med. Doc. dr. sc. Anita Rakić, dipl. ing.	+	
Klinička njega u hitnim stanjima	Doc. dr. sc. Mihajlo Lojpur, dr. med.	Doc.dr.sc. Slavica Dajak, dr. med.	+	
Kontrola i prevencija infekcija	Izv. prof. dr. sc. Anamarija Jurčev Savičević, dr. med.	Doc. dr. sc. Željka Karin, dr. med. Izv. prof. dr. sc. Ivana Kolčić, dr. med. Doc. dr. sc. Zlatka Knezović, dipl.ing. Doc. dr. sc. Ivana Marasović Šušnjara, dr. med. Doc. dr. sc. Anita Rakić, dipl. ing. Danica Tandara, dr. med. Milka Brzović, dr. med. Pero Rizvan, dr. med. Josipa Radas, dipl. ing.	+	
Klinička farmakologija	Doc. dr. sc. Arnes Rešić, dr. med.	izv. prof. dr. sc. Ivana Mudnić, dr. med. dr. sc. Diana Jurić, mag. pharm.	+	
Komunikacija i kliničke procjene	Izv. prof. dr. sc. Vesna Antičević, psych.	izv.prof. dr. sc. Slavica Kozina, prof. psych. doc. dr. sc. Varja Đogaš, dr. med.	+	
Klinička praksa utemeljena na dokazima	Doc. dr. sc. Mihajlo Lojpur, dr. med.	Rahela Orlandini, mag. med. techn., viši predavač prof. dr. sc. Vjekoslav Krželj, dr. med. Ana Šarić, dr. med. doc. dr. sc. Irena Bralić, dr. med.	+	
Klinička njega internističkih bolesnika utemeljena na dokazima	Doc. dr. sc. Višnja Kokić Maleš, dr. med.			+
Klinička njega kirurških bolesnika utemeljena na dokazima	Prof. dr. sc. Zdravko Perko, dr. med.			+
Klinička njega pedijatrijskih bolesnika utemeljena na dokazima	Prof. dr. sc. Vjekoslav Krželj, dr. med.			+

Klinička njega psihijatrijskih bolesnika utemeljena na dokazima	Izv. prof. dr. sc. Vesna Antičević, psych.			+
Gerijatrija i gerijatrijska zdravstvena njega utemeljena na dokazima	Doc.prim.dr.sc. Nada Tomasović Mrčela, dr.med.			+
Povijest i modeli sestrinstva	Prof. dr. sc. Vjekoslav Krželj, dr. med.	Matea Dolić, mag. med. techn.	+	
Promicanje zdravlja i prevencija bolesti	Izv. prof. dr. sc. Ingrid Tripković, dr. med.		+	
Osnovne laboratorijske pretrage	Doc. dr. sc. Leida Tandara, spec. med. biok.		+	

Hrvatsko katoličko sveučilište u Zagrebu, diplomski sveučilišni studij sestrinstva
(<https://unicath.hr/izvedbeni-planovi-22-23/odjel-za-sestrinstvo/>, pristupljeno 20. 02. 2023.)

NAZIV KOLEGIJA	NOSITELJ	SURADNICI	OBAVEZAN	IZBORNI
Holistički pristupi u palijativnoj skrbi	Lidija Fumić Dunkić, dr. med	Morana Brkljačić, dr. med. Renata Bermanec, ms Matija Rimac, dr. med.	+	
Teorije sestrinske etike i etičke dileme	Marta Čivljak, dr. med.	Suzana Vuletić, mag. theo. Anto Čartolovni, pred. Martina Vuk, mag. philol. Luka Poslon, dipl. philol.	+	
Kvantitativna paradigma istraživanja	Livia Puljak, dr. med.	Marin Čargo, mag. med. techn.	+	
Palijativna skrb s praktikumom	Lidija Fumić Dunkić, dr. med.	Ivan Šklebar, dr. med. Renata Bermanec, ms Jelena Bilić, mag. med. techn.	+	
Teološka antropologija	Valerija Kovač, pred.			+
Teološki aspekti umiranja i smrti	Ante Vučković, dipl. theo.	Odilon-Gbènoukpo Singbo, mag. theol.		+
Psihološke krizne intervencije	Marta Čivljak, dr. med.	Branka Aukst Margetić, dr. med. Vesna Mijoč mag. med. techn., Lea Skokandić, dipl. psych.		+
Sociologija tijela	Ivana Brstilo Lovrić, mag. soc.			+
Kvalitativna paradigma istraživanja	Livia Puljak, dr. med.	Dario Sambunjak, dr. med. Filipa Markotić, dr. med. Marin Čargo mag. med. techn.		+
Supervizija i kvaliteta u zdravstvu	Darko Ropac, dr. med.	Dalibor Čavić, ing. Kem., mag.oec.	+	
Pisanje stručnih i znanstvenih članaka	Livia Puljak, dr. med.	Marta Čivljak, dr. med. Mate Car, oec. Marin Čargo mag. med. techn.	+	
Palijativna skrb u neonatologiji i pedijatriji	Vanja Slijepčević Saftić, dr. med.	Renata Bermanec, ms	+	
Pedagoško umijeće u biomedicini	Marta Čivljak, dr. med.	Snježana Mališa, prof.paed.	+	
Liječenje boli	Ivan Šklebar, dr. med.	Livija Šakić, dr. med.	+	
Komunikacijske vještine u palijativnoj skrbi	Krunoslav Novak, mag. comm.	Matea Vidulić, mag. kom. Jelena Bilić, mag. med. tehn.		+

Statističke metode	Jadranka Božikov, mag. math.	Dalibor Čavić, ing. Kem., mag.oec.	+	
Integriranje duhovne skrbi u sestrinstvu	Anto Čartolovni, pred.			+
Intrahospitalne infekcije	Marica Miletić-Medved, dr. med.	Alemka Markotić, dr. med. Suzana Bukovski, dr. med.		+
Zdravstveno pravo	Tomislav Sokol, dipl.iur.			+
Rehabilitacija osoba starije životne dobi	Melita Uremović, dr. med.			+
Preventivna medicina i javno zdravstvo	Dinko Puntarić, dr. med.			+
Uloga sestre u prevenciji pušenja i suzbijanju pušenja duhana	Marta Čivljak, dr. med.			+
Cochrane metodologija sustavnih pregleda literature	Mate Car, oec.			+
Liječenje i skrb bolesnika s uznapredovalom Parkinsonovom bolesti	Petra Bago Rožanković, dr. med.			+
Mentorstvo u sestrinstvu	Ingrid Marton, dr. med.	Marija Gilja, mag. med. techn.		+
Sestrinska struka u doba tehnološko-biomedicinskog poboljšanja čovjeka	Odilon-Gbènoukpo Singbo, mag. theol.			+
Etička regulativa Europske komisije	Zvonimir Koporc, dipl. ing.			+
Osnove menadžmenta u sestrinstvu	Dinko Puntarić, dr. med.	Dalibor Čavić, ing. Kem., mag.oec.		+
Sigurnost bolesnika i upravljanje rizicima u zdravstvenoj skrbi	Ivan Šklebar, dr. med.			+
Humanizacija bolničkog liječenja djece	Mirjana Turkalj, dr. med.			+
Hrana i prehrana	Melita Uremović, dr. med.	Tina Milavić, nutricionist		+
Palijativna skrb bolesnika koji boluju od tumora na ORL odjelu	Petar Drviš, dr. med.			+

Sveučilište u Zadru, diplomski sveučilišni studij sestrinstva (<https://zdravstvo.unizd.hr/izvedbeni-plan-nastave/izvedbeni-plan-2022-2023>, pristupljeno 08. 03. 2023.)

NAZIV KOLEGIJA	NOSITELJ	SURADNICI	OBAVEZNI	IZBORNI
Etika u zdravstvenim istraživanjima i praksi	Izv. prof. prim. dr.sc. Tatjana Šimurina, dr. med.	Prof dr sc Boris Dželalija, dr. med. Izv. prof. prim. dr.sc. Tatjana Šimurina, dr. med. Doc dr Marija Ljubičić mag. med. techn	+	
Planiranje i upravljanje u sestrinstvu	Izv.prof.dr.sc. Robert Karlo, dr. med.	Dr.sc. Ivana Gusar, mag.med.techn. Ines Leto, mag.med.techn. Kristina Bačkov, mag.med.techn.	+	
Sestrinstvo u suvremenom zdravstvu	Doc.dr.sc. Nataša Skitarelić, dr. med.	Dr.sc. Ivana Gusar, mag. med. techn. Ines Leto, mag. med. techn. Kristina Bačkov, mag. med. techn.	+	
Zaštita zdravlja djece	Doc.dr.sc. Nataša Skitarelić, dr.med.	Prof.dr.sc. Neven Skitarelić, dr. med., Izv. prof.dr.sc.Robert Karlo, dr. med.	+	
Hitna stanja u kliničkoj medicini	Izv. prof. dr.sc. Tatjana Šimurina, dr. med.	Prof. dr.sc. Boris Dželalija, dr. med. Prof. dr.sc. Neven Skitarelić, dr. med. Izv. prof. dr.sc. Dražen Zekanović, dr. med. Izv. prof. dr.sc. Robert Karlo, dr. med. Izv.prof. dr. sc. Ivan Bačić, dr. med. Dr.sc. Klaudia Duka Glavor, dr. med. Doc.dr.sc. Ivo Klarin, dr. med. Nina Sulen, dr med		+
Onkologija	Prof. dr. sc. Neven Skitarelić, dr.med.	Izv.prof.dr.sc.Ivan Bačić, dr. med. Izv prof.dr.sc. Nataša Skitarelić, dr med. Doc.dr.sc.Ivo Klarin, dr. med. Doc.dr.sc Tomislav Sorić, dr. med. Luka Matak, dr.med		+
Upalne bolesti i febrilna stanja	Prof.dr.sc. Boris Dželalija, dr. med.	Dr.med. Vedrana Terkeš, dr. med.		+
Razvojna psihologija	Prof. dr. sc. Mira Klarin, prof. psych. Izv. prof. dr. sc. Ivana Macuka, prof. psych.			+
Gerijatrijska i palijativna skrb	Izv.prof.dr.sc. Suzana Konjevoda, dr. med.	Doc. dr. sc. Samir Čanović, dr. med. Doc. dr. sc. Marija Ljubičić mag. med. techn.	+	
Istraživanja i metode istraživanja	Izv prof dr sc Tatjana Šimurina, dr. med.	Izv.prof. dr.sc. Ivan Bačić, dr. med. Doc dr sc Nataša Skitarelić, dr. med. Dr sc Jakov Mihanović, dr. med.	+	
Metodika zdravstvene njege	Prof.dr.sc. Boris Dželalija, dr. med.	Dr.sc. Ivana Gusar, mag.med.techn. Sonja Šare, dipl.med.techn.	+	
Metodički praktikum	Prof.dr.sc. Marijana Matek Sarić, dipl. ing. Bioteh.	Dr.sc. Ivana Gusar, mag.med.techn. Sonja Šare, dipl.med.techn.	+	
Sestrinstvo u primarnoj zdravstvenoj zaštiti	Doc.dr.sc. Jasna Vučak, dr. med.		+	
Odabrana poglavlja iz dermatologije	izv.prof.dr. sc. Zrinjka Paštar, dr. med.		+	

Prehrana ljudi starije dobi	Prof.dr.sc. Marijana Matek Sarić, dipl. ing. bioteh		+	
Socijalna patologija	Mladen Mavar, dipl.psych.		+	
Osnove alergologije	Prof.dr.sc. Neven Skitarelić, prim.dr.med.	Doc.dr.sc. Nataša Skitarelić, dr.med.	+	
Kardiovaskularne bolesti: prevencija i posljedice	Izv.prof.dr.sc. Dražen Zekanović, dr. med.			
Promocija zdravlja i prevencija bolesti	Doc.dr.sc. Dario Nakić, dr. med.	Prof.dr.sc. Boris Dželalija, dr. med. Izv.prof.dr.sc. Marijana Matek Sarić, , dipl. ing. bioteh Doc.dr.sc. Nataša Skitarelić, dr. med. dr.sc. Jelena Vučak Lončar, dr. med. Doc.dr.sc. Petar Lozo, dr. med. Mira Stipčević, dr.med. Martina Morić Perić, dr.med., Kristina Bačkov mag.med.tech. Ines Leto mag.med.tech.		+
Cerebralne bolesti: prevencija i posljedice	Doc.dr.sc. Anamarija Mrđen, dr. med.			+
Infekcije povezane sa zdravstvenom skrbi	Prof.dr.sc.Boris Dželalija, dr. med.		+	+
Menadžment u zdravstvu	Izv. prof. dr. sc. Božena Krce Miočić, oec.	Doc. dr. sc. Tomislav Klarin, mag. oec.	+	
Sustav kvalitete u sestriinstvu	Doc.dr.sc. Ivan Bačić, dr. med.	Kristina Bačkov, mag.med.techn.	+	
Zdravlje i okoliš			+	
Poremećaji oka udruženi sa sistemskim bolestima				+
Odabrana poglavlja znanstveno istraživačkog rada				+
Razvojne promjene i učenje				+
Radnopravni odnosi u zdravstvu	doc. dr. sc. Marija Pijaca, iur.		+	

*Sveučilište Sjever, diplomski sveučilišni studij sestrinstva Menadžment u sestrinstvu
(<https://www.unin.hr/wp-content/uploads/Diplomski-studij-sestrinstvo.pdf>, pristupljeno 02. 03. 2023.)*

IME KOLEGIJA	NOSITELJ	SURADNICI	OBAVEZAN	IZBORNI
Mjerenje i procjena boli	izv.prof.dr.sc. Marijana Neuberg, mag. med. techn. izv.prof.dr.sc. Karlo Houra, dr. med.	doc.dr.sc. Iva Bačak Kocman, dr. med.	+	
Pristup osobama s invaliditetom	izv.prof.dr.sc. Hrvoje Hećimović, dr. med.	doc.dr.sc. Spomenka Kidemet Piskač, dr. med.	+	
Prava i obaveze u zdravstvenoj struci	doc.dr.sc. Ivana Živoder, dipl.med.tech. doc.dr.sc. Josip Pavan, dr. med.	Ljiljana Lujanac, mag. iur. doc.dr.sc. Ivan Čehok, prof. phil.	+	
Menadžment u zdravstvu	prof.dr.sc. Goran Kozina, oec.	doc.dr.sc. Ivana Martinčević, dipl. oec.	+	
Nacrt diplomskog rada	prof.dr.sc. Goran Kozina, oec. izv.prof.dr.sc. Rosana Ribić, dipl. ing. kemije		+	
Napredna statistika u biomedicini i zdravstvu	izv.prof.dr.sc. Tomislav Meštović, dr. med.	prof.dr.sc. Margaret Handley, dr. med. Mateja Križaj, mag. med. techn.	+	
Znanost i društvo	prof.dr.sc. Pero Lučin, dr. med.		+	
Medicinska informatika	doc.dr.sc. Ivo Dumić Čule, dr. med.	Rikardo Protrka, mag. inf., univ. spec. oec.	+	
Suvremene teme iz psihologije	prof.dr.sc. Andreja Brajša – Žganec, psych.	Marija Džida, mag. psych. Andreja Bogdan, univ.spec.psych.	+	
Pedagoški aspekti edukacije	prof.dr.sc. Jasminka Zloković, dipl.prof.pedag. doc.dr.sc. Adrijana Višnjić Jevtić, prof.		+	
Didaktika	doc.dr.sc. Goran Lapat, prof.		+	
Umijeće medicinske nastave	zv.prof.dr.sc. Marijana Neuberg, mag. med. techn.		+	
Humana genetika i genetski uzroci bolesti	doc.dr.sc. Nevenka Kregar Velikonja, mag.bioch.			+
Pedagogija treće životne dobi	prof.dr.sc. Anita Zovko, profesor pedagogije i andragogije prof.dr.sc. Jasminka Zloković, dipl.prof.pedag.			+
Osnove imunologije	prof.dr.sc. Hana Mahmutefendić Lučin, dipl. ing. biol.			+
Obiteljski diskurs u kontekstu zaštite od nasilja u obitelji	prof.dr.sc. Jasminka Zloković, dipl.prof.pedag.			+
Estetska znanja u sestrinstvu	Marijana Nurberg, mag. med. techn.			+
Mentalno zdravlje obitelji	izv.prof.dr.sc. Hrvoje Hećimović, dr. med. doc.dr.sc. Ivana Živoder, dipl.med.tech.,	Radoslav Kosić, prof. rehab., bacc. med. techn.		+

Biološka terapija u suvremenom liječenju kroničnih bolesti	doc.dr.sc. Duško Kardum, dr. med.			+
Primarna i sekundarna prevencija u kardiologiji	doc.dr.sc. Diana Rudan, dr. med.			+
Pojavnost nasilja u zdravstvenom i socijalnom sustavu	izv.prof.dr.sc. Marijana Neuberg, mag. med. techn.	dr.sc. Melita Sajko, dipl.med.techn., mag. soc. geront		+
Multivarijabilni pristupi u transfuzijskoj medicini	doc.dr.sc. Nataša Katalinić, dr. med. izv.prof.dr.sc. Jasminka Peršec, dr. med.	Gorana Džepina, dr. med. Gordana Jaklin, dr. med. doc.dr.sc. Marinko Artuković, dr. med.	+	
Vještine vođenja i organizacije rada u sestriinstvu	izv.prof.dr.sc. Marijana Neuberg, mag. med. techn.	Tina Košanski, mag. med. techn. Doc.dr.sc. Ivona Ljevak, dipl. med. techn.	+	
Sustavi upravljanja kvalitetom u zdravstvu	prof.dr.sc. Krešimir Buntak, ing. Stroj., dipl. oec. doc.dr.sc. Ivo Dumić Čule, dr. med.	doc.dr.sc. Amer Ovčina, dipl.med. doc.dr.sc. Sonja Obranić, dr. med. Matija Kovačić, novinar	+	
Farmakoepidemiologija i farmakoekonomika	prof.dr.sc. Gordana Blagojević Zagorac, dr. med. izv.prof.dr.sc. Rosana Ribić, dipl. ing. kemije dr. sc. Sonja Obranić, dr. med.	zv.prof.dr.sc. Tomislav Meštrović, dr. med.	+	
Infekcije povezane sa zdravstvenom skrbi	zv.prof.dr.sc. Tomislav Meštrović, dr. med.		+	
Demografija i pronatalitetne mjere	doc.dr.sc. Hrvojka Soljačić Vraneš, dr. med.			+
Prevenција i rana dijagnostika malignih oboljenja	doc.dr.sc. Ivan Milas, dr. med.			+
Primjena fitoterapije	izv.prof.dr.sc. Rosana Ribić, dipl. ing. kemije			+
Javno zdravstvo i promocija zdravlja	izv.prof.dr.sc. Tomislav Meštrović, dr. med.			
Spolno i reproduktivno zdravlje u sklopu zdravstvene djelatnosti	izv.prof.dr.sc. Tomislav Meštrović, dr. med.	doc.dr.sc. Danijel Bursać, dr. med.		+
Organizacija zdravstvenih i socijalnih ustanova	doc.dr.sc. Ivo Dumić Čule, dr. med. doc.dr.sc. Tomislav Novinščak, dr. med.	doc.dr.sc. Mirko Smoljić, dipl. iur.	+	

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, diplomski sveučilišni studij sestrinstva
(https://mfpu.unipu.hr/mfpu/studijski_programi/diplomski/sestrinstvo#, pristupljeno 02. 03. 2023.)

NAZIV KOLEGIJA	NOSITELJ	SURADNICI	OBAVEZAN	IZBORNI
Biomedicinska statistika	Igor Dobrača , dipl. bib. doc. dr. sc. Katarina Kostelić, dipl. oec.		+	
Filozofija i teorije u sestrinstvu	dr. sc. Sonja Kalauz, dipl. med. techn, prof. v. š.		+	
Informacijsko - komunikacijske tehnologije u sestrinstvu	doc. dr. sc. Snježana Babić, mag. kroat. Igor Dobrača , dipl. bib.		+	
Opća psihologija	doc. dr. sc. Marlena Plavšić, psych.		+	
Pravni aspekti rukovođenja u sestrinstvu	doc. dr. sc. Oliver Radolović, mag. iur	Tea Hasić, mag. iur	+	
Upravljanje rizičnim situacijama u procesima liječenja i zdravstvene njege	doc. dr. sc. Emina Pustijanac, univ. dipl. mikr.	Martina Močenić , mag. med. techn. Lada Kalagac Fabris, dr. med.	+	
Upravljanje stresom	Đeni Zuliani Blašković, mag.psych.		+	
Osnove modernog upravljanja	prof. dr. sc. Marli Gonan Božac, prof. izv. prof. dr. sc. Morena Paulišić, oec.		+	
Promocija zdravlja i prevencija bolesti	izv. prof. dr. sc. Željko Jovanović, dr. med.	izv. prof. dr. sc. Mauro Štifanić, mag. biol.	+	
Razvojna psihologija			+	
Retorika u zdravstvu	doc. dr. sc. Gabrijela Kišiček, dipl. philo.		+	
Upravljanje sustavom kvalitete zdravstvene njege	doc. dr. sc. Irena Hrستیć, dr. med. doc. dr. sc. Marinko Rade, dipl. oec.	dr. sc. Sonja Kalauz, dipl. med. techn., prof. v. š. Dijana Majstorović, mag.med.techn., v. pred.	+	
Zdravstvena njega utemeljena na dokazima	dr. sc. Sonja Kalauz , dipl. med. techn., prof. v. š.		+	
Problemi medicine starije životne dobi	prof. dr. sc. Damir Vrbanec, dr. med. doc. dr. sc. Dragan Trivanović, dr. med.			+
Skrb o bolesniku s kroničnom ranom	doc. dr. sc. Irena Hrستیć, dr. med.	dr. sc. Tama Sinožić, dr. med.		+
Umijeće javnog govora	izv. prof. dr. sc. Tijana Vukić, mag. philol. croat.			+
Uvod u muzikoterapiju	izv. prof. dr. sc. Ivana Paula Gortan-Carlin, izv. prof. dr. sc. muzikologije	Isabelle Vidajić, mag. muzikologije		+
Didaktika	izv. prof. dr. sc. Marina Diković, paed.		+	
Radionica inventivnog upravljanja	dr. sc. Alen Benazić, oec. prof. dr. sc. Velimir Srića, dipl. ing.		+	
Upravljanje efikasnošću	prof. dr. sc. Velimir Srića, dipl. ing.	doc. dr. sc. Romina Pržiklas Družeta, prof.	+	

Upravljanje ljudskim resursima	dr. sc. Alen Benazić, oec.		+	
Upravljanje promjenama u zdravstvu	prof. dr. sc. Velimir Srića, dipl. ing.	doc. dr. sc. Romina Pržiklas Družeta, prof.	+	
Vođenje u sestinstvu	doc. dr. sc. Agneza Aleksijević, mag. Med. Techn.		+	
Metodika			+	
Pedagogija	izv. prof. dr. sc. Marina Diković, uč.		+	
Psihologija učenja i nastave	doc. dr. sc. Marlena Plavšić, psych.		+	
Radionička nastava	doc. dr. sc. Marlena Plavšić, psych.		+	
Socijalna pedagogija i edukacijska rehabilitacija	prof. dr. sc. Mirjana Radetić-Paić, dipl. defektolog-socijalni pedagog		+	

Prilog 2: Kompetencije diplomskih studija sestinstva u RH

Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, diplomski specijalistički studij Javnog zdravstva (<https://www.zvu.hr/specijalisticki-diplomski-strucni-studij-javnog-zdravstva/>, pristupljeno 10. 03. 2023.)

Prema izvedbenom planu Veleučilišta (Zdravstveno veleučilište 2022/2023) diplomirane medicinske sestre nakon završenog studija će moći:

- Procjenjivati, planirati i provoditi sustavnu, evaluiranu i kontroliranu zdravstvenu njegu usmjerenu na zadovoljavanje zdravstvenih potreba zdravog i bolesnog pojedinca, obitelji i zajednice u cjelini
- Odgovorno zastupati i razvijati osobno mišljenje i donositi odluke sukladno dogovorenim kompetencijama
- Kvalitetno analizirati određene javno zdravstvene probleme i djelovati u skladu s najvišim standardima sestriinske prakse
- Razvijati kritičko mišljenje
- Koristiti u potpunosti informatičku tehnologiju
- Organizirati i upravljati zdravstvenom njegom u području javnog zdravstva
- Unapređivati intersektorsku suradnju

Kompetencije diplomiranih medicinskih sestara

- Nadziranje i upravljanje kvantitetom i kvalitetom zdravstvene njege
- Unapređivanje profesionalnih kompetencija na makro razini

- Procjena, prikupljanje, analiza, interpretacija i predstavljanje podataka
- Planiranje zdravstvene njege / standardi prakse, standardi procesa, standardi cilja
- Provođenje zdravstvene njege - osnovne i specijalne njege
- Izvještavanje i dokumentiranje provedene zdravstvene njege na mikro i makro razini
- Promicanje zdravlja i zdravstvenog obrazovanja
- Analiza stanja zdravlja sa svrhom identifikacije javno zdravstvenih problema
- Istraživanje javno zdravstvenih problema, utvrđivanje faktora rizika, procjena potreba
- Informiranje, poučavanje i osnaživanje ljudi u traženju prava u području zdravstvene zaštite
- Pokretanje svih raspoloživih resursa sa svrhom identifikacije i rješavanja javno zdravstvenih problema
- Pomoć ljudima u povezivanju sa institucijama zdravstvene zaštite
- Unapređivanje pravne regulative u svrhu zaštite zdravlja

Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, diplomski specijalistički studij Menadžment u sestrinstvu, (<https://www.zvu.hr/specijalisticki-diplomski-strucni-studij-menadzmenta-u-sestrinstvu/>, pristupljeno 10. 03. 2023.)

Prema izvedbenom planu Veleučilišta (Zdravstveno veleučilište 2022/2023) medicinske sestre radit će :

- na poslovima upravljanja i organizacije u području zdravstvene njege u svim segmentima i na svim razinama zdravstvene zaštite
- na poslovima analize, sinteze i evaluacije u svrhu unapređenja ukupnih strateških ciljeva zdravstvene organizacije
- na procjeni potreba zdravstvene organizacije u onom djelu koji se odnosi na sestrinstvo, razvoju najboljih strategija razvoja, utvrđivanju prioriteta, upravljanju, koordiniranju i evaluiranju zdravstvene njege u različitim situacijama i na različitim radnim mjestima
- na poslovima voditelja zaduženih za promjene unutar društvene zajednice u svrhu promicanja zdravlja i najboljih standarda sestriinske prakse
- donosit će odluke vezane uz procese u zdravstvenoj njezi u uobičajenim ali i u nepredviđenim okolnostima (upravljati situacijama rizika)

Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, diplomski specijalistički studij Psihijatrijsko sestrinstvo (https://www.zvu.hr/specijalisticki-diplomski-strucni-studij-psihijatrijskog-sestrinstva/, pristupljeno 10. 03. 2023.)

Prema izvedbenom planu Veleučilišta (Zdravstveno veleučilište 2022/2023) po završetku studija, polaznici će biti pripremljeni za obavljanje sestrinske prakse u području zdravstvene njege, jer će:

- posjedovati specifična znanja iz suvremene organizacije psihijatrijske službe; osnova različitih pristupa u psihijatriji, psihopatologije duševnih poremećaja i oboljenja, epidemiologije duševnih bolesti, te faktora utjecaja na njihov nastanak; načina sprječavanja ili suzbijanja poremećaja i duševnih oboljenja; društveno pravnog statusa duševnih bolesnika i njihovih prava
- posjedovati specifična znanja iz kliničkih područja psihijatrije:
duševnih poremećaja organskog podrijetla; mentalnih i bihevioralnih poremećaja kao posljedice uporabe psihoaktivnih tvari; shizofrenije, shizotipnih i drugih sumanutih poremećaja, afektivnih poremećaja i poremećaja raspoloženja, poremećaja osobnosti, neurotskih poremećaja kao posljedice izloženosti stresu; mentalne retardacije, poremećaja psihološkog razvoja, bihevioralnih i emocionalnih poremećaja dječje dobi i u adolescencije; urgentna stanja u psihijatri; psihofarmakoterapija
- posjedovati specifična praktična i teoretska znanja iz područja zdravstvene njege psihijatrijskih bolesnika
- znati utvrditi potrebe duševnih bolesnika i procijeniti prioritete njihovog zbrinjavanja
- znati provesti specifične intervencije iz djelokruga rada i ovlasti medicinske sestre
- znati procijeniti uspješnost izvedenih intervencija, te pratiti opće pokazatelje uspješnosti liječenja i zdravstvene njege
- znati komunicirati s duševnim bolesnikom i članovima njegove obitelji
- samostalno prakticirati terapijske metode u okviru kompetencija
- provoditi mjere za unaprjeđenje mentalnog zdravlja u zajednici

Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, diplomski specijalistički studij Kliničko sestrinstvo (https://www.zvu.hr/specijalisticki-diplomski-strucni-studij-klinickog-sestrinstva/, pristupljeno 10. 03. 2023.)

Prema izvedbenom planu Veleučilišta (Zdravstveno veleučilište 2022/2023) po završetku studija, polaznici će biti pripremljeni za obavljanje sestrinske prakse u području zdravstvene njege, jer će:

- posjedovati specifična znanja iz suvremene organizacije zdravstvene službe; osnova različitih pristupa u kliničkoj praksi na bolničkim odjelima onkologije i hematologije, gastroenterologije, području dijagnostike, prevenciji i kontroli bolničkih infekcija
- posjedovati specifična znanja iz kliničkih područja
- posjedovati specifična praktična i teoretska znanja iz područja zdravstvene njege bolesnika
- znati utvrditi potrebe bolesnika i procijeniti prioritete njihovog zbrinjavanja
- znati provesti specifične intervencije iz djelokruga rada i ovlasti medicinske sestre
- znati procijeniti uspješnost izvedenih intervencija, te pratiti opće pokazatelje uspješnosti liječenja i zdravstvene njege
- posjedovati specifična praktična i teoretska znanja iz područja zdravstvene njege hematološko – onkoloških bolesnika
- posjedovati specifična znanja o patofiziološkim osnovama hematološko-onkoloških bolesti kao temeljem procjene zdravstvene njege
- posjedovati specifična znanja u provođenju dijagnostičkih i terapijskih postupaka oboljelih od hematološko – onkoloških bolesti
- posjedovati specifična znanja o algoritmima primjene citostatske terapije
- posjedovati specifična znanja o nuspojavama citostatske terapije i ublažavanju istih
- posjedovati specifična znanja o organizaciji i provođenju protektivne izolacije
- posjedovati specifična znanja o organizaciji i provođenju zdravstvene njege bolesnika prije, tijekom i nakon transplantacije koštane srži
- posjedovati specifična znanja o terapijskim algoritmima boli
- znati integrirati specifična znanja u provođenju skrbi bolesnika u terminalnom stadiju bolesti poštujući principe palijativne skrbi
- posjedovati specifična znanja o organizaciji i provođenju palijativne skrbi
- znati osnovna načela sigurne skrbi bolesnika u pripremi i provođenju dijagnostičkih postupaka
- znati prevenirati i prepoznati komplikacije tijekom i nakon dijagnostičkog postupka

- posjedovati znanje o održavanju dijagnostičke i dodatne opreme
- primijeniti relevantno znanje o dijagnostičkim i terapijskim postupcima
- znati indikacije i kontraindikacije za dijagnostičke postupke
- znati asistirati tijekom izvođenja endoskopske dijagnostike
- znati asistirati tijekom izvođenja dijagnostičkih postupaka invazivne i neinvazivne dijagnostike
- posjedovati znanje i vještine o samostalnom izvođenju neinvazivne kardiološke i pulmološke dijagnostike
- posjedovati znanje i vještine o samostalnom izvođenju ultrazvučne dijagnostike srca
- posjedovati znanje o postupcima s uzorcima za mikrobiološku, citološku, patohistološku dijagnostiku
- posjedovati znanje i vještine o dijagnostičkoj i dodatnoj opremi
- znati primjenjivati načela asepsa i sterilizacije u provođenju dijagnostičkih postupaka
- posjedovati znanje o prevenciji bolničkih infekcija s naglaskom na internističke, pedijatrijske, kirurške djelatnosti, porodiljstvo i jedinice intenzivnog liječenja
- posjedovati znanje o svojstvima, vrsti i primjeni dezinfekcijskih sredstava i antiseptika
- posjedovati znanje o kriterijima za postavljanje dijagnoze bolničkih infekcija u bolesnika
- znati prepoznati kritična područja visokog rizika za nastanak infekcija
- znati odrediti stupanj rizika za prijenos infekcija
- znati izraditi postupnike za prevenciju infekcija za sve vrste dijagnostičkih i terapijskih postupaka u bolnici na temelju internacionalnih i nacionalnih smjernica
- sastavljanje sustava za praćenja specifičnih bolničkih infekcija, te upravljati primjenom
- posjedovati specifična teoretska i praktična znanja iz područja zdravstvene njege gastroenteroloških bolesnika
- posjedovati relevantna znanja za sudjelovanje u provođenju dijagnostičkih i terapijskih postupaka u gastroenteroloških bolesnika
- posjedovati znanje o parenteralnoj i enteralnoj prehrani
- posjedovati znanje o standardima provođenja postupaka u endoskopiji
- posjedovati znanje o dijagnostičkim i terapijskim endoskopskim postupcima uključujući svrhu, indikacije, kontraindikacije, provedbu, rizike i komplikacije
- posjedovati znanje o građi, funkciji, primjeni i mogućim pogreškama u funkcioniranju endoskopske opreme
- posjedovati znanje o načelima dekontaminacije endoskopske opreme

- posjedovati znanje o načelima sigurnosti i očuvanju zdravlja bolesnika i zdravstvenih djelatnika u endoskopiji
- posjedovati specifična znanja iz: suvremene organizacije neurološke službe; osnova različitih pristupa u neurologiji psihičkih poremećaja koji prate neurološke bolesti, epidemiologije neuroloških bolesti, te čimbenika koji utječu na njihov nastanak; načina sprječavanja ili suzbijanja poremećaja i neuroloških bolesti, društveno pravnog statusa neuroloških bolesnika i njihovih prava
- posjedovati specifična znanja iz kliničkih područja neurologije, neurokirurgije, neuropedijatrije i neurorehabilitacije
- posjedovati specifična praktična i teoretska znanja iz područja zdravstvene njege neuroloških bolesnika
- znati utvrditi potrebe neuroloških bolesnika i procijeniti prioritete njihovog zbrinjavanja
- znati provesti specifične intervencije iz djelokruga rada i ovlasti medicinske sestre
- znati procijeniti uspješnost izvedenih intervencija, te pratiti opće pokazatelje uspješnosti liječenja i zdravstvene njege
- znati komunicirati s neurološkim bolesnikom i članovima njegove obitelji
- samostalno prakticirati terapijske metode u okviru kompetencija
- komunicirati s udrugama bolesnika, centrima za socijalni rad, sestrama u javnom zdravstvu
- provoditi mjere za unaprjeđenje zdravlja u zajednici
- posjedovati znanje o etičkim, stručnim standardima
- znati komunicirati s bolesnikom i članovima njegove obitelji
- posjedovati znanja za efikasno djelovanje u složenim multi- profesionalnim organizacijskim kontekstima.
- razvijati kritičko mišljenje
- unapređivati timski rad, unapređivati interdisciplinarni timski pristup
- u potpunosti koristiti informatičku tehnologiju
- razvijati strategije za razvoj sestrinstva

Sveučilište u Dubrovniku, diplomski specijalistički studij sestrinstva Kliničko sestrinstvo (https://www.unidu.hr/wp-content/plugins/quarascopes/download.php?file=30294, pristupljeno 05. 03. 2023.)

Prema izvedbenom planu Sveučilišta (Sveučilište u Dubrovniku 2022/2023) magistra sestrinstva će:

- usvojiti znanja iz specijaliziranih kliničkih grana u sestrinstvu
- razviti široki krug specijaliziranih i primjenjivih vještina koje uključuju poznavanje rada u bolničkim odjelima, hitnoj medicinskoj pomoći, jedinicama intenzivne i poluintenzivne njege i pri liječenju onkoloških bolesnika
- bolesnika u terminalnim stadijima bolesti, u palijativnoj skrbi i pomoći u obitelji, zatim u radu s osobama s invaliditetom i djecom s poteškoćama u razvoju
- stjecati operativna znanja u širokoj domeni sestrinstva
- planirati i definirati organizacijske, stručne, kadrovske i financijske potrebe
- razvijati vještinu vođenja grupa, radnih timova i ophođenja s ljudima
- osposobiti se za kontrolu i nadzor u različitim domena rada u sestrinstvu

Sveučilište u Rijeci, diplomski sveučilišni studij sestrinstva Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja (http://www.fzsri.uniri.hr/files/NASTAVA/Diplomski/SESTRINSTVO_Promicanje/Nastavni_plan/D%20Mentalno.pdf, pristupljeno 06. 03. 2023.)

Kompetencije nisu javno dostupne, ispisane su na diplomi po završetku diplomskog studija.

Sveučilište u Rijeci, diplomski sveučilišni studij sestrinstva Menadžment u sestrinstvu (https://fzsri.uniri.hr/studiji/diplomski-sveucilisni-studiji/sestrinstvo-menadzment-u-sestrinstvu/ , pristupljeno 06. 03. 2023.)

Kompetencije nisu javno dostupne, ispisane su na diplomi po završetku diplomskog studija.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, diplomski sveučilišni studij sestrinstva (https://www.fdmz.hr/images/diplomski-sveucilisni-studij-sestrinstva/2022/ip_diplsesos_20222023.pdf, pristupljeno 22. 02. 2023.)

Prema izvedbenom planu Sveučilišta (Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku 2022/2023) polaznik je završetkom studija kompetentan voditi nastavu iz područja zdravstvene njege, organizirati, analizirati i istraživati modele zdravstvene njege bolesnika, surađivati u kliničkom istraživačkom radu ili pak nastaviti usavršavanja prema doktoratu. Osim nastavnih kompetencija, ukoliko se tako odluče, polaznici nakon završetka studijskog programa bit će sposobni preuzimati najodgovornije zadatke u organiziranju zdravstvene njege na kliničkim odjelima i u zajednici.

Opis ishoda učenja:

- Vrednovati činjenice i teorijske spoznaje unutar područja zdravstvene njege i drugih područja koja su temelj znanstvenog istraživanja u području zdravstvene njege
- Analizirati osobitosti bolesti koje su važne pri procjeni zdravstvenog stanja bolesnika
- Oblikovati osobne zaključke korištenjem literature i drugih podataka
- Provoditi istraživanja u sestrinstvu
- Organizirati zdravstvenu njegu temeljenu na dokazima (EBN)
- Kritički prosuđivati primjenu etičkih načela u istraživanju iz područja zdravstvene njege
- Izraditi izvedbeni strukovni kurikulum
- Organizirati nastavni proces u skladu s načelima za organizaciju
- Izvesti nastavu zdravstvene njege u srednjim školama za medicinske sestre, preddiplomskom studiju sestrinstva
- Vrednovati nastavni proces
- Vrednovati primjenu etičkih načela i komunikacijskih vještina u praksi zdravstvene njege
- Kreirati suvremene informacijsko-komunikacijske tehnologije u području sestrinstva (telemedicina)
- Organizirati edukaciju medicinskih sestara u svrhu trajnog usavršavanja cjeloživotnog učenja i profesionalnog razvoja
- Upravljeti znanjem, odlučivanjem i kvalitetom zdravstvene njege u nepredvidivim uvjetima
- Preuzeti odgovornost za strateško odlučivanje i kvalitetu zdravstvene njege u skladu s načelima sestrinske skrbi, standardima i zakonskim propisima

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Slavonski Brod; diplomski sveučilišni studij sestrinstva (https://www.fdmz.hr/images/diplomski-sveucilisni-studij-sestrinstva/2022/ip_diplsessb_20222023.pdf, pristupljeno 18. 02. 2023.)

Prema izvedbenom planu Sveučilišta (Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku 2022/2023) polaznik je završetkom studija kompetentan voditi nastavu iz područja zdravstvene njege, organizirati, analizirati i istraživati modele zdravstvene njege bolesnika, surađivati u kliničkom istraživačkom radu ili pak nastaviti usavršavanja prema doktoratu. Osim nastavnih kompetencija, ukoliko se tako odluče, polaznici nakon završetka studijskog programa bit će sposobni preuzimati najodgovornije zadatke u organiziranju zdravstvene njege na kliničkim odjelima i u zajednici.

Opis ishoda učenja:

- Vrednovati činjenice i teorijske spoznaje unutar područja zdravstvene njege i drugih područja koja su temelj znanstvenog istraživanja u području zdravstvene njege
- Analizirati osobitosti bolesti koje su važne pri procjeni zdravstvenog stanja bolesnika
- Oblikovati osobne zaključke korištenjem literature i drugih podataka
- Provoditi istraživanja u sestrinstvu
- Organizirati zdravstvenu njegu temeljenu na dokazima (EBN)
- Kritički prosuđivati primjenu etičkih načela u istraživanju iz područja zdravstvene njege
- Izraditi izvedbeni strukovni kurikulum
- Organizirati nastavni proces u skladu s načelima za organizaciju
- Izvesti nastavu zdravstvene njege u srednjim školama za medicinske sestre, preddiplomskom studiju sestrinstva
- Vrednovati nastavni proces
- Vrednovati primjenu etičkih načela i komunikacijskih vještina u praksi zdravstvene njege
- Kreirati suvremene informacijsko-komunikacijske tehnologije u području sestrinstva (telemedicina)
- Organizirati edukaciju medicinskih sestara u svrhu trajnog usavršavanja cjeloživotnog učenja i profesionalnog razvoja
- Upravljeti znanjem, odlučivanjem i kvalitetom zdravstvene njege u nepredvidivim uvjetima
- Preuzeti odgovornost za strateško odlučivanje i kvalitetu zdravstvene njege u skladu s načelima sestrinske skrbi, standardima i zakonskim propisima

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislocirani studij Sveta Nedjelja; diplomski sveučilišni studij sestrinstva (https://www.fdmz.hr/images/diplomski-sveucilisni-studij-sestrinstva/2022/ip_diplsessvn_20222023.pdf, pristupljeno 15. 02. 2023.)

Prema izvedbenom planu Sveučilišta (Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku 2022/2023) polaznik je završetkom studija kompetentan, voditi nastavu iz područja zdravstvene njege, organizirati, analizirati i istraživati modele zdravstvene njege bolesnika, surađivati u kliničkom istraživačkom radu ili pak nastaviti usavršavanja prema doktoratu. Osim nastavnih kompetencija, ukoliko se tako odluče, polaznici nakon završetka studijskog programa bit će sposobni preuzimati najodgovornije zadatke u organiziranju zdravstvene njege na kliničkim odjelima i u zajednici.

Opis ishoda učenja:

- Vrednovati činjenice i teorijske spoznaje unutar područja zdravstvene njege i drugih područja koja su temelj znanstvenog istraživanja u području zdravstvene njege
- Analizirati osobitosti bolesti koje su važne pri procjeni zdravstvenog stanja bolesnika
- Oblikovati osobne zaključke korištenjem literature i drugih podataka
- Provoditi istraživanja u sestrinstvu
- Organizirati zdravstvenu njegu temeljenu na dokazima (EBN)
- Kritički prosuđivati primjenu etičkih načela u istraživanju iz područja zdravstvene njege
- Izraditi izvedbeni strukovni kurikulum
- Organizirati nastavni proces u skladu s načelima za organizaciju
- Izvesti nastavu zdravstvene njege u srednjim školama za medicinske sestre, preddiplomskom studiju sestrinstva
- Vrednovati nastavni proces
- Vrednovati primjenu etičkih načela i komunikacijskih vještina u praksi zdravstvene njege
- Kreirati suvremene informacijsko-komunikacijske tehnologije u području sestrinstva (telemedicina)
- Organizirati edukaciju medicinskih sestara u svrhu trajnog usavršavanja cjeloživotnog učenja i profesionalnog razvoja
- Upravljeti znanjem, odlučivanjem i kvalitetom zdravstvene njege u nepredvidivim uvjetima
- Preuzeti odgovornost za strateško odlučivanje i kvalitetu zdravstvene njege u skladu s načelima sestrinske skrbi, standardima i zakonskim propisima

*Sveučilište u Zagrebu, diplomski sveučilišni studij sestrinstva
([https://mef.unizg.hr/studiji/diplomski/diplomski/#Sestrinstvo\(130\)#nastavni-plan-i-program#1-godina](https://mef.unizg.hr/studiji/diplomski/diplomski/#Sestrinstvo(130)#nastavni-plan-i-program#1-godina), pristupljeno 12. 02. 2023.)*

Prema izvedbenom planu Sveučilišta (Sveučilište u Zagrebu 2022/2023) diplomski studij donosi proširenje i nadgradnju znanja iz preddiplomskog studija, osposobljava polaznike za samostalan istraživački rad, obavljanje znanstvenog i nastavnog rada.

Polaznik stječe specifične kompetencije u tri područja:

1. pružanje izravne i neizravne skrbi pojedincima, obiteljima, populacijskim skupinama sa specifičnim potrebama, zajednicama i stanovništvu;
2. promicanje zdravlja, kreiranje, upravljanje i koordiniranje procesa pružanja skrbi;
3. očuvanje i unaprjeđenje zdravlja i radne sposobnosti u odnosu na uvjete i način rada.

Završetkom studija polaznik će biti osposobljen:

- temeljiti praksu na trenutno postojećem znanju, teoriji i istraživanju;
- preuzeti obvezu i odgovornost za svoju praksu;
- stvoriti partnerski odnos s pacijentima i s ostalim medicinskim osobljem;
- biti član i voditelj unutar interdisciplinarnih medicinskih timova;
- komunicirati, surađivati i pregovarati;
- primjenjivati praksu u raznolikim okruženjima i među raznolikom populacijom;
- imati pristup zdravstvenim informacijama, prikupiti ih i procijeniti;
- zauzeti se za pacijente unutar sustava zdravstvene skrbi;
- određivati i nadzirati aktivnosti pacijenata;
- raspodijeliti i upravljati fizičkim, fiskalnim i ljudskim resursima;
- procjenjivati ishode medicinske skrbi;
- sudjelovati u istraživanjima i upotrebljavati otkrića tih istraživanja;
- preuzeti odgovornost po pitanju vlastitog dugogodišnjeg učenja i planirati razvoj vlastite profesionalne karijere;
- sudjelovati u procesima koji se tiču politike sustava zdravstvene skrbi;
- sudjelovati u formiranju sustava pružanja zdravstvene skrbi.

- obrazovati svoje vlastite kadrove: na sekundarnoj razini, stručni studij sestrinstva
- mentorirati učenike i studente
- izrađivati programe cijeloživotnog učenja

Sveučilište u Splitu, diplomski sveučilišni studij sestrinstva (http://ozs.unist.hr/hr/?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile.download&catid=123&id=2246&Itemid=100000000000, pristupljeno 08. 03. 2023.)

Prema izvedbenom planu Sveučilišta (Sveučilište u Splitu 2022/2023) po završetku studija magistar/magistra sestrinstva će moći:

- Primijeniti stečena znanja iz područja sestrinstva i zdravstvene njege temeljenog na dokazima, kliničke farmakologije, prava, ekonomije, sustava zdravstvenog osiguranja, statistike u zdravstvu.
- Analizirati osobitosti bolesti koje su važne pri procjeni zdravstvenog stanja bolesnika te primijeniti specijalizirane vještine u rješavanju različitih složenih zadataka, posebice u nepredvidivim uvjetima i situacijama.
- Istraživati i integrirati principe zdravstvene njege te stvoriti uvjete za implementaciju suvremenih spoznaja utemeljenih na dokazima.
- Planirati, organizirati i provoditi edukaciju učenika u srednjim zdravstvenim školama, studenata sestrinstva u visokoobrazovnim ustanovama i drugih zdravstvenih smjerova iz područja zdravstvene njege.
- Planirati, organizirati i upravljati ljudskim i materijalnim resursima, kao i sustavima potpore u području zdravstvene njege u složenim radnim procesima na svim razinama zdravstvene zaštite.
- Upravljati sustavom kvalitete zdravstvene njege.
- Razumjeti i primijeniti metode poučavanja unutar zdravstvenih, edukacijskih i ostalih ustanova, zdravstvenih radnika, pacijenata i njihovih obitelji i drugih korisnika zdravstvenih usluga.
- Upravljati i voditi sestrinsku i medicinsku dokumentaciju.
- Planirati, razvijati i provoditi programe promocije zdravlja, promocije profesije i radne organizacije kroz zdravstveno-odgojne aktivnosti.
- Primjenjivati i razvijati vještine kvalitetne komunikacije s članovima tima, pacijentima i njihovom obitelji te širom zajednicom.
- Planirati, organizirati i pripremiti prostor, medicinsku i drugu opremu.
- Djelovati po načelima profesionalne etike i zakonodavstva.

- Koristiti informacijske tehnologije i baze podataka u svrhu unapređenja stručnih znanja i vještina.

Hrvatsko katoličko sveučilište u Zagrebu, diplomski sveučilišni studij sestrinstva (<https://unicath.hr/izvedbeni-planovi-22-23/odjel-za-sestrinstvo/>, pristupljeno 20. 02. 2023.)

Prema izvedbenom planu Sveučilišta (Hrvatsko Katoličko sveučilište u Zagrebu 2022/2023) diplomski sveučilišni studij služi usavršavanju kritičkog promišljanja i samostalnosti u radu, ovladavanja istraživačkom metodologijom i vještinama izrade i izlaganja znanstvenog rada i preuzimanja osobne i timske odgovornosti u izvršavanju svakodnevnih i složenih zadataka u stalnim i izvanrednim uvjetima zdravstvene skrbi. Tijekom ovoga studija studenti stječu posebna znanja i vještine u palijativnoj medicini i palijativnoj skrbi. Na završetku ovoga studija studenti stječu socijalne vještine kojima će unaprijediti komunikaciju s radnom okolinom, bolesnicima i njihovim obiteljima, kao i s društvenom zajednicom.

Sveučilište u Zadru, diplomski sveučilišni studij sestrinstva (<https://zdravstvo.unizd.hr/izvedbeni-plan-nastave/izvedbeni-plan-2022-2023>, pristupljeno 08. 03. 2023.)

Prema izvedbenom planu Sveučilišta (Sveučilište u Zadru 2022/2023) magistar/a sestrinstva završetkom ovog programa proširuje i nadograđuje znanja preddiplomskog studija sestrinstva te stječe nova znanja i vještine koja ga/ju osposobljavaju za samostalan istraživački i nastavni rad. Ovisno o usmjerenju, polaznik/ca stječe specifične kompetencije u tri područja:

- pružanje izravne i neizravne skrbi pojedincima, obiteljima, populacijskim skupinama sa specifičnim potrebama, i zajednici;
- promicanje zdravlja, kreiranje, upravljanje i koordiniranje procesa pružanja skrbi;
- očuvanje i unapređenje zdravlja i radne sposobnosti u odnosu na uvjete i način rada.

Magistar/a sestrinstva uz ranije stečene kompetencije stječe dakle i kompetencije propisane Zakonom o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (Narodne

novine br. 124/09.) i Zakonom o sestrinstvu (Narodne novine”, broj 121/03, 117/08 i 57/11) te kompetencije koje predviđa Program za stjecanje kompetencija nastavnika Sveučilišta u Zadru. Predloženi Program u skladu je s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom i odgovara 7. razini kvalifikacija.

Općenito ishodi učenja na razini studija:

- izvodi edukaciju svih razina medicinskih sestara i područja bliska sestrinstvu sukladno propisima o visokom obrazovanju,
- provodi znanstveni rad,
- organizira i upravlja osobljem, materijalnim sredstvima te sustavima podrške u okviru svog autonomnog područja djelovanja zdravstvene/sestrinske njege, na svim razinama zdravstvene zaštite i socijalne skrbi te na poslovima koji uključuju sestrinsku djelatnost,
- upravlja sustavom kvalitete zdravstvene/sestrinske njege i procjene razvoja zdravstvene njege.

Specifično ishodi učenja na razini studija:

Znanje činjenično:

- vrednovanje činjenica koje doprinose promicanju i unapređenju zdravlja te na temelju stečenog poduzimanje aktivnosti koje služe održavanju zdravlja i zaštiti od bolesti pojedinca, obitelji i zajednice,
- vrednovanje činjenica koje doprinose stručnom osposobljavanju i edukaciji sestara na svim razinama,
- vrednovanje aktivnosti koje doprinose unapređenju rasta i razvoja u svim životnim razdobljima čovjeka,
- procjena-analiza, sinteza i vrednovanje činjenica unutar područja rada sestrinstva.

Znanje teorijsko:

- izraziti i obraniti stavove unutar područja sestrinstva prema zadanim kriterijima,
- analiziranje, sintetiziranje i evaluiranje aktualnih znanstvenih spoznaja,
- samostalno proučavanje i kritičko promišljanje,
- ocjena različitih pristupa i metoda u sestrinstvu.

Vještine spoznajne:

- jedinstvena konkretna kreativna provedba sestrinske skrbi poštujući individualnost štićenika, primjenjujući holistički pristup i partnerski odnos,
- provođenje i utvrđivanje potrebe procesa sestrinske skrbi, izvršavanje procjene potreba za zdravstvenom njegom, postavljanje ciljeva i određivanje prioriteta, planiranje i implementiranje adekvatnih postupka te evaluiranje i po potrebi modificiranje plana zdravstvene njege,
- interveniranje sukladno ovlastima u hitnim stanjima životno ugroženih bolesnika,
- vođenje sestrinske dokumentacije i ocijenjivanje rezultata krajnjih ishoda zdravstvene njege,
- vođenje i upravljanje sustavom kvalitete zdravstvene/sestrinske njege i procjena razvoja zdravstvene njege.

Vještine psihomotoričke:

- upotreba metoda, instrumenata, alata i materijala u poznatim i promjenjivim uvjetima sestrinske skrbi,
- izvođenje složenih pokreta te složena uporeba metoda, instrumenata i alata u izvršavanju složenih i specifičnih zadataka u djelomično i u potpunosti nepredvidivim uvjetima.

Vještine socijalne:

- razvijanje profesionalnog odnosa i odgovornosti u procesu rada, ponašanje u suglasju s moralnim, etičkim i zakonskim normama zdravstvene profesije,
- ostvarivanje adekvatne komunikacije s pacijentima, članovima obitelji i drugima,
- ostvarivanje upravljanja te složenih komunikacija i suradnje s članovima multidisciplinarnog radnog i znanstvenog tima.

Samostalnost:

- sudjelovanje u planiranju i provođenju dijagnostičkih i terapijskih zahvata te predlaganje mogućih alternativnih i konačnih rješenja primjenom činjeničnih i teorijskih znanja,
- uključivanje i djelovanje u multidisciplinarnim timovima i pri tome izvršavanje složenih zadataka te prilagođavanje vlastog ponašanja unutar zadanih smjernica u poznatim i promjenjivim uvjetima,

- organiziranje i upravljanje osobljem, stručnim timovima iz područja sestrinstva, materijalnim sredstvima te sustavima podrške u okviru autonomnog područja djelovanja zdravstvene/sestrinske njege, na svim razinama zdravstvene zaštite i socijalne skrbi te na poslovima koji uključuju sestrinsku djelatnost,
- edukacija svih razina medicinskih sestara sukladno propisima o visokom obrazovanju,
- u timu provodi znanstveni rad te doprinosi samostalnosti i odgovornosti svakog člana tima,
- upravlja sustavom kvalitete zdravstvene/sestrinske njege i procjenjuje razvoj zdravstvene njege.

Odgovornost:

- preuzimanje odgovornosti za izvršavanje svih zadataka u poznatim uvjetima,
- prepoznavanje i poštivanje bioetičke standarde u praktičnom i znanstvenom radu,
- preuzima odgovornost za vlastite potrebe, mogućnosti daljnje edukacije kao i za edukaciju svih razina medicinskih sestara sukladno propisima o visokom obrazovanju,
- preuzima realizaciju dodjeljenih zadataka u provođenju znanstvenog rada što je izravno povezano sa stupnjem samostalnosti.

Sveučilište Sjever, diplomski sveučilišni studij sestrinstva Menadžment u sestrinstvu (<https://www.unin.hr/wp-content/uploads/Diplomski-studij-sestrinstvo.pdf>, pristupljeno 02. 03. 2023.)

Prema izvedbenom planu Sveučilišta (Sveučilište Sjever 2022/2023) sveučilišni diplomski studij Sestrinstvo – menadžment u sestrinstvu doprinosi razvoju važnih kompetencija za poboljšanje kvalitete u sestrinstvu i zdravstvenoj skrbi. Cilj programa jest u polaznika razviti ključne vještine za menadžment u sestrinstvu; kritičko promišljanje, efektivnu komunikaciju, rješavanje sukoba, uspješno delegiranje, održavanje timova, kontrolu fiskalnih resursa, upravljanje stresom te upravljanje ljudskim potencijalima. Studenti će ujedno produbiti svoja teorijska znanja te usavršiti procjenjivanje i problemsko rješavanje kliničkih slučajeva, što će posljedično dovesti do većeg kritičkog promišljanja u svakodnevnom kliničkom radu. Nadalje,

polaznici će razviti vještine neophodne za primjenu postupaka koji se temelje na znanstvenim dokazima, odnosno praksi temeljenoj na dokazima („evidence-based practice“).

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, diplomski sveučilišni studij sestrinstva (https://mfpu.unipu.hr/mfpu/studijski_programi/diplomski/sestrinstvo#, pristupljeno 02. 03. 2023.)

Prema izvedbenom planu Sveučilišta (Sveučilište u Puli 2022/2023) kompetencije magistre sestrinstva koje se stječu završetkom studijskog programa su:

- upravljati složenim radnim procesima na svim razinama zdravstvene zaštite
- analizirati i utvrđivati potrebe za ljudskim i materijalnim resursima u području zdravstvene njege
- utvrđivati potrebe za zdravstvenim suradnicima sukladno procijenjenim potrebama
- rangirati prioritete (određivati redoslijed) složenih radnih zadataka
- nadzirati rad svih radnika u provedbu procesa zdravstvene njege
- delegirati radne zadatke po zahtjevnosti i sposobnosti izvođenja
- upravljati vremenom kroz provedbu radnih procesa
- utvrđivati organizacijske, stručne, kadrovske i financijske potrebe
- procijeniti potrebe u planiranju zapošljavanja
- izraditi i predočiti suvremene metode za rješavanje složenih zadataka
- upravljati sustavima tehničke i strukturalne potpore u sestrinskoj praksi
- izraditi opise materijala za jednokratnu upotrebu u procesu javne nabave
- predvidjeti rad s nemedicinskim službama
- upravljati troškovima

Ishod učenja: Organizirati i pripremiti prostor, medicinsku i drugu opremu

Kompetencije koje se stječu:

- planirati, organizirati i pripremiti prostor, medicinsku opremu i uređaje za stacionarnu i dnevnu zdravstvenu skrb
- pripremiti prostor, medicinsku opremu i uređaje za specijalističko konzilijarnu zdravstvenu skrb u društvenom i privatnom vlasništvu

- predložiti prostor, medicinsku opremu i uređaje u socijalnim ustanovama i u kući bolesnika

Ishod učenja: Istraživati i stvarati uvjeta za implementaciju suvremenih spoznaja utemeljenih na dokazima

Kompetencije koje se stječu završetkom studijskog programa:

- istraživati najnovija dostignuća iz područja zdravstvene njege
- stvoriti uvjete i primjenjivati najnovija dostignuća iz područja zdravstvene njege u praksi

Ishod učenja: Propisivati, planirati i organizirati edukaciju učenika, studenata sestrinstva i drugih zdravstvenih smjerova

Kompetencije koje se stječu:

- procijeniti i odrediti potrebe za edukacijom
- planirati podučavanje na svim razinama (pojedinaac, grupa i zajednica)
- napisati upute za provedbu teorijske i praktične edukacije uz korištenje suvremenih nastavnih metoda

Ishod učenja: Pripremati i primjenjivati specijalizirane vještine

Kompetencije koje se stječu:

- koristiti specijalizirana, znanja za rješavanje različitih složenih zadataka
- predvidjeti i provoditi složene radnje u nepredvidivim uvjetima i situacijama
- formulirati terapijske metode u okviru sestrinskih kompetencija
- pripremiti i izvoditi neinvazivne dijagnostičke postupke
- pripremiti i sudjelovati u timu pri izvođenju najsloženijih dijagnostičkih i terapijskih postupaka
- sastaviti, objediniti i sudjelovati u eksplantacijskim i transplantacijskim timovima
- osmisliti i aktivno sudjelovati u provedbi nacionalnih programa kao što su:

- procjena čimbenika rizika za oštećenje zdravlja u lokalnoj i nacionalnoj zajednici
- kreiranje programa i organizacija aktivnosti promocije i unapređenja zdravlja na lokalnoj i
- nacionalnoj razini kroz interdisciplinarne timove

Ishod učenja: Kreirati u području istraživanja zdravstvene njege i sudjelovati u kliničkim istraživanjima

Kompetencije koje se stječu:

- koristiti se bazama podataka pri traženju najboljeg/najprihvatljivijeg dokaza
- kritički primijeniti modele sestrinske prakse utemeljene na dokazima
- izraditi smjernice temeljene na dokazima i pripremiti uvjete za primjenu u sestrinskoj praksi
- stvoriti simbiozu s kliničkim istraživanjima

Ishod učenja: Upravljanje i kvalitetno voditi dokumentaciju

Kompetencije koje se stječu:

- upravljati sestrinskom i medicinskom dokumentacijom (kao i ostalom propisanom dokumentacijom)
- predočiti i pratiti stanje bolesnika kroz e-dokumentaciju zdravstvene njege
- složiti i koristiti sestrinsku dokumentaciju za stručne, istraživačke i eventualne pravne potrebe
- povezati sestrinsku i medicinsku dokumentaciju kroz poslovni informacijski sustav

Ishod učenja: Programirati, razvijati i provoditi programe promocije zdravlja, promocije profesije i radne organizacije kroz zdravstveno-odgojne aktivnosti

Kompetencije koje se stječu:

- planirati, provoditi i vrednovati provedbu preventivnih mjera iz područja sestrinske prakse u zajednici
- razvijati i provoditi opće i specifične preventivne aktivnosti
- kreirati i sudjelovati u programu promocije zdravlja
- podučavati sukladno procijenjenim potrebama za edukacijom

- promicati sestrinsku profesiju kroz razne tribine, medije i druge oblike javnog djelovanja

Ishod učenja: Primjenjivati i razvijati vještine kvalitetne komunikacije s članovima tima, obitelji i širom zajednicom

Kompetencije koje se stječu:

- primjenjivati odgovarajuće suvremene komunikacijske vještine u radu s različitim društvenim skupinama
- razvijati kvalitetnu komunikaciju po suvremenim metodama

Ishod učenja: Upravljanje osobnom sigurnosti, sigurnosti pacijenta i osoblja

Kompetencije koje se stječu:

- provoditi mjere sprječavanja mogućih rizičnih situacija u procesima liječenja i zdravstvene njege
- stupnjevati i provoditi mjere zaštite na radu
- poboljšavati higijensko epidemiološke mjere

Ishod učenja: Upravljanje sustavom kvalitete zdravstvene njege

Kompetencije koje se stječu završetkom studijskog programa:

- kritički koristiti pokazatelje za procjenu kvalitete zdravstvene njege
- odgovorno primjenjivati standardne postupke i normative u zdravstvenoj njezi
- provoditi kontrolu i nadzor u različitim segmentima sestrinskog rada
- kreirati i sudjelovati u provedbi lista čekanja za prve i kontrolne preglede, terapijske i dijagnostičke postupke
- upravljati pritužbama pacijenata na kvalitetu zdravstvene skrbi
- organizirati i provoditi ankete o zadovoljstvu bolesnika i osoblja

Kompetencije koje se stječu završetkom studijskog programa:

Komunikacijske kompetencije

- primijeniti načela kvalitetne komunikacije
- unaprijediti i primijeniti osobnu neverbalnu komunikaciju
- prepoznati i koristiti neverbalne znakove komunikacije kod bolesnika i suradnika

- koristiti asertivnu komunikaciju
- koristiti znanja i tehnike supervizije

Psihomotorne kompetencije

- izvoditi složene postupke uz primjenu raspoloživih metoda i instrumenata za rad, posebno u urgentnim i nepredvidivim situacijama
- raspolagati stručnim i osobnim kompetencijama uz adaptaciju na stresne čimbenike
- posjedovati asertivnost, raspoloživost i kolegijalnost u kriznim radnim intervencijama i interpersonalnim odnosima

Socijalne kompetencije

- upravljati i kreirati sve oblike komuniciranja
- odrediti oblik skrbi za ugrožene skupine
- uključivati se u interdisciplinarne timove za rješavanje problema vulnerabilnih skupina
- surađivati s različitim društveno osjetljivim skupinama
- upravljati procesom suradnje u nepredvidivim i izvanočekivajućim situacijama
- zastupati procese zdravstvene njege kroz financijsko vrednovanje kod osiguravajućih društava
- promovirati i prezentirati sestrinstvo kroz društvene, političke, vojne i vjerske organizacije i zajednice

Spoznajne kompetencije

- kritički koristiti stručnu literaturu i obogaćivati znanje
- misliti kreativno, vrednovati kritički kako bi rješavali nepoznate i složene pojedine probleme u radnim procesima
- razvijati nova znanja te ih racionalno koristiti u praksi

Životopis

- Ivana Žilić (r. Jagić), rođena 10. 07. 1995. u Zagrebu.
- Srednju školu za medicinske sestre Mlinarska upisuje 2010., a završava 2015. godine. Preddiplomski studij sestrinstva na Zdravstvenom Veleučilištu u Zagrebu upisuje 2017., a završava 2020., te 2021. upisuje diplomski sveučilišni studij sestrinstva na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.
- Radno iskustvo: 8,5 godina; posljednjih 5,5 godina na Odjelu za anesteziologiju, poslijeoperacijsko zbrinjavanje i intenzivnu medicinu kirurških bolesnika Kliničkog bolničkog Centra Zagreb.
- Autor je stručnih članaka, radova, edukativnih modula pri HKMS.
- Predavač i demonstrator na stručnim kongresima, simpozijima i skupovima.
- Istraživač.
- Udana i majka dvoje djece (8,2).